

J. Kuulberg — E. Kuulberg — E. Martinson

Elavad arvud

**Matemaatika õpperaamat
algkoolidele**

III õppeaasta

Kolmas, muutmata trükk

K./Ü. „L O O D U S“, T a r t u

J. Kuulberg — E. Kuulberg — E. Martinson

Elavad arvud

Matemaatika õpperaamat
algkoolidele

III õppeaasta

Kolmas, muutmata trükk

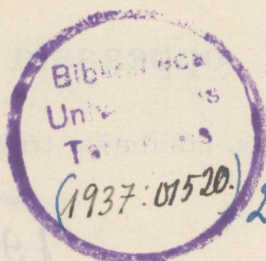
196.33

Haridusministeeriumi poolt koolidele
tarvitamiseks lubatud

K./Ü. „LOODUS“, Tartu
1937

Teiseks trükiks ümber töötanud J. Kuulberg-

K./Ü. „Looduse“ korrektor H. Pürkop.

2-56267

A-8399

K. Mattieseni trükikoda o-ü., Tartu, 1937.

1. Arvud 100—1000.

1. Kirjutatud sentides: 4 krooni, 2 kümne- ja 9 ühesendist; 5 krooni, 3 kümne- ja 4 ühesendist; 3 krooni, 7 kümne- ja 8 ühesendist; 7 krooni, 4 kümne- ja 6 ühesendist; 9 krooni, 8 kümne- ja 3 ühesendist; 6 krooni, 5 kümne- ja 7 ühesendist.

2. Kirjutatud sentides: 2 krooni, 9 kümne- ja 9 ühesendist; 8 krooni, 6 kümne- ja 2 ühesendist; 1 kroon, 7 kümne- ja 5 ühesendist; 7 krooni, 9 kümne- ja 4 ühesendist; 5 krooni, 8 kümne- ja 3 ühesendist; 6 krooni, 1 kümne- ja 9 ühesendist.

$$1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$$

$$1 \text{ dm} = 10 \text{ cm}$$

3. Kirjutatud sentimeetrites: 1 m 2 dm 4 cm; 2 m 5 dm 9 cm; 7 m 4 dm 6 cm; 5 m 9 dm 7 cm; 9 m 6 dm 3 cm; 3 m 8 dm 3 cm.

4. Kirjutatud sentimeetrites: 4 m 2 dm 5 cm; 6 m 1 dm 8 cm; 8 m 7 dm 1 cm; 5 m 6 dm 9 cm; 3 m 4 dm 6 cm; 7 m 9 dm 3 cm.

5. Kirjutatud sentides: 5 krooni ja 4 kümnesendist; 7 krooni ja 2 kümnesendist; 3 krooni ja 5 kümnesendist; 6 krooni ja 3 kümnesendist; 2 krooni ja 5 kümnesendist; 1 kroon ja 6 kümnesendist.

6. Kirjutan sentides: 4 krooni ja 7 kümnesendist;
8 krooni ja 3 kümnesendist; 9 krooni ja 8 kümnesendist;
5 krooni ja 6 kümnesendist; 3 krooni ja 9 kümnesendist;
7 krooni ja 5 kümnesendist.

$$1 \text{ m} = 100 \text{ cm} \qquad 1 \text{ dm} = 10 \text{ cm}$$

7. Kirjutan sentimeetrites: 4 m 8 dm; 7 m 3 dm;
1 m 5 dm; 9 m 2 dm; 3 m 6 dm; 2 m 4 dm; 5 m 1 dm;
6 m 7 dm; 4 m 3 dm; 4 m 9 dm; 8 m 5 dm; 9 m 4 dm.

8. Kirjutan sentides: 4 krooni ja 8 ühesendist;
6 krooni ja 3 ühesendist; 3 krooni ja 5 ühesendist;
2 krooni ja 9 ühesendist; 7 krooni ja 6 ühesendist;
5 krooni ja 4 ühesendist.

9. Kirjutan sentides: 2 krooni ja 7 ühesendist;
8 krooni ja 2 ühesendist; 3 krooni ja 6 ühesendist;
9 krooni ja 8 ühesendist; 7 krooni ja 5 ühesendist;
7 krooni ja 8 ühesendist.

$$1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$$

10. Kirjutan sentimeetrites: 2 m 8 cm; 7 m 3 cm;
1 m 9 cm; 4 m 5 cm; 6 m 7 cm; 3 m 4 cm; 4 m 9 cm;
5 m 2 cm; 9 m 6 cm; 8 m 4 cm; 3 m 7 cm; 6 m 5 cm.

11. Kirjutan sentides: 9 krooni; 9 kümnesendist;
9 ühesendist. Mitmendale kohale paremalt loendades
kirjutatakse ühesendised, mitmendale kümnesendised ja
mitmendale kroonid, kui me kirjutame nad sentides?
Milleks ja kuhu kirjutame nullid?

12. Kirjutan sentimeetrites: 3 m; 3 dm; 3 cm. Mitmendale kohale paremalt loendades kirjutatakse sentimeetrid, mitmendale detsimeetrid ja mitmendale meetrid, kui me kirjutame nad sentimeetrites? Milleks ja kuhu kirjutame nullid?

13. Mitmeks kümnesendiseks saab vahetada 5; 8; 3; 7; 2; 9; 4; 6 krooni?

14. Mitu detsimeetripikkust tükki saab 2; 5; 7; 3; 9; 6; 8; 4 m pikkusest traadist?

15. Mitu krooni on 500; 800; 300; 600; 200; 400; 600; 900; 700 senti?

16. Mitu meetrit on 100; 900; 300; 500; 200; 700; 400; 600 cm?

17. Mitmeks kümnesendiseks saab vahetada 500; 100; 400; 700; 900; 200; 600; 300; 800 senti?

18. Mitu detsimeetripikkust tükki saab 400; 600; 100; 900; 300; 500; 700; 800; 200 cm pikkusest traadist?

19. Mitmeks kümnesendiseks saab vahetada 280; 450; 630; 970; 520; 490; 260; 820; 380 senti?

20. Mitu kümnesendist on 230; 340; 960; 590; 420; 720; 150; 680; 860; 990; 370; 550 senti?

21. Mitu detsimeetripikkust tükki saab 240; 610; 520; 350; 540; 960; 380; 740; 780; 190 cm pikkusest traadist?

22. Mitu detsimeetrit on 270; 940; 160; 320; 650; 840; 450; 300; 730; 110; 690; 580 cm?

23. Kirjutan kroonides, kümnesendistes ja ühesendistes 285; 467; 906; 500; 890; 603 senti.

24. Kirjutan meetrites, detsimeetrites ja sentimeetrites 983; 542; 806; 120; 707; 600 cm.

25. Kirjutan kroonides, kümnesendistes ja ühesendistes 45 kümnesendist; 58 ühesendist; 63 kümnesendist; 49 ühesendist; 98 kümnesendist; 86 ühesendist.

26. Kirjutan meetrites ja detsimeetrites 57 dm; 69 dm; 40 dm; 32 dm; 75 dm; 84 dm; 80 dm; 92 dm; 63 dm; 58 dm; 37 dm; 50 dm.

2. Liitmine ja lahutamine tuhande piiris.

Raamatukaupluses.

1. Sa lähed raamatukauplusse koolitarbeid ostma ja võtad kaasa 472 senti. Vend annab sulle veel 7 senti, et sa tooksid talle ühe vihiku. Mitu senti on sul kokku?

2. Kaupluses tuleb sinu juurde tuttav kaasõpilane. Ta on endale 367 sendi eest kaupa ostnud, kuid maksmiseks puudub 5 senti. Sa laenad talle selle summa. Mis võib siin arvutada?

3. Poiss ostab endale lugemiku ja ülesannetekogu. Ta maksab 195 senti. Ülesannetekogu hind on 70 senti. Palju maksab lugemik?

4. Sama lugemik on köidetult 30 senti kallim. Arvuta!

5. Keegi kaupmees ostab endale 225 ruutudega ja 300 joontega vihikut. Mis võime arvutada?

6. Mitu joontega vihikut jäi veel riiulile, kui neid seal enne oli 845?

7.	$392 + 6 =$	$523 + 70 =$	$196 + 200 =$
	$458 - 7 =$	$698 - 40 =$	$839 - 500 =$
	$947 + 2 =$	$927 + 30 =$	$469 + 400 =$
	$659 - 8 =$	$483 - 60 =$	$928 - 700 =$
	$512 + 5 =$	$756 + 30 =$	$284 + 600 =$
	$176 - 4 =$	$171 - 50 =$	$777 - 300 =$

8.	$592 + 200 =$	$329 + 50 =$	$633 + 300 =$
	$476 - 60 =$	$493 - 200 =$	$998 - 90 =$
	$325 + 4 =$	$725 + 40 =$	$231 + 6 =$
	$985 - 400 =$	$169 - 9 =$	$659 - 8 =$
	$254 + 40 =$	$523 + 60 =$	$148 + 800 =$
	$729 - 8 =$	$904 - 700 =$	$395 - 80 =$

9. Ühele ostjale müüb kaupmees 325-sendise raamatu ja 6 seitsmesendist vihikut. Arvuta!

10. Karbis on 144 pliiatsit. Neist müüakse ära tosin. Mitu pliiatsit jääb veel karpi?

11. Keegi üliõpilane ostab kaks raamatut: ühe hind on 475 senti, teise hind 520 senti. Palju tuleb maksta?

12. Sa ostad 360 sendi eest kaupa. Mitu senti jääb järele, kui sul on 474 senti?

13.	$675 + 23 =$	$428 + 230 =$	$543 + 26 =$
	$487 - 44 =$	$694 - 270 =$	$698 - 280 =$
	$232 + 67 =$	$110 + 880 =$	$716 + 150 =$
	$597 - 86 =$	$943 - 620 =$	$486 - 52 =$
	$724 + 53 =$	$312 + 650 =$	$233 + 54 =$
	$658 - 26 =$	$264 - 160 =$	$875 - 340 =$
14.	$342 + 540 =$	$657 - 420 =$	$442 + 220 =$
	$936 - 720 =$	$39 + 730 =$	$564 - 430 =$
	$25 + 370 =$	$573 - 260 =$	$39 + 520 =$
	$294 - 63 =$	$42 + 150 =$	$678 - 37 =$
	$16 + 580 =$	$887 - 660 =$	$17 + 360 =$
	$718 - 310 =$	$411 + 88 =$	$976 - 55 =$
15.	$297 - 96 =$	$525 + 62 =$	$212 + 86 =$
	$23 + 450 =$	$451 - 230 =$	$845 - 620 =$
	$638 - 510 =$	$34 + 651 =$	$64 + 525 =$
	$921 + 78 =$	$729 - 26 =$	$927 - 610 =$
	$83 + 211 =$	$42 + 153 =$	$243 + 36 =$
	$691 - 670 =$	$684 - 73 =$	$279 - 58 =$

Puulaos.

1. Puukaupmees ostis metsast **535** ruumimeetrit kasepuid ja **354** ruumimeetrit leppi. Mitu ruumimeetrit puid ostis ta kokku?

2. Neist on metsast puuaeda toodud juba **332** ruumimeetrit kaski ja **242** ruumimeetrit leppi. Mitu ruumimeetrit puid on juba metsast välja veetud?

3. Palju kaski ja palju leppi on veel metsas?

4. Aias oli varemini 215 ruumimeetrit puid. Palju puid on seal nüüd?

5. Koostan ülesande, kus tuleb 896-st lahutada 263.

6.	$424 + 541 =$	$998 - 765 =$	$264 + 325 =$
	$948 - 232 =$	$323 + 454 =$	$597 - 452 =$
	$634 + 154 =$	$836 - 703 =$	$312 + 647 =$
	$867 - 346 =$	$314 + 462 =$	$958 - 722 =$
	$521 + 473 =$	$676 - 560 =$	$134 + 453 =$
	$767 - 322 =$	$243 + 716 =$	$569 - 137 =$

7.	$691 + 205 =$	$731 + 237 =$	$832 + 154 =$
	$743 - 612 =$	$498 - 198 =$	$365 - 213 =$
	$172 + 826 =$	$105 + 782 =$	$432 + 546 =$
	$998 - 681 =$	$828 - 827 =$	$725 - 312 =$
	$208 + 491 =$	$234 + 351 =$	$641 + 236 =$
	$564 - 253 =$	$916 - 805 =$	$527 - 416 =$

8.	$313 + 621 =$	$231 + 265 =$	$948 - 736 =$
	$589 - 476 =$	$524 - 410 =$	$518 + 340 =$
	$112 + 813 =$	$315 + 162 =$	$376 - 205 =$
	$676 - 545 =$	$323 - 113 =$	$817 + 151 =$
	$423 + 514 =$	$647 + 231 =$	$668 - 357 =$
	$881 - 651 =$	$942 - 732 =$	$411 + 326 =$

Õunad, pirnid.

1. Koristatakse õunu ja pirne. Isa suurest puust saadi 2 korvitäit õunu. Ühes korvis on 322 õuna, teises 9 õuna rohkem. Arvuta!

2. 6 õuna viisime emale. Mitu õuna jäi korvidesse?

3. Venna pirniputust saime 248 pirni, minu omast 80. Mitu pirni saime kokku?

4. 50 pirni jäeti endale, ülejäänud müüdi ära. Mis võime arvutada?

5. Koostan ülesande õunte ja pirnide koristamisest, kus tuleb 428-st lahutada 70; 236-ga liita 8.

6.	$569 + 8 =$	$728 + 9 =$	$435 + 7 =$
	$467 - 9 =$	$365 - 7 =$	$916 - 40 =$
	$385 + 6 =$	$437 + 8 =$	$572 + 9 =$
	$671 - 5 =$	$921 - 6 =$	$263 - 70 =$
	$288 + 7 =$	$543 + 7 =$	$624 + 8 =$
	$934 - 8 =$	$684 - 5 =$	$837 - 90 =$

7.	$459 + 80 =$	$376 + 40 =$	$563 + 7 =$
	$631 - 90 =$	$616 - 20 =$	$425 - 60 =$
	$246 + 70 =$	$242 + 70 =$	$384 + 6 =$
	$982 - 90 =$	$811 - 30 =$	$617 - 50 =$
	$576 + 40 =$	$542 + 80 =$	$848 + 4 =$
	$629 - 50 =$	$789 - 90 =$	$271 - 80 =$

8.	$278 + 60 =$	$531 + 90 =$	$497 + 4 =$
	$591 - 9 =$	$721 - 8 =$	$362 - 70 =$
	$742 + 70 =$	$635 + 80 =$	$728 + 5 =$
	$231 - 60 =$	$712 - 20 =$	$519 - 40 =$
	$549 + 3 =$	$459 + 6 =$	$329 + 2 =$
	$267 - 9 =$	$234 - 70 =$	$854 - 60 =$

Hoiukassa.

1. Sinu hoiukassas oli 438 senti. Nädala jooksul kogusid sa 46 senti juurde. Mitu senti on sul nüüd kassas?

2. Sinu õe kassas on nüüd 57 senti vähem kui sinul. Arvuta!

3. Sa tahad endale paari kingi osta. Siis pead sa aga 93 senti laenama. Palju maksavad kingad?

4. Kingade asemel ostad sa aga endale 85-sendise karbi värve. Mitu senti jääb veel kassasse?

5. Koostan ülesande, kus tuleb liita 884 ja 53.

6. Koostan ülesande, kus tuleb 435-st lahutada 91.

7.

$375 + 18 =$	$265 + 19 =$	$392 + 65 =$
$592 - 25 =$	$492 - 58 =$	$564 - 83 =$
$646 + 27 =$	$347 + 36 =$	$748 + 39 =$
$931 - 23 =$	$952 - 39 =$	$252 - 27 =$
$529 + 48 =$	$219 + 67 =$	$694 + 52 =$
$764 - 35 =$	$693 - 88 =$	$428 - 73 =$

8.

$457 + 82 =$	$573 + 94 =$	$382 + 65 =$
$566 - 83 =$	$328 - 75 =$	$794 - 28 =$
$654 + 92 =$	$291 + 81 =$	$425 + 48 =$
$827 - 35 =$	$456 - 72 =$	$631 - 81 =$
$269 + 80 =$	$682 + 84 =$	$259 + 13 =$
$736 - 92 =$	$435 - 91 =$	$824 - 92 =$

9.	$634 + 51 =$	$119 + 44 =$	$382 + 45 =$
	$582 - 35 =$	$753 - 62 =$	$517 - 86 =$
	$429 + 90 =$	$281 + 75 =$	$428 + 15 =$
	$917 - 83 =$	$977 - 94 =$	$964 - 82 =$
	$235 + 26 =$	$325 + 47 =$	$217 + 38 =$
	$719 - 37 =$	$642 - 19 =$	$604 - 12 =$

Teater, kino.

1. Teatris on rōdul **138** ja saalis **428** istekohta. Mitu istekohta on teatris üldse?

2. Kord oli etendusele müüdnud **683** pääsetähte. Mis võime arvutada?

3. Kinos istub praegu **282** inimest. Vabu toole on veel **153**. Mitu istekohta on kinos?

4. Võrdlen istekohtade arvu teatris ja kinos.

5. Koostan ülesande teatrist või kinost, kus tuleb **549**-st lahutada **162**; **237**-ga liita **215**.

6.	$457 + 281 =$	$563 + 275 =$	$389 + 207 =$
	$629 - 483 =$	$947 - 692 =$	$542 - 119 =$
	$263 + 554 =$	$142 + 376 =$	$693 + 254 =$
	$941 - 460 =$	$829 - 543 =$	$438 - 256 =$
	$372 + 485 =$	$367 + 451 =$	$172 + 584 =$
	$825 - 634 =$	$728 - 537 =$	$946 - 385 =$

7.	$246 + 337 =$	$435 + 346 =$	$725 + 136 =$
	$562 - 439 =$	$782 - 635 =$	$493 - 265 =$
	$617 + 218 =$	$115 + 516 =$	$545 + 361 =$
	$832 - 425 =$	$673 - 349 =$	$326 - 117 =$
	$326 + 546 =$	$429 + 263 =$	$636 + 293 =$
	$991 - 368 =$	$851 - 713 =$	$815 - 760 =$
8.	$534 + 247 =$	$394 + 485 =$	$128 + 325 =$
	$861 - 572 =$	$516 - 292 =$	$462 - 257 =$
	$273 + 465 =$	$214 + 391 =$	$321 + 485 =$
	$924 - 592 =$	$776 - 569 =$	$982 - 639 =$
	$436 + 129 =$	$627 + 215 =$	$535 + 391 =$
	$667 - 596 =$	$993 - 728 =$	$291 - 168 =$

Elanikkude arv.

1. Alevis elas aasta alguses **384** meesterahvast ja **428** naisterahvast. Mitu elanikku oli alevis kokku?

2. **10** aastat tagasi oli alevi elanikkude nimestikus ainult **295** meesterahvast ja **349** naisterahvast. Palju oli siis alevis elanikke?

3. Kuidas on elanikkude arv **10** aasta jooksul muutunud?

4. Koolitöö lõpul lahkus alevist **188** õpilast. Mitu elanikku jäi järele?

5. Suvekuudeks tuli alevisse **217** suvitajat. Arvuta!

6. Koostan ülesande alevi elanikkudest, kus **368**-ga tuleb liita **255**.

7. Koostan ülesande, kus **423**-st tuleb lahutada **147**.

8.	$475 + 525 =$	$745 + 155 =$	$293 + 458 =$
	$703 - 439 =$	$504 - 309 =$	$936 - 257 =$
	$294 + 678 =$	$617 + 238 =$	$328 + 493 =$
	$610 - 329 =$	$411 - 356 =$	$725 - 356 =$
	$573 + 287 =$	$279 + 538 =$	$569 + 276 =$
	$917 - 129 =$	$916 - 307 =$	$613 - 428 =$
9.	$448 + 359 =$	$366 + 444 =$	$267 + 345 =$
	$712 - 528 =$	$1000 - 369 =$	$502 - 398 =$
	$265 + 376 =$	$529 + 388 =$	$618 + 196 =$
	$602 - 519 =$	$701 - 264 =$	$453 - 267 =$
	$473 + 388 =$	$453 + 377 =$	$167 + 345 =$
	$760 - 574 =$	$606 - 599 =$	$912 - 764 =$
10.	$145 + 855 =$	$458 + 262 =$	$213 + 395 =$
	$717 - 329 =$	$303 - 297 =$	$624 - 536 =$
	$605 + 328 =$	$667 + 233 =$	$354 + 267 =$
	$500 - 201 =$	$1000 - 705 =$	$821 - 378 =$
	$369 + 458 =$	$218 + 399 =$	$186 + 534 =$
	$903 - 750 =$	$817 - 678 =$	$743 - 675 =$

Toiduaineid ostmas.

1. Ema ostis turult 1 kana, 1 kilo võid, 15 õuna, 5 kapsapead, kaalikaid ja porgandeid. Leia hinnad! Kui palju tuli maksta?

2. Aednik müüs ühele ostjale 275 kurki, teisele 140, kolmandale 75 ja mitmele ostjale väiksemal arvul kokku 48. Praegu on tal vankris veel 387 kurki. Mitu kurki tõi aednik turule?

3. Osteti 3 kilo vasikaliha, 5 kilo värsket kala, 12 muna, koort ja juurvilja. Mis võime siin arvutada?

4. Perenaine ostis turult 3 kilo vasikaliha, makstes 32 senti kilost; 265 sendi eest mune, 48 sendi eest kapsaid ja 18 sendi eest kartuleid. Kodunt oli perenaine kaasa võtnud 5 krooni. Arvuta!

5. Koostan ülesande, kus tuleb liita 186 senti, 260 senti ja 44 senti.

6.	276	102	316	149	191
	38	64	5	35	59
	+107	+295	+127	+281	+208
	9	3	98	6	7
	314	368	249	104	46
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

7.	346	19	109	88	472
	5	274	76	130	36
	+ 69	+ 8	+297	+ 97	+124
	427	345	43	306	7
	2	83	8	54	19
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

8.	291	49	72	223	99
	66	178	315	94	167
	+ 15	+ 65	+ 84	+135	+ 42
	367	224	107	71	338
	4	57	25	9	90
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

3. Korrutamise ja jagamise tuhande piires.

Piimapoos.

1. Poolekilone pakk võid maksab 60 senti. Kui palju maksab 3; 5; 8 seesugust võipakki?

2. Hapu koore kilo maksab 80 senti. Purki mahub 4 kilo. Kui palju tuleb maksta purgitäie koore eest? Kui palju maksab 6 kilo?

3. Poodi toodi 6 piimanõu, igaüks 40 liitrit piima. Mitu liitrit piima on 6 nõus kokku?

4. Kohupiima kilo maksab 30 senti. Osteti 6 kilo. Kui palju peab kaupmees 5-kroonisest tagasi andma?

5. Koostan ülesande, kus tuleb leida 5·70 senti.

6. Leia, mitu senti on 6·7 kümnesendist; 5·4 kümnesendist; 3·8 kümnesendist; 9·6 kümnesendist; 4·7 kümnesendist; 8·8 kümnesendist; 7·9 kümnesendist; 2·8 kümnesendist; 9·7 kümnesendist; 6·8 kümnesendist; 8·9 kümnesendist; 5·6 kümnesendist.

7.	3·90 =	4·70 =	9·80 =	7·50 =
	7·20 =	6·40 =	6·30 =	6·90 =
	2·40 =	5·20 =	9·70 =	9·60 =
	5·80 =	8·50 =	7·80 =	7·40 =
	8·30 =	7·60 =	9·40 =	4·40 =
	3·80 =	3·70 =	7·70 =	8·60 =

8.	9 · 30 =	2 · 90 =	5 · 30 =	9 · 50 =
	3 · 50 =	6 · 50 =	6 · 80 =	5 · 70 =
	5 · 60 =	8 · 90 =	5 · 90 =	3 · 60 =
	4 · 80 =	6 · 70 =	7 · 30 =	8 · 20 =
	7 · 90 =	5 · 50 =	8 · 40 =	2 · 90 =
	6 · 60 =	8 · 70 =	4 · 60 =	9 · 90 =

9. Leian arvud, mille:

1 neljandik	on 70	1 pool	on 50
1 pool	on 90	1 neljandik	on 90
1 kolmandik	on 60	1 kolmandik	on 80

Riiet ostmas.

1. Ema ostis 320 senti eest 8 meetrit pesuriiet. Kui kallis on meeter?

2. Pool tosinat taskurätte maksab 240; 360; 420 senti. Arvuta!

3. Osteti 5 meetrit plusiriidet. Kassas anti 10-krooni-sest tagasi 550 senti. Kui palju maksab plusiriide meeter?

4. Osteti 4 meetri pikkune tükk käterätikuriidet ja maksti selle eest 120 senti. Kui kallis on käterätikuriide meeter?

5. Koostan ülesande, kus tuleb 640 : 8.

6. Mitu senti saame, kui jagame 32 kümnesendist 8-ga; 63 kümnesendist 7-ga; 24 kümnesendist 3-ga; 56 kümnesendist 7-ga; 42 kümnesendist 6-ga; 72 kümne-

sendist 8-ga; 45 künesendist 9-ga; 36 künesendist 4-ga; 48 künesendist 6-ga; 81 künesendist 9-ga; 49 künesendist 7-ga; 27 künesendist 3-ga?

7. $120:6 =$ $280:7 =$ $180:9 =$ $400:8 =$
 $450:9 =$ $320:4 =$ $450:5 =$ $150:5 =$
 $240:4 =$ $630:9 =$ $800:8 =$ $420:6 =$
 $640:8 =$ $240:8 =$ $420:7 =$ $630:7 =$
 $300:5 =$ $120:4 =$ $360:6 =$ $900:9 =$
 $810:9 =$ $540:6 =$ $270:9 =$ $160:4 =$

8. $560:8 =$ $480:8 =$ $350:5 =$ $200:5 =$
 $240:6 =$ $200:4 =$ $725:8 =$ $160:8 =$
 $356:7 =$ $720:9 =$ $560:7 =$ $700:7 =$
 $400:5 =$ $600:6 =$ $360:4 =$ $368:9 =$
 $540:9 =$ $210:7 =$ $320:8 =$ $250:5 =$
 $300:6 =$ $183:6 =$ $140:7 =$ $280:4 =$

9. Leian:

1 neljandiku	280-st	1 poole	160-st
1 poole	140-st	1 neljandiku	360-st
1 kolmandiku	240-st	1 kolmandiku	150-st

Lihaturul.

1. Teenija ostis 360 sendi eest sealiha. Mitu kilo ta sai, kui kilo hind on 60 senti?

2. Loomaliha kilo maksab 30 senti. Mitu kilo loomaliha saab 270 sendi eest? — 150 sendi eest?

3. Ema maksis tapetud hanest 320 senti. Kodus hane kaaludes leidis ta, et oli kilost maksnud 80 senti. Kui raske oli hani?

4. Majaperenaisel oli kaasas 5 krooni. Ta ostis 50 sendi eest juurvilja. Mitu kilo suitsuliha saab ta ülejäänud raha eest, kui selle kilo maksab 90 senti?

5. Koostan ülesande turulkäimisest, kus tuleb 450 : 50.

6.	$8 \cdot 40 = 320$	$9 \cdot 90 = 810$	$7 \cdot 80 = 560$
	$\cdot 90 = 270$	$\cdot 80 = 640$	$\cdot 70 = 420$
	$\cdot 70 = 490$	$\cdot 30 = 210$	$\cdot 90 = 360$
	$\cdot 90 = 360$	$\cdot 40 = 160$	$\cdot 70 = 630$
	$\cdot 80 = 240$	$\cdot 80 = 560$	$\cdot 40 = 280$
	$\cdot 60 = 540$	$\cdot 50 = 450$	$\cdot 60 = 480$

7.	$240 : 30 =$	$540 : 60 =$	$240 : 80 =$	$270 : 90 =$
	$160 : 20 =$	$180 : 20 =$	$490 : 70 =$	$420 : 60 =$
	$560 : 80 =$	$640 : 80 =$	$150 : 30 =$	$210 : 30 =$
	$720 : 90 =$	$350 : 50 =$	$400 : 50 =$	$560 : 70 =$
	$250 : 50 =$	$630 : 90 =$	$360 : 60 =$	$280 : 40 =$
	$630 : 70 =$	$480 : 60 =$	$140 : 20 =$	$300 : 60 =$

8.	$120 : 20 =$	$270 : 30 =$	$160 : 40 =$	$480 : 80 =$
	$450 : 90 =$	$320 : 40 =$	$600 : 60 =$	$300 : 50 =$
	$260 : 60 =$	$720 : 80 =$	$320 : 80 =$	$240 : 70 =$
	$350 : 70 =$	$180 : 60 =$	$450 : 50 =$	$360 : 90 =$
	$180 : 30 =$	$570 : 90 =$	$420 : 70 =$	$120 : 60 =$
	$400 : 80 =$	$280 : 70 =$	$140 : 30 =$	$810 : 90 =$

Turuhinnad.

1. Kui palju maksab praegu 4; 6; 8 kilo sealiha?
2. Kui palju maksab 3; 5; 7 kilo loomaliha? — lambaliha?
3. Mitu senti kulub leiva peale päevas ja nädalas, kui iga päev ostetakse 2 kilo?
4. Kui palju piima tarvitatakse sinu kodus iga päev? Mis see maksab? Kui palju kulub piima peale nädalas?

$$8 \cdot 42 = 8 \cdot 40 + 8 \cdot 2 =$$

5. $2 \cdot 96 =$	$8 \cdot 37 =$	$4 \cdot 68 =$	$5 \cdot 96 =$
$7 \cdot 34 =$	$4 \cdot 95 =$	$8 \cdot 94 =$	$3 \cdot 72 =$
$9 \cdot 48 =$	$7 \cdot 28 =$	$5 \cdot 69 =$	$6 \cdot 57 =$
$5 \cdot 76 =$	$3 \cdot 85 =$	$7 \cdot 48 =$	$8 \cdot 83 =$
$3 \cdot 87 =$	$6 \cdot 29 =$	$9 \cdot 36 =$	$4 \cdot 79 =$
$6 \cdot 45 =$	$9 \cdot 72 =$	$4 \cdot 54 =$	$7 \cdot 65 =$
6. $8 \cdot 39 =$	$6 \cdot 56 =$	$3 \cdot 76 =$	$2 \cdot 97 =$
$4 \cdot 98 =$	$9 \cdot 47 =$	$7 \cdot 59 =$	$8 \cdot 54 =$
$5 \cdot 76 =$	$7 \cdot 52 =$	$9 \cdot 66 =$	$7 \cdot 68 =$
$7 \cdot 65 =$	$4 \cdot 84 =$	$4 \cdot 85 =$	$4 \cdot 89 =$
$3 \cdot 89 =$	$6 \cdot 39 =$	$6 \cdot 93 =$	$6 \cdot 62 =$
$8 \cdot 63 =$	$8 \cdot 25 =$	$5 \cdot 78 =$	$9 \cdot 58 =$
7. $3 \cdot 72 =$	$8 \cdot 47 =$	$5 \cdot 43 =$	$4 \cdot 75 =$
$7 \cdot 43 =$	$4 \cdot 91 =$	$7 \cdot 82 =$	$6 \cdot 69 =$
$4 \cdot 65 =$	$7 \cdot 38 =$	$6 \cdot 49 =$	$8 \cdot 34 =$
$6 \cdot 74 =$	$9 \cdot 69 =$	$3 \cdot 94 =$	$9 \cdot 99 =$
$9 \cdot 29 =$	$6 \cdot 35 =$	$9 \cdot 83 =$	$7 \cdot 87 =$
$5 \cdot 58 =$	$3 \cdot 88 =$	$8 \cdot 36 =$	$5 \cdot 64 =$

8. Leian arvud, mille

1 pool	on 96	1 kolmandik	on 48
1 kolmandik	on 78	1 neljandik	on 29
1 neljandik	on 69	1 pool	on 96

Töötasu.

1. Lauavabrikus makstakse töölisele 8-tunnise tööpäeva eest **272** senti. Kui palju teenib tööline tunnis?

2. Põlevkivikaevanduses teenib tööline sama aja jooksul **216** senti. Kui kallis on kaevandustöölise töötund?

3. Maaler sai värvimistöö eest **760** senti. Värvide peale kulus tal **418** senti. Kui kallis on maalri töötund, kui tal selleks tööks kulus **9** tundi?

4. Kingsepp võttis saabaste parandamise eest **120** senti tööraha. Mitu senti teenis kingsepp tunnis, kui tal selleks tööks kulus **4** tundi?

$$\begin{array}{r} 336 : 4 = 84 \\ \underline{\quad} \\ 16 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 478 : 6 = 79 \\ \underline{\quad} \\ 58 \\ \quad 4 \end{array}$$

5.	$130 : 5 =$	$153 : 9 =$	$639 : 9 =$	$456 : 6 =$
	$654 : 7 =$	$246 : 3 =$	$348 : 6 =$	$759 : 8 =$
	$126 : 9 =$	$516 : 6 =$	$118 : 2 =$	$388 : 4 =$
	$496 : 8 =$	$623 : 9 =$	$504 : 6 =$	$692 : 7 =$
	$406 : 7 =$	$213 : 3 =$	$264 : 8 =$	$495 : 5 =$
	$142 : 2 =$	$324 : 4 =$	$416 : 5 =$	$828 : 9 =$

6.	$354:9 =$	$432:9 =$	$567:7 =$	$282:6 =$
	$665:7 =$	$172:2 =$	$273:7 =$	$504:8 =$
	$128:2 =$	$386:4 =$	$894:9 =$	$235:5 =$
	$455:5 =$	$185:5 =$	$648:8 =$	$372:4 =$
	$178:7 =$	$168:8 =$	$584:6 =$	$526:8 =$
	$308:4 =$	$738:9 =$	$285:3 =$	$514:7 =$

7.	$448:7 =$	$144:6 =$	$452:9 =$	$376:8 =$
	$274:4 =$	$567:9 =$	$552:6 =$	$252:7 =$
	$375:5 =$	$192:2 =$	$139:2 =$	$243:9 =$
	$288:9 =$	$394:8 =$	$208:4 =$	$680:8 =$
	$749:8 =$	$548:7 =$	$752:8 =$	$558:6 =$
	$469:7 =$	$177:3 =$	$192:6 =$	$658:7 =$

8. Leian:

1 neljandiku	148-st	1 poole	194-st
1 poole	190-st	1 neljandiku	304-st
1 kolmandiku	291-st	1 kolmandiku	264-st

Marju ostmas.

1. Ema ostis **256** sendi eest karusmarju, makstes **32** senti liitrist. Mis võime siin arvutada?

2. Sõstraid ostis ema **114** sendi eest, makstes liitrist **18** senti. Arvuta.

3. Mitu liitrit pohli saab **117** sendi eest, kui liitrist nõutakse **13** senti?

4. Mitu liitrit kirsse saab **216; 300; 324; 378; 450** sendi eest, kui kirsiliiter maksab **54** senti?

5. Koostan ülesande, kus tuleb **384** jagada **43**-ga.

$$\begin{aligned}
 6. \quad & 2 \cdot 62 = 124 \\
 & \cdot 53 = 424 \\
 & \cdot 36 = 216 \\
 & \cdot 64 = 192 \\
 & \cdot 76 = 228 \\
 & \cdot 83 = 332
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 & 5 \cdot 93 = 465 \\
 & \cdot 24 = 216 \\
 & \cdot 84 = 588 \\
 & \cdot 61 = 183 \\
 & \cdot 76 = 380 \\
 & \cdot 37 = 333
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 & 7 \cdot 98 = 686 \\
 & \cdot 76 = 456 \\
 & \cdot 36 = 324 \\
 & \cdot 42 = 252 \\
 & \cdot 57 = 228 \\
 & \cdot 69 = 345
 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r}
 342 : 38 = 9 \\
 \underline{342} \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 545 : 84 = 6 \\
 \underline{504} \\
 41
 \end{array}$$

7.	$315 : 63 =$	$318 : 78 =$	$776 : 97 =$	$234 : 78 =$
	$688 : 86 =$	$738 : 82 =$	$126 : 42 =$	$420 : 84 =$
	$186 : 93 =$	$443 : 59 =$	$246 : 41 =$	$247 : 31 =$
	$252 : 63 =$	$468 : 78 =$	$265 : 45 =$	$405 : 81 =$
	$682 : 76 =$	$228 : 57 =$	$584 : 73 =$	$168 : 56 =$
	$161 : 23 =$	$345 : 69 =$	$356 : 89 =$	$384 : 43 =$
8.	$536 : 67 =$	$335 : 67 =$	$376 : 94 =$	$891 : 99 =$
	$336 : 48 =$	$178 : 89 =$	$604 : 83 =$	$135 : 45 =$
	$801 : 89 =$	$620 : 75 =$	$873 : 97 =$	$462 : 77 =$
	$628 : 76 =$	$828 : 92 =$	$360 : 72 =$	$105 : 33 =$
	$140 : 35 =$	$288 : 72 =$	$288 : 36 =$	$522 : 87 =$
	$651 : 93 =$	$350 : 70 =$	$359 : 79 =$	$658 : 94 =$

Toiduaineid ostmas.

1. Ema oli täna jällegi toiduaineid ostmas. Võikilost küsiti 110 senti. Ema tingis 2 senti alla ja ostis 2 kilo. Mitu senti sai ta 5-kroonisest tagasi?

2. Lihakilost nõuti 35 senti. Ema ostis 3 kilo. Mitu senti maksis ta liha eest?

3. Mitu senti kuluks liha peale nädalas, kui iga päev kuluks sama palju kui tänagi?

4. Nädala lõpul arvutas ema, kui palju on kulunud söögi peale. Ta leidis, et keskmiselt 208 senti päevas. Mitu senti kulus tal 3 päevaga?

$$4 \cdot 209 = 4 \cdot 200 + 4 \cdot 9 =$$

5. $3 \cdot 303 =$ $6 \cdot 106 =$ $8 \cdot 104 =$ $5 \cdot 107 =$
 $2 \cdot 405 =$ $3 \cdot 209 =$ $3 \cdot 206 =$ $4 \cdot 209 =$
 $6 \cdot 102 =$ $8 \cdot 102 =$ $6 \cdot 105 =$ $3 \cdot 306 =$
 $5 \cdot 107 =$ $4 \cdot 208 =$ $2 \cdot 403 =$ $6 \cdot 104 =$
 $7 \cdot 104 =$ $2 \cdot 306 =$ $3 \cdot 205 =$ $9 \cdot 108 =$
 $4 \cdot 203 =$ $3 \cdot 309 =$ $8 \cdot 106 =$ $2 \cdot 403 =$
6. $7 \cdot 107 =$ $2 \cdot 405 =$ $8 \cdot 103 =$ $3 \cdot 302 =$
 $3 \cdot 309 =$ $7 \cdot 108 =$ $4 \cdot 205 =$ $4 \cdot 209 =$
 $4 \cdot 205 =$ $3 \cdot 309 =$ $2 \cdot 209 =$ $6 \cdot 103 =$
 $5 \cdot 101 =$ $9 \cdot 101 =$ $3 \cdot 306 =$ $3 \cdot 307 =$
 $6 \cdot 104 =$ $5 \cdot 104 =$ $5 \cdot 108 =$ $2 \cdot 405 =$
 $2 \cdot 308 =$ $3 \cdot 308 =$ $9 \cdot 102 =$ $6 \cdot 108 =$

7. Leian arvud, mille:

1 neljandik	on 209	1 neljandik	on 203
1 kolmandik	on 302	1 pool	on 308
1 pool	on 406	1 kolmandik	on 207

Raamatuid lugemas.

1. Valdo oli kange juturaamatuid lugema. 416-leheküljese raamatu luges ta läbi 4 päevaga. Mitu lehekülge luges ta keskmiselt päevas?

2. 560-leheküljesest raamatust on tal loetud juba 242 lehekülge. Mitu lehekülge tuleb tal lugeda keskmiselt päevas, et ülejäänud osa lõpetada 3 päevaga?

3. Pühade ajal, kui oli palju vaba aega, luges ta 412-leheküljese raamatu läbi 2 päevaga. Mis võime arvutada?

4. Läänud nädalal tõi ta raamatukogust kaks raamatut: üks oli 347 lk., teine 409 lk. paks. Ta luges nad läbi 7 päevaga. Mis arvutame siin?

5. Koostan ülesandeid alljärgnevaile harjutistele.

$$\begin{array}{r} 836 : 4 = 209 \\ \underline{36} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 754 : 7 = 107 \\ \underline{54} \\ 5 \end{array}$$

6.	432 : 4 =	812 : 4 =	927 : 3 =	530 : 5 =
	836 : 4 =	963 : 9 =	426 : 4 =	618 : 2 =
	624 : 6 =	602 : 2 =	630 : 6 =	824 : 4 =
	219 : 2 =	837 : 8 =	324 : 3 =	746 : 7 =
	763 : 7 =	515 : 5 =	744 : 7 =	917 : 3 =
	545 : 5 =	604 : 2 =	909 : 9 =	875 : 8 =
7.	842 : 8 =	864 : 8 =	816 : 4 =	529 : 5 =
	428 : 4 =	418 : 2 =	808 : 2 =	624 : 3 =
	936 : 9 =	763 : 7 =	728 : 7 =	927 : 9 =
	532 : 5 =	926 : 3 =	624 : 6 =	832 : 4 =
	603 : 3 =	546 : 5 =	625 : 3 =	642 : 6 =
	954 : 9 =	410 : 2 =	972 : 9 =	406 : 2 =

8.	945:9 =	840:8 =	804:2 =	836:4 =
	604:3 =	616:2 =	618:3 =	545:5 =
	814:2 =	742:7 =	959:9 =	629:3 =
	928:9 =	828:4 =	856:8 =	848:8 =
	808:4 =	984:9 =	506:5 =	764:7 =
	915:3 =	532:5 =	608:2 =	606:6 =

9. Leian:

1 kolmandiku	615-st	1 poole	618-st
1 neljandiku	428-st	1 neljandiku	436-st
1 poole	804-st	1 kolmandiku	324-st

Sepikojas.

1. Sepikojas rautatakse rattaid. Iga tagumise ratta rehvi peale kulub **306** cm pikkune tükk vitsrauda. Mitu rehvi saab **918** cm pikkusest rauast?

2. Vankri eesmise ratta rehviks kulub **208** cm rauda. Mitu säärast rehvi saab **852** cm pikkusest rauast?

3. Tõrrele tehakse uued raudvitsad. Mitu vitsa saab **642** cm pikkusest vitsrauast, kui iga vitsa peale kulub **204** cm?

4. Iga ämbrivitsa peale kulub **103** cm rauda. Mitu ämbrivitsa saab **927** cm pikkusest vitsrauast?

5.	$7 \cdot 101 = 707$	$8 \cdot 107 = 856$	$4 \cdot 209 = 836$
	$\cdot 206 = 824$	$\cdot 108 = 648$	$\cdot 307 = 921$
	$\cdot 307 = 614$	$\cdot 301 = 903$	$\cdot 105 = 525$
	$\cdot 105 = 735$	$\cdot 205 = 820$	$\cdot 409 = 818$
	$\cdot 207 = 414$	$\cdot 101 = 909$	$\cdot 208 = 624$
	$\cdot 304 = 912$	$\cdot 103 = 618$	$\cdot 309 = 927$

$$\begin{array}{r} 828 : 207 = 4 \\ \hline 828 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 704 : 209 = 3 \\ \hline 627 \\ \hline 77 \end{array}$$

6.	808 : 101 =	818 : 409 =	927 : 309 =
	906 : 302 =	606 : 303 =	535 : 107 =
	408 : 204 =	749 : 107 =	832 : 104 =
	756 : 108 =	525 : 105 =	404 : 202 =
	515 : 103 =	416 : 208 =	963 : 107 =
	612 : 204 =	918 : 306 =	510 : 102 =
7.	824 : 103 =	721 : 103 =	812 : 203 =
	412 : 206 =	654 : 109 =	616 : 305 =
	636 : 106 =	806 : 403 =	804 : 201 =
	648 : 309 =	929 : 303 =	621 : 207 =
	816 : 102 =	627 : 209 =	846 : 408 =
	924 : 308 =	936 : 104 =	604 : 302 =

Raudteel.

1. Kolmanda klassi sõidupilet Tallinnast Tapale maksab **160** senti. Kui palju maksavad **3** piletit? — **5** piletit?

2. Sinu vanematel on vaja sõita Tallinnast Tamسالusse. Kolmanda klassi pilet maksab **190** senti, teise klassi pilet **290** senti. Arvuta.

3. Pedja — Tallinna kolmanda klassi pilet maksab **270** senti. Ostetakse **2** täispiletit ja **2** lapsepiletit. Kui palju antakse tagasi **10**-kroonisest, kui lapsepilet maksab pool hinda?

4. Tallinna — Sürgavere pilet kolmandas klassis maksab 280 senti, teises klassis 420 senti. Kui palju maksab edasi-tagasi pilet kolmandas klassis? — teises klassis?

5. Koostan ülesandeid alljärgnevaile harjutistele.

$$3 \cdot 240 = 3 \cdot 200 + 3 \cdot 40 =$$

6.	$5 \cdot 120 =$	$3 \cdot 220 =$	$3 \cdot 190 =$	$5 \cdot 170 =$
	$3 \cdot 210 =$	$4 \cdot 240 =$	$2 \cdot 240 =$	$7 \cdot 140 =$
	$7 \cdot 130 =$	$6 \cdot 140 =$	$5 \cdot 160 =$	$4 \cdot 250 =$
	$4 \cdot 180 =$	$9 \cdot 110 =$	$2 \cdot 370 =$	$6 \cdot 150 =$
	$2 \cdot 490 =$	$2 \cdot 350 =$	$4 \cdot 120 =$	$3 \cdot 280 =$
	$6 \cdot 110 =$	$5 \cdot 150 =$	$5 \cdot 180 =$	$2 \cdot 470 =$
7.	$5 \cdot 110 =$	$3 \cdot 310 =$	$5 \cdot 170 =$	$3 \cdot 250 =$
	$3 \cdot 260 =$	$8 \cdot 110 =$	$2 \cdot 420 =$	$5 \cdot 130 =$
	$4 \cdot 250 =$	$2 \cdot 430 =$	$3 \cdot 330 =$	$7 \cdot 120 =$
	$8 \cdot 120 =$	$4 \cdot 150 =$	$5 \cdot 140 =$	$2 \cdot 330 =$
	$5 \cdot 190 =$	$6 \cdot 130 =$	$7 \cdot 110 =$	$4 \cdot 140 =$
	$2 \cdot 490 =$	$4 \cdot 190 =$	$2 \cdot 360 =$	$6 \cdot 160 =$
8.	$3 \cdot 120 =$	$2 \cdot 450 =$	$4 \cdot 210 =$	$2 \cdot 270 =$
	$4 \cdot 130 =$	$6 \cdot 150 =$	$6 \cdot 120 =$	$3 \cdot 130 =$
	$3 \cdot 280 =$	$4 \cdot 220 =$	$3 \cdot 140 =$	$4 \cdot 160 =$
	$6 \cdot 160 =$	$2 \cdot 460 =$	$2 \cdot 480 =$	$3 \cdot 110 =$
	$2 \cdot 470 =$	$3 \cdot 240 =$	$7 \cdot 140 =$	$2 \cdot 430 =$
	$4 \cdot 170 =$	$2 \cdot 310 =$	$2 \cdot 180 =$	$2 \cdot 390 =$

9. Leian arvud, mille:

1 kolmandik	on 310	1 kolmandik	on 330
1 pool	on 460	1 neljandik	on 250
1 neljandik	on 230	1 pool	on 390

Riidehindadest.

1. Mitu senti maksab meeter odavamalt ülikonnariiet, kui kolme meetri eest maksti 960 senti? — 990 senti?

2. Isa ostis 2 m kallimat ülikonnariiet ja sai 10-kroonisest 140 senti tagasi. Arvuta!

3. Ema ostis 4 m naiste ülikonnariiet ja sai 10-kroonisest 80 senti tagasi. Mis arvutame siin?

4. Mitu senti läks maksma meeter poisikese ülikonnariiet, kui 3 m eest võeti 750 senti?

$$\begin{array}{r} 720 : 3 = 240 \\ \underline{12} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 921 : 2 = 460 \\ \underline{12} \end{array}$$

12

12

1

5. $520 : 2 =$ $460 : 2 =$ $880 : 2 =$ $960 : 3 =$
 $872 : 3 =$ $962 : 4 =$ $950 : 5 =$ $723 : 4 =$
 $850 : 5 =$ $720 : 3 =$ $780 : 3 =$ $654 : 5 =$
 $720 : 2 =$ $560 : 2 =$ $640 : 2 =$ $922 : 4 =$
 $990 : 3 =$ $703 : 5 =$ $722 : 6 =$ $845 : 7 =$
 $940 : 2 =$ $660 : 6 =$ $840 : 2 =$ $967 : 8 =$
6. $480 : 2 =$ $960 : 3 =$ $880 : 4 =$ $550 : 5 =$
 $750 : 5 =$ $800 : 5 =$ $690 : 3 =$ $680 : 2 =$
 $980 : 2 =$ $920 : 2 =$ $966 : 8 =$ $882 : 8 =$
 $665 : 6 =$ $776 : 7 =$ $440 : 2 =$ $750 : 3 =$
 $580 : 2 =$ $652 : 5 =$ $998 : 9 =$ $920 : 4 =$
 $840 : 3 =$ $540 : 2 =$ $740 : 2 =$ $820 : 2 =$

7.	$860:2 =$	$630:3 =$	$846:7 =$	$900:2 =$
	$900:5 =$	$840:4 =$	$780:2 =$	$775:7 =$
	$930:3 =$	$620:2 =$	$600:5 =$	$996:9 =$
	$720:6 =$	$852:5 =$	$420:2 =$	$660:2 =$
	$960:2 =$	$760:2 =$	$782:6 =$	$540:2 =$
	$660:3 =$	$810:3 =$	$510:3 =$	$390:3 =$

8. Leian:

1 kolmandiku	750-st	1 neljandiku	760-st
1 poole	500-st	1 poole	840-st
1 neljandiku	1 000-st	1 kolmandiku	420-st

9. Meeter sametit maksab **320** senti. Mitu meetrit sametit saab **640** senti eest? — **960** senti eest?

10. Meeter vahariiet maksab **240** senti. Mitu meetrit vahariiet saab **3** m sameti hinnaga?

11. Odavama vahariide meetrist nõuti **230** senti. Mitu meetrit odavamat vahariiet saab **5** krooni eest? — **10** krooni eest?

12. Mitu meetrit kallimat ülikonnariiet saab **10** krooni eest, kui meetrist nõutakse **490** senti?

13.	$2 \cdot 460 = 920$	$4 \cdot 230 = 920$	$3 \cdot 170 = 510$
	$\cdot 290 = 870$	$\cdot 280 = 560$	$\cdot 240 = 960$
	$\cdot 140 = 700$	$\cdot 360 = 720$	$\cdot 350 = 700$
	$\cdot 320 = 640$	$\cdot 270 = 810$	$\cdot 190 = 570$
	$\cdot 430 = 860$	$\cdot 180 = 900$	$\cdot 260 = 780$
	$\cdot 330 = 990$	$\cdot 340 = 680$	$\cdot 310 = 930$

$$\begin{array}{r} 960 : 160 = 6 \\ \underline{960} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 750 : 210 = 3 \\ \underline{630} \\ 120 \end{array}$$

14.	850 : 170 =	840 : 210 =	690 : 230 =
	940 : 470 =	520 : 260 =	840 : 270 =
	620 : 310 =	750 : 250 =	650 : 130 =
	780 : 260 =	960 : 190 =	740 : 370 =
	990 : 140 =	780 : 130 =	440 : 220 =
	880 : 220 =	880 : 440 =	780 : 390 =
15.	480 : 240 =	960 : 320 =	750 : 150 =
	660 : 220 =	630 : 210 =	880 : 440 =
	930 : 310 =	980 : 480 =	696 : 230 =
	550 : 110 =	880 : 110 =	840 : 420 =
	880 : 120 =	540 : 270 =	720 : 360 =
	760 : 380 =	720 : 240 =	950 : 190 =

Kanad, munad.

1. Meie kanad munevad aastas igäüks keskmiselt 145 muna. Meil on 4 kana. Arvuta!
2. Kui palju sissetulekut on munadest aastas igast kanast, kui muna maksab keskmiselt 6 senti?
3. Eelmisel aastal oli 6 kana ja nad munesid ka paremini, tuli 154 muna iga kana kohta. Mitu muna saadi eelmisel aastal rohkem?
4. Eelmisel aastal saadi munast keskmiselt 5 senti. Leia aastane sissetulek igast kanast!
5. Koostan ülesande munadest, kus tuleb 117 korrutada 8-ga.

6. $4 \cdot 186 =$ $5 \cdot 142 =$ $7 \cdot 132 =$ $3 \cdot 254 =$
 $9 \cdot 107 =$ $3 \cdot 254 =$ $4 \cdot 215 =$ $6 \cdot 163 =$
 $2 \cdot 494 =$ $2 \cdot 436 =$ $2 \cdot 469 =$ $4 \cdot 198 =$
 $6 \cdot 155 =$ $4 \cdot 135 =$ $8 \cdot 123 =$ $2 \cdot 359 =$
 $3 \cdot 217 =$ $3 \cdot 285 =$ $5 \cdot 198 =$ $7 \cdot 142 =$
 $2 \cdot 473 =$ $2 \cdot 446 =$ $3 \cdot 319 =$ $5 \cdot 173 =$
7. $3 \cdot 196 =$ $4 \cdot 227 =$ $4 \cdot 203 =$ $6 \cdot 145 =$
 $2 \cdot 391 =$ $2 \cdot 495 =$ $3 \cdot 327 =$ $2 \cdot 294 =$
 $6 \cdot 166 =$ $5 \cdot 157 =$ $2 \cdot 365 =$ $4 \cdot 165 =$
 $8 \cdot 272 =$ $4 \cdot 168 =$ $5 \cdot 163 =$ $7 \cdot 116 =$
 $2 \cdot 497 =$ $3 \cdot 305 =$ $4 \cdot 216 =$ $3 \cdot 328 =$
 $5 \cdot 181 =$ $2 \cdot 244 =$ $3 \cdot 269 =$ $5 \cdot 157 =$
8. $5 \cdot 172 =$ $2 \cdot 209 =$ $4 \cdot 249 =$ $8 \cdot 114 =$
 $4 \cdot 209 =$ $5 \cdot 184 =$ $5 \cdot 196 =$ $2 \cdot 492 =$
 $2 \cdot 345 =$ $3 \cdot 198 =$ $2 \cdot 378 =$ $4 \cdot 237 =$
 $3 \cdot 292 =$ $4 \cdot 223 =$ $3 \cdot 175 =$ $3 \cdot 315 =$
 $7 \cdot 124 =$ $5 \cdot 162 =$ $4 \cdot 229 =$ $5 \cdot 183 =$
 $4 \cdot 197 =$ $2 \cdot 448 =$ $3 \cdot 241 =$ $6 \cdot 146 =$

9. Leian arvud, mille:

1 pool	on 496	1 kolmandik	on 267
1 neljandik	on 239	1 neljandik	on 245
1 kolmandik	on 325	1 pool	on 423

Ülesandeid ema majapidamisraamatust.

1. Ema kirjutab kõik väljaminekud oma majapidamisraamatusse. Selle raamatu järgi on 3 viimase päeva jooksul kulusid olnud 843 senti. Kui palju on kulutatud keskmiselt iga päev?

2. Toiduainete ostmiseks läheb nädalas **875** senti. Mis võime arvutada?

3. On õmmeldud **3** särki. Riide peale kulus **720** senti, õmblejale maksti **225** senti. Palju läks maksma iga särk?

4. Varemini on **4** särgile ostetud riidet **785** senti eest, nööpe ja niiti **45** senti eest. Need särgid õmbles ema ise valmis. Kui kallid tuli siis iga särk?

5. Koostan ülesande, kus tuleb **625** jagada **5**-ga; **847** jagada **7**-ga.

$$\begin{array}{r} 744 : 4 = 186 \\ \underline{34} \\ 24 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 34 \\ \underline{24} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 711 : 5 = 142 \\ \underline{21} \\ 11 \\ \underline{1} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 21 \\ \underline{11} \\ 1 \end{array}$$

6.	$924 : 2 =$	$856 : 3 =$	$645 : 5 =$	$833 : 7 =$
	$888 : 7 =$	$968 : 8 =$	$892 : 2 =$	$759 : 6 =$
	$695 : 5 =$	$862 : 5 =$	$634 : 7 =$	$348 : 2 =$
	$988 : 4 =$	$948 : 3 =$	$428 : 4 =$	$695 : 5 =$
	$792 : 3 =$	$538 : 2 =$	$966 : 6 =$	$479 : 3 =$
	$594 : 2 =$	$819 : 5 =$	$741 : 3 =$	$528 : 4 =$
7.	$975 : 5 =$	$865 : 4 =$	$271 : 2 =$	$532 : 2 =$
	$870 : 2 =$	$792 : 6 =$	$858 : 7 =$	$989 : 8 =$
	$556 : 4 =$	$640 : 5 =$	$936 : 8 =$	$632 : 4 =$
	$813 : 7 =$	$904 : 2 =$	$764 : 3 =$	$999 : 9 =$
	$717 : 5 =$	$877 : 6 =$	$819 : 5 =$	$746 : 5 =$
	$628 : 2 =$	$595 : 5 =$	$723 : 3 =$	$825 : 3 =$

8.	543 : 4 =	291 : 2 =	891 : 4 =	738 : 6 =
	978 : 9 =	635 : 5 =	586 : 3 =	439 : 3 =
	561 : 3 =	457 : 3 =	850 : 7 =	637 : 5 =
	623 : 5 =	396 : 3 =	965 : 5 =	864 : 4 =
	850 : 2 =	897 : 7 =	732 : 3 =	582 : 2 =
	934 : 8 =	763 : 5 =	649 : 4 =	916 : 7 =

9. Leian:

1 neljandiku	896-st	1 neljandiku	900-st
1 poole	652-st	1 poole	830-st
1 kolmandiku	975-st	1 kolmandiku	708-st

Koolimaja õuele tehakse uus tara.

1. Koolimaja õuele tehakse uut tara. Palgid ja lauad on kohal ja neid lõigatakse parajateks tükkideks. Palgid on **675** cm pikad. Mitu posti saab igast palgist, kui posti pikkus peab olema **225** cm?

2. Lauad on sama pikad kui palgid. Nad lõigatakse aga **135** cm pikkusteks tükkideks. Mitmeks tükiks lõigatakse iga laud?

3. Sääraseid lauatükke kulub üldse **915**. Töölised lõikavad neid päevas **218**. Mis võime arvutada?

4. Mitme päevaga võiks lõigata **745** lauda, kui päevas lõigatakse neid **145**?

5. Koostan ülesande, kus tuleb **852** jagada **213**-ga.

6.	$2 \cdot 375 = 750$	$5 \cdot 107 = 535$	$4 \cdot 213 = 852$
	$\cdot 172 = 688$	$\cdot 325 = 975$	$\cdot 198 = 792$
	$\cdot 446 = 892$	$\cdot 281 = 562$	$\cdot 317 = 951$
	$\cdot 126 = 756$	$\cdot 145 = 580$	$\cdot 428 = 856$
	$\cdot 181 = 724$	$\cdot 367 = 734$	$\cdot 274 = 822$
	$\cdot 235 = 470$	$\cdot 278 = 834$	$\cdot 156 = 936$

$$744 : 186 = 4$$

$$\underline{\underline{744}}$$

$$956 : 427 = 2$$

$$\underline{\underline{854}}$$

$$102$$

7.	$896 : 224 =$	$318 : 159 =$	$686 : 138 =$
	$984 : 492 =$	$769 : 324 =$	$854 : 427 =$
	$541 : 147 =$	$916 : 229 =$	$569 : 227 =$
	$652 : 326 =$	$992 : 246 =$	$987 : 329 =$
	$976 : 194 =$	$1000 : 239 =$	$996 : 246 =$
	$854 : 241 =$	$363 : 121 =$	$888 : 305 =$
8.	$932 : 466 =$	$521 : 177 =$	$708 : 236 =$
	$864 : 216 =$	$492 : 123 =$	$324 : 108 =$
	$432 : 108 =$	$864 : 382 =$	$514 : 257 =$
	$908 : 227 =$	$588 : 294 =$	$976 : 232 =$
	$618 : 309 =$	$950 : 225 =$	$668 : 334 =$
	$993 : 199 =$	$861 : 317 =$	$290 : 145 =$

Pagari juures.

1. Juku ostab 10 kringlit. Kui palju tal tuleb maksta?
2. Riiulil on 10 väikest 20-sendist saiapätsi. Mis võime arvutada?

3. Kui palju maksavad 10 suuremat 25-sendist saiapätsi? — 35-sendist saiapätsi?

4. Keegi ostab 10 kooki ja maksab 80 senti. Kui kallis on kook?

5. Mitu kilo leiba saab 120 sendi eest, kui kilo maksab 12 senti?

6. Mitu tükki šokolaadi saab 650 sendi eest, kui iga tükk maksab 65 senti?

7. Koostan ülesande, kus tuleb 40 korrutada 10-ga; 280 jagada 10-ga.

8.	$10 \cdot 5 =$	$10 \cdot 36 =$	$90 : 10 =$	$670 : 10 =$
	$10 \cdot 7 =$	$10 \cdot 75 =$	$60 : 10 =$	$830 : 10 =$
	$10 \cdot 3 =$	$10 \cdot 48 =$	$30 : 10 =$	$580 : 10 =$
	$10 \cdot 90 =$	$10 \cdot 53 =$	$700 : 10 =$	$940 : 10 =$
	$10 \cdot 60 =$	$10 \cdot 67 =$	$500 : 10 =$	$490 : 10 =$
	$10 \cdot 40 =$	$10 \cdot 94 =$	$800 : 10 =$	$760 : 10 =$

9.	$10 \cdot 9 = 90$	$90 : 9 =$	$10 \cdot 67 = 670$	$580 : 58 =$
	$\cdot 40 = 400$	$700 : 70 =$	$\cdot 48 = 480$	$940 : 94 =$
	$\cdot 8 = 64$	$72 : 8 =$	$\cdot 35 = 350$	$390 : 65 =$
	$\cdot 7 = 70$	$60 : 6 =$	$\cdot 96 = 960$	$830 : 83 =$
	$\cdot 60 = 540$	$450 : 90 =$	$\cdot 68 = 340$	$670 : 67 =$
	$\cdot 30 = 300$	$500 : 50 =$	$\cdot 74 = 740$	$370 : 74 =$

Veel ülesandeid ema majapidamisraamatust.

1. Viimase kuu jooksul on ostetud 14 kilo sealiha, 52 senti kilo. Mis võime siin arvutada?

2. Loomaliha on ostetud 18 kilo. Arvuta!

3. Jahu on kulunud 12 kilo. Kui palju selle eest maksti, kui kilo hind oli 38 senti?

4. Kui palju tuleks maksta 15; 19 kilost jahust, kui kilo hind oleks 35 senti?

5. Koostan ülesandeid toiduainete ostmisest, kus tuleb 22 korrutada 14-ga; 35 korrutada 17-ga; 43 korrutada 19-ga.

$$14 \cdot 38$$

$$380$$

$$152$$

$$532$$

6.	$12 \cdot 53 =$	$11 \cdot 38 =$	$17 \cdot 23 =$	$13 \cdot 47 =$
	$15 \cdot 27 =$	$13 \cdot 58 =$	$11 \cdot 52 =$	$17 \cdot 29 =$
	$19 \cdot 44 =$	$16 \cdot 23 =$	$18 \cdot 33 =$	$14 \cdot 36 =$
	$11 \cdot 82 =$	$14 \cdot 55 =$	$14 \cdot 66 =$	$18 \cdot 42 =$
	$14 \cdot 37 =$	$18 \cdot 51 =$	$12 \cdot 45 =$	$15 \cdot 64 =$
	$17 \cdot 43 =$	$15 \cdot 38 =$	$17 \cdot 39 =$	$12 \cdot 78 =$

7.	$18 \cdot 49 =$	$15 \cdot 24 =$	$16 \cdot 34 =$	$11 \cdot 58 =$
	$12 \cdot 36 =$	$19 \cdot 29 =$	$13 \cdot 67 =$	$15 \cdot 43 =$
	$15 \cdot 65 =$	$16 \cdot 57 =$	$12 \cdot 25 =$	$18 \cdot 22 =$
	$12 \cdot 81 =$	$13 \cdot 39 =$	$14 \cdot 39 =$	$12 \cdot 68 =$
	$16 \cdot 53 =$	$18 \cdot 42 =$	$18 \cdot 27 =$	$14 \cdot 25 =$
	$13 \cdot 54 =$	$11 \cdot 49 =$	$16 \cdot 58 =$	$12 \cdot 78 =$

$$\begin{array}{cccc}
 8. & 16 \cdot 28 = & 17 \cdot 35 = & 19 \cdot 34 = & 12 \cdot 61 = \\
 & 13 \cdot 57 = & 13 \cdot 26 = & 13 \cdot 56 = & 16 \cdot 42 = \\
 & 11 \cdot 69 = & 15 \cdot 64 = & 17 \cdot 58 = & 15 \cdot 56 = \\
 & 14 \cdot 36 = & 12 \cdot 83 = & 14 \cdot 29 = & 11 \cdot 28 = \\
 & 13 \cdot 75 = & 19 \cdot 32 = & 11 \cdot 77 = & 17 \cdot 44 = \\
 & 12 \cdot 27 = & 16 \cdot 64 = & 15 \cdot 64 = & 14 \cdot 48 =
 \end{array}$$

9. Mune on ostetud 28 paari 364 senti eest. Mitu senti maksis paar?

10. 58 kilo leiva eest oli makstud 696 senti. Kui kallis oli kilo?

11. Augustikuus on ajalehtede peale kulunud 496 senti. Mitu senti on kulunud ajalehtede peale päevas?

12. Koostan ülesande, kus tuleb 901 jagada 53-ga; 688 jagada 49-ga.

$$\begin{array}{r}
 611 : 47 = 13 \\
 \underline{47} \\
 141 \\
 \underline{141} \\
 \hline
 \hline
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 457 : 28 = 16 \\
 \underline{28} \\
 177 \\
 \underline{168} \\
 \hline
 9
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 13. & 759 : 69 = & 975 : 75 = & 391 : 23 = & 847 : 56 = \\
 & 570 : 38 = & 360 : 24 = & 816 : 68 = & 523 : 49 = \\
 & 965 : 87 = & 886 : 72 = & 544 : 34 = & 425 : 25 = \\
 & 513 : 27 = & 314 : 27 = & 698 : 45 = & 719 : 63 = \\
 & 924 : 66 = & 748 : 44 = & 594 : 33 = & 952 : 56 = \\
 & 608 : 32 = & 624 : 52 = & 644 : 46 = & 396 : 28 =
 \end{array}$$

14. $432:36 =$ $702:54 =$ $308:28 =$ $484:39 =$
 $986:58 =$ $336:21 =$ $671:45 =$ $786:62 =$
 $739:39 =$ $847:77 =$ $828:46 =$ $418:38 =$
 $975:65 =$ $568:41 =$ $300:25 =$ $540:45 =$
 $494:38 =$ $994:64 =$ $840:56 =$ $916:78 =$
 $902:82 =$ $348:22 =$ $507:39 =$ $732:43 =$
15. $658:47 =$ $672:48 =$ $686:49 =$ $312:26 =$
 $406:29 =$ $539:37 =$ $912:57 =$ $836:44 =$
 $849:65 =$ $770:55 =$ $736:61 =$ $572:52 =$
 $518:37 =$ $396:22 =$ $595:35 =$ $645:43 =$
 $338:26 =$ $897:67 =$ $611:47 =$ $539:45 =$
 $996:83 =$ $541:29 =$ $936:78 =$ $668:38 =$

Hinnad poe vaateaknal.

1. Vaateaknal on hulk purgikesi jahu, tangude, kruupide ja teiste toiduainetega. Hinnad on juures. Saiajahu maksab 42 kuni 48 senti kilo, rukkijahu 13 senti kilo, tangud 23 senti kilo, kruubid 28 senti kilo, herved 35 senti kilo. Kui palju läheb maksma 20 kilo saiajahu?
2. Mis maksab 60 kilo rukkijahu?
3. Ostan 30 kilo tangu. Maksan 10-kroonisega.
4. Leian 40 kilo kruupide hinna.
5. Kui palju maksab 20 kilo herneid?
6. Koostan ülesande, kus tuleb võtta 20 · 45.

$$30 \cdot 23 = 690$$

7. $20 \cdot 48 =$ $20 \cdot 23 =$ $50 \cdot 13 =$ $30 \cdot 28 =$
 $50 \cdot 19 =$ $60 \cdot 13 =$ $20 \cdot 39 =$ $50 \cdot 17 =$
 $20 \cdot 28 =$ $30 \cdot 24 =$ $40 \cdot 14 =$ $20 \cdot 49 =$
 $30 \cdot 33 =$ $20 \cdot 36 =$ $20 \cdot 19 =$ $40 \cdot 23 =$
 $60 \cdot 16 =$ $40 \cdot 22 =$ $80 \cdot 11 =$ $70 \cdot 14 =$
 $40 \cdot 17 =$ $70 \cdot 12 =$ $30 \cdot 28 =$ $60 \cdot 16 =$

8. $70 \cdot 14 =$ $90 \cdot 11 =$ $30 \cdot 21 =$ $30 \cdot 25 =$
 $50 \cdot 16 =$ $40 \cdot 25 =$ $20 \cdot 38 =$ $20 \cdot 47 =$
 $20 \cdot 31 =$ $20 \cdot 17 =$ $50 \cdot 17 =$ $40 \cdot 24 =$
 $30 \cdot 17 =$ $30 \cdot 26 =$ $30 \cdot 31 =$ $20 \cdot 49 =$
 $60 \cdot 15 =$ $60 \cdot 11 =$ $20 \cdot 46 =$ $50 \cdot 18 =$
 $40 \cdot 19 =$ $20 \cdot 42 =$ $40 \cdot 23 =$ $30 \cdot 29 =$

Õpikäigul.

1. Käisime õpikäigul. Minnes sõitsime raudteel. Piletite eest tuli maksta **500** senti. Kui palju maksis pilet, kui sõitjaid ühes õpetajaga oli **20**?

2. Tagasi oleks saanud sõita rongil alles öösi, sellepärast tulid **6** suuremat õpilast jala, teised sõitsid osa teest omnibusega. Omnibusesõidust võeti igalt sõitjalt **70** senti. Mis võime arvutada?

3. Õpikäigul osteti **240** sendi eest **30** liitrit piima. Kui palju maksis piimaliiter?

4. Üldse oli **20** osavõtja kohta ülalpidamiskulusid **360** senti. Mis arvutame siin?

$$\frac{840:70}{84:7=12}$$

$$\frac{84:7=12}{14}$$

$$14$$

5. $720:40=$ $880:20=$ $600:40=$ $640:40=$
 $840:60=$ $960:80=$ $810:30=$ $580:20=$
 $460:20=$ $520:20=$ $540:20=$ $660:30=$
 $750:50=$ $960:30=$ $520:40=$ $840:40=$
 $540:30=$ $700:20=$ $740:20=$ $720:60=$
 $480:40=$ $550:50=$ $1000:50=$ $700:50=$
6. $870:30=$ $480:20=$ $990:30=$ $950:50=$
 $440:20=$ $668:50=$ $380:20=$ $420:20=$
 $900:60=$ $770:70=$ $760:40=$ $480:30=$
 $560:40=$ $720:30=$ $830:50=$ $920:40=$
 $990:90=$ $880:80=$ $570:30=$ $850:50=$
 $1000:25=$ $420:30=$ $360:20=$ $860:20=$

Seentest ja marjadest.

1. Ema tõi eile turult **480** senti eest **16** liitrit vabarnaid. Mis maksis vabarnaliiter?
2. Täna tõi ta **382** senti eest **3** liitrit kukeseeni ja **17** liitrit puravikke. Kukeseente liiter maksis **14** senti. Mis maksis puravikkude liiter?
3. Vabarnad olid täna palju odavamad, küsiti ainult **24** senti liitrist. Mis arvutame?
4. Mitu liitrit jõhvikaid saab **750** senti eest, kui liiter maksab **15** senti?
5. Koostan ülesandeid alljärgnevaile harjutistele.

$$720 : 18 = 40$$

$$\underline{\underline{72}}$$

$$761 : 25 = 30$$

$$\underline{\underline{75}}$$

$$11$$

6. $840 : 12 =$ $700 : 14 =$ $720 : 24 =$ $510 : 17 =$
 $570 : 19 =$ $980 : 49 =$ $900 : 15 =$ $920 : 23 =$
 $753 : 37 =$ $640 : 16 =$ $880 : 44 =$ $975 : 48 =$
 $920 : 23 =$ $724 : 35 =$ $665 : 32 =$ $870 : 29 =$
 $390 : 13 =$ $850 : 17 =$ $960 : 12 =$ $851 : 14 =$
 $560 : 28 =$ $960 : 32 =$ $480 : 24 =$ $720 : 36 =$
7. $660 : 11 =$ $780 : 39 =$ $960 : 48 =$ $840 : 21 =$
 $840 : 42 =$ $840 : 14 =$ $690 : 23 =$ $780 : 13 =$
 $558 : 11 =$ $531 : 13 =$ $980 : 14 =$ $620 : 31 =$
 $680 : 34 =$ $480 : 16 =$ $760 : 19 =$ $535 : 26 =$
 $870 : 29 =$ $860 : 43 =$ $660 : 33 =$ $910 : 13 =$
 $950 : 19 =$ $750 : 15 =$ $983 : 47 =$ $750 : 25 =$
8. $480 : 12 =$ $920 : 46 =$ $990 : 33 =$ $720 : 36 =$
 $540 : 18 =$ $900 : 18 =$ $672 : 22 =$ $515 : 17 =$
 $775 : 11 =$ $608 : 12 =$ $820 : 41 =$ $840 : 28 =$
 $900 : 45 =$ $560 : 14 =$ $960 : 24 =$ $930 : 31 =$
 $450 : 15 =$ $760 : 38 =$ $580 : 29 =$ $780 : 26 =$
 $880 : 22 =$ $810 : 27 =$ $600 : 15 =$ $680 : 17 =$

Raamatukõitja töötoas.

1. Meie klassi kogust oli 26 raamatut kõitja käes. Läksime neile järele. Tuli maksta iga raamatu pealt 25 senti. Mitu senti maksime raamatukõitjale?

2. Ühtlasi viisime jälle 35 raamatut kõita. Nende eest tuleb maksta 28 senti igast kõitest. Arvuta!

3. Töökojas oli valmis köidetud 54 kaustikut. Igast kaustikust saab köitja 12 senti. Mis võid arvutada?

4. Mitu senti saadakse 45 kaustiku köitmisest, kui 1 kaustiku köitmisest makstakse 15 senti?

5. Koostan ülesande, kus tuleb 35 korrutada 25-ga.

$$\begin{array}{r} 25 \cdot 37 \\ \hline \end{array}$$

$$740$$

$$185$$

$$\hline 925$$

6.	$27 \cdot 28 =$	$23 \cdot 27 =$	$25 \cdot 37 =$	$42 \cdot 23 =$
	$33 \cdot 24 =$	$33 \cdot 22 =$	$36 \cdot 24 =$	$37 \cdot 29 =$
	$29 \cdot 22 =$	$37 \cdot 26 =$	$41 \cdot 22 =$	$39 \cdot 25 =$
	$36 \cdot 23 =$	$42 \cdot 19 =$	$23 \cdot 24 =$	$58 \cdot 13 =$
	$22 \cdot 43 =$	$38 \cdot 22 =$	$36 \cdot 27 =$	$32 \cdot 31 =$
	$36 \cdot 26 =$	$22 \cdot 39 =$	$29 \cdot 26 =$	$24 \cdot 32 =$
7.	$24 \cdot 34 =$	$25 \cdot 36 =$	$18 \cdot 52 =$	$32 \cdot 31 =$
	$28 \cdot 33 =$	$31 \cdot 24 =$	$29 \cdot 28 =$	$19 \cdot 46 =$
	$31 \cdot 23 =$	$23 \cdot 34 =$	$41 \cdot 23 =$	$25 \cdot 29 =$
	$25 \cdot 26 =$	$33 \cdot 26 =$	$57 \cdot 17 =$	$48 \cdot 18 =$
	$43 \cdot 23 =$	$42 \cdot 22 =$	$26 \cdot 34 =$	$28 \cdot 32 =$
	$22 \cdot 35 =$	$19 \cdot 38 =$	$31 \cdot 29 =$	$37 \cdot 35 =$
8.	$49 \cdot 18 =$	$22 \cdot 44 =$	$18 \cdot 53 =$	$26 \cdot 28 =$
	$28 \cdot 24 =$	$49 \cdot 17 =$	$25 \cdot 32 =$	$28 \cdot 34 =$
	$34 \cdot 25 =$	$32 \cdot 24 =$	$29 \cdot 23 =$	$37 \cdot 19 =$
	$17 \cdot 47 =$	$56 \cdot 17 =$	$35 \cdot 24 =$	$45 \cdot 22 =$
	$28 \cdot 35 =$	$37 \cdot 22 =$	$23 \cdot 38 =$	$17 \cdot 55 =$
	$19 \cdot 39 =$	$29 \cdot 34 =$	$49 \cdot 19 =$	$29 \cdot 32 =$

Posthobustel.

1. Reisija sõitis kahel hobusel 34 kilomeetri pikkuse tee ja maksis selle eest 918 senti. Ta tahab teada, kui palju maksab iga kilomeetri sõit. Arvuta!

2. Sõit ühel hobusel maksab 18 senti kilomeeter. Reisijal tuli maksta 432 senti. Mitu kilomeetrit ta sõitis?

3. Isa pidi ametiasjus maale sõitma. Ta sõitis esimese postijaamani ühel hobusel. Sinna oli 13 kilomeetrit. Et tee oli halb, sõitis ta sealt edasi kahel hobusel. Mitu kilomeetrit sõitis ta üldse, kui sõidu eest tuli maksta 855 senti?

4. Mitu senti maksti kilomeetri sõidust, kui 25 kilomeetri pealt maksti 675 senti?

$$828 : 36 = 23$$

$$\begin{array}{r} 72 \\ \hline \end{array}$$

$$108$$

$$\begin{array}{r} 108 \\ \hline \end{array}$$

$$673 : 27 = 24$$

$$\begin{array}{r} 54 \\ \hline \end{array}$$

$$133$$

$$\begin{array}{r} 108 \\ \hline \end{array}$$

$$25$$

5. $868 : 28 =$ $945 : 35 =$ $928 : 29 =$ $736 : 32 =$
 $667 : 23 =$ $576 : 24 =$ $816 : 31 =$ $692 : 27 =$
 $954 : 38 =$ $636 : 26 =$ $936 : 39 =$ $928 : 29 =$
 $736 : 31 =$ $897 : 39 =$ $851 : 23 =$ $563 : 25 =$
 $828 : 35 =$ $675 : 25 =$ $868 : 44 =$ $966 : 42 =$
 $912 : 24 =$ $924 : 42 =$ $526 : 22 =$ $945 : 35 =$

6.	924:33 =	696:29 =	832:26 =	837:31 =
	957:29 =	768:24 =	805:35 =	986:29 =
	625:25 =	975:39 =	586:22 =	888:24 =
	984:41 =	724:26 =	700:28 =	759:32 =
	759:23 =	616:28 =	980:35 =	598:26 =
	682:31 =	999:37 =	783:27 =	770:35 =
7.	814:37 =	891:33 =	816:34 =	840:35 =
	659:25 =	940:27 =	943:41 =	947:59 =
	792:36 =	648:24 =	685:38 =	638:47 =
	988:38 =	575:18 =	543:17 =	902:41 =
	729:27 =	792:29 =	600:25 =	536:55 =
	864:32 =	638:19 =	775:31 =	894:19 =

4. Murrud.

Pool.

1. Pool kirjutatakse numbritena nii: $\frac{1}{2}$. Mis tähendab jooneke kahe numbri vahel? Mida näitab 1 joonekese peal? — 2 joonekese all?

2. Mitmest õunast saaks iga laps $\frac{2}{2}$; $\frac{3}{2}$; $\frac{4}{2}$; $\frac{5}{2}$; $\frac{6}{2}$; $\frac{7}{2}$; $\frac{8}{2}$; $\frac{1,5}{2}$; $\frac{2,4}{2}$; $\frac{3,7}{2}$; $\frac{4,8}{2}$; õuna, kui me jagaksime need õunad ühetasa kahele lapsele? Kuidas peaksime toimetama jagamist? Mida näitavad arvud joonekese peal? Mida näitab 2 joonekese all?

3. Kirjutatud numbritena: pool; poolteist; 2 ja pool; 6 ja pool; 25 ja pool; 36 ja pool; 70 ja pool; 105 ja pool; 116 ja pool; 163 ja pool; 207 ja pool; 465 ja pool.

4. Kaupmees lõikas suitsusingi küljest 5-kilose tüki. Järele jäi veel $2\frac{1}{2}$ kilo. Mitu kilo kaalus sink?

5. 7-kilose suitsusingi küljest müüdi $\frac{1}{2}$; $3\frac{1}{2}$; $5\frac{1}{2}$ kilo. Mitu kilo jäi järele?

6. Poeletil on kaks leiba: üks kaalub $3\frac{1}{2}$ kg, teine $2\frac{1}{2}$ kg. Arvuta!

7. Mõlemast kokku müüdi $4\frac{1}{2}$ kg. Mis arvutame nüüd?

$$\begin{array}{l}
 8. \quad \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = \quad 5 + 2\frac{1}{2} = \quad 68 - 12\frac{1}{2} = \quad 72\frac{1}{2} + 12\frac{1}{2} = \\
 \quad 1\frac{1}{2} - \frac{1}{2} = \quad 16 - 1\frac{1}{2} = \quad 37\frac{1}{2} + 13\frac{1}{2} = \quad 49\frac{1}{2} - 9\frac{1}{2} = \\
 \quad 5 + \frac{1}{2} = \quad 17\frac{1}{2} + 25\frac{1}{2} = \quad 18\frac{1}{2} - 6\frac{1}{2} = \quad 38\frac{1}{2} + 11\frac{1}{2} = \\
 \quad 12 - \frac{1}{2} = \quad 68\frac{1}{2} - 17\frac{1}{2} = \quad 72 + 8\frac{1}{2} = \quad 55 - 4\frac{1}{2} = \\
 \quad 25\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = \quad 26\frac{1}{2} + 16\frac{1}{2} = \quad 44\frac{1}{2} - 24\frac{1}{2} = \quad 27 + 2\frac{1}{2} = \\
 \quad 34\frac{1}{2} - \frac{1}{2} = \quad 35 - 24\frac{1}{2} = \quad 56\frac{1}{2} + 16\frac{1}{2} = \quad 15\frac{1}{2} + 15\frac{1}{2} =
 \end{array}$$

9. Mitu lehte paberit kulub 8; 5; 12 õpilasele, kui igaühele anda $\frac{1}{2}$ lehte?

10. Mitu lehte paberit kuluks teie kooli igas klassis, kui igale õpilasele anda $\frac{1}{2}$ lehte?

11. Perekond tarvitab päevas $1\frac{1}{2}$ kilo leiba. Mitu kilo leiba kulub sel perekonnal 3; 4; 5 päevaga? — nädalas?

12. Leivakilo maksab 12 senti. Kui palju maksab $\frac{1}{2}$ kilo?

13. Kui palju kulub 11. ülesandes nimetatud perekonnal leiva peale päevas? — nädalas?

Veerand.

1. Üks neljandik ehk veerand kirjutatakse numbritega nii: $\frac{1}{4}$. Mis tähendab jooneke kahe numbri vahel? Mida näitab 1 joonekese peal? Mida näitab 4 joonekese all?

2. Mitmest kilost kohvist saaksime anda neljale ostjale igäühele $\frac{2}{4}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{4}{4}$; $\frac{5}{4}$; $\frac{6}{4}$; $\frac{10}{4}$; $\frac{27}{4}$; $\frac{32}{4}$ kilo kohvi? Mida näitavad arvud joonekeste peal? Mida näitab 4 joonekeste all?

3. Kirjutatan numbritega: 2 neljandikku; kolmveerand; 2 ja veerand; 18 ja kolmveerand; 32 ja 2 neljandikku.

Peaa meeles: 2 neljandikku on $\frac{1}{2}$, sellepärast kirjutatakse $\frac{2}{4}$ asemel alati $\frac{1}{2}$.

4. Sa saad isalt õuna ja jagad selle neljandikku-deks. Ühe neljandiku annad õele, teise vennale. Arvuta!

5. Osteti kilo liha. Kont kaalus $\frac{1}{4}$ kilo. Kui palju oli puhast liha?

6. Osteti kaks $\frac{3}{4}$ -kilost saia. Kui raske on saiapakk?

7. Ema tõi 2 kg suhkrut. Kodus oli tal veel $\frac{1}{4}$ kg. Arvuta!

8. 16-kilosest juusturattast müüdi ära $8\frac{1}{4}$ kg. Kui palju juustu jäi järele?

9. Kangas oli $34\frac{1}{4}$ m riiet. Sellest müüdi ära $2\frac{1}{4}$ m. Mitu meetrit riiet jäi järele?

10. Koosta ülesanne, kus tuleb liita $46\frac{3}{4}$ ja $23\frac{1}{4}$.

11. $\frac{1}{4} + \frac{1}{4} =$ $2 + \frac{1}{4} =$ $11\frac{1}{4} - 1\frac{1}{4} =$ $7 + 3\frac{3}{4} =$
 $\frac{3}{4} + \frac{1}{4} =$ $4 - \frac{1}{4} =$ $16\frac{3}{4} + 2\frac{1}{4} =$ $17 - 3\frac{3}{4} =$
 $1 - \frac{1}{4} =$ $10\frac{1}{4} + \frac{1}{4} =$ $14\frac{3}{4} - 4\frac{1}{4} =$ $13\frac{1}{4} + 5\frac{3}{4} =$
 $\frac{3}{4} - \frac{1}{4} =$ $12\frac{1}{4} - \frac{1}{4} =$ $8\frac{3}{4} + 1\frac{3}{4} =$ $20 - 10\frac{1}{4} =$
 $1 - \frac{3}{4} =$ $20 - \frac{3}{4} =$ $19\frac{3}{4} - 5\frac{3}{4} =$ $11\frac{3}{4} + 1\frac{1}{4} =$
 $1 + \frac{1}{4} =$ $18\frac{1}{4} + \frac{3}{4} =$ $15 - 5\frac{1}{4} =$ $16 - 5\frac{1}{4} =$

12. Mitu kilo on 8; 9; 12; 22 veerandkilost tee-pakki?

13. Perekond tarvitab päevas keskmiselt $\frac{1}{4}$ kg suhkrut. Mitu kilo suhkrut kulub sel perekonnal nädalas? — kuus?

14. Kui palju kaaluvad 6 üheraskust leiba, kui 1 niisugune leib kaalub $2\frac{1}{4}$ kilo?

15. Liiter piima maksab 8 senti. Kui palju maksab $\frac{1}{4}$; $3\frac{1}{4}$; $8\frac{1}{4}$ liitrit?

16. Kaussi mahub $2\frac{1}{4}$ liitrit piima. Mitu liitrit piima mahub 3 säärasesse kaussi?

Kaheksandik.

1. Lõikan paberist ringi ja jagan selle pooleks. Nüüd jagan kummagi poole veel pooleks. Mitu osa ma sain ja kuidas nimetatakse iga osa?

2. Jagan nüüd iga neljandiku veel kord pooleks. Mitu osa on mul nüüd ja kuidas nimetatakse neid osasid?

3. Missugused osad saame, kui me kaheksandikud kahekaupa uuesti kokku seame? Missugused osad saame siis, kui kaheksandikud neljakaupa kokku seame?

4. Mis saame siis, kui seame uuesti kokku kõik 8 kaheksandikku?

5. Mitu kaheksandikku saame, kui lõikame kaheksandikkudeks 2; 5; 7; 9 paberist ringi?

6. Mitu kaheksandik-kilost pakikest saame, kui jaotame säärasteks pakikesteks 3; $2\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{4}$; $6\frac{3}{4}$ kilo kompekke?

7. Mitu tahvlit šokolaadi tuleb murda kaheksandikkudeks, et saada 12; 16; 24; 36; 42 tükikest?

8. Mitmest kilost teest saab 20; 32; 46; 58; 64; 78 kaheksandik-kilost pakki?

9. Üks kaheksandik kirjutatakse numbritega nii: $\frac{1}{8}$. Mida tähendab 1 joonekese peal? Mida tähendab 8 joonekese all?

10. Mitme meetri pikkune pael tuleb lõigata kaheksaks ühepikkuseks tükiks, et iga tükk saaks $\frac{2}{8}$; $\frac{5}{8}$; $\frac{7}{8}$; $\frac{9}{8}$; $\frac{1^2}{8}$; $\frac{2^0}{8}$; $\frac{2^4}{8}$; $\frac{3^0}{8}$; $\frac{4^2}{8}$; $\frac{4^5}{8}$ m pikk? Mida näitavad arvud joonekeste peal? Mida näitab 8 joonekeste all?

11. Kirjutan numbritega: 2 kaheksandikku; 3 kaheksandikku; 4 kaheksandikku; 5 kaheksandikku; 6 kaheksandikku; 7 kaheksandikku; 2 täit ja 4 kaheksandikku.

Pea meeles: 4 kaheksandikku on pool, seepärast kirjutatakse $\frac{4}{8}$ asemel alati $\frac{1}{2}$.

2 kaheksandikku on veerand, seepärast kirjutatakse $\frac{2}{8}$ asemel alati $\frac{1}{4}$;

6 kaheksandikku on kolmveerand, seepärast kirjutatakse $\frac{6}{8}$ asemel alati $\frac{3}{4}$.

12. Ema kodus tütrele paari kindaid. Selleks kulus tal $\frac{1}{8}$ kilo lõnga. $\frac{1}{8}$ kilo lõnga jäi veel järele. Kui palju lõnga oli ema ostnud?

13. Kui palju lõnga oleks jäänud järele $\frac{3}{8}$; $\frac{5}{8}$ kilost lõngast?

14. Ema ostis $2\frac{1}{8}$ kg sealiha ja $1\frac{3}{8}$ kg loomaliha. Mitu kilo liha ostis ema?

15. Kastis oli $6\frac{5}{8}$ kg rosinaid. Neist müüdi $5\frac{3}{8}$ kg. Mitu kilo rosinaid jäi kasti?

$$\begin{array}{llll}
 16. & \frac{1}{8} + \frac{1}{8} = & \frac{7}{8} + \frac{1}{8} = & 1 - \frac{7}{8} = & 5 + \frac{1}{8} = \\
 & \frac{3}{8} - \frac{1}{8} = & \frac{1}{8} + \frac{3}{8} = & \frac{7}{8} - \frac{5}{8} = & 4 - \frac{1}{8} = \\
 & \frac{3}{8} + \frac{1}{8} = & \frac{5}{8} - \frac{3}{8} = & \frac{1}{8} + \frac{7}{8} = & 2\frac{3}{8} - 1\frac{1}{8} = \\
 & \frac{5}{8} - \frac{1}{8} = & \frac{5}{8} + \frac{3}{8} = & 1 - \frac{3}{8} = & 3\frac{1}{8} + \frac{7}{8} = \\
 & \frac{5}{8} + \frac{1}{8} = & \frac{3}{8} + \frac{3}{8} = & \frac{3}{8} + \frac{5}{8} = & 8\frac{7}{8} - 4\frac{5}{8} = \\
 & \frac{7}{8} - \frac{1}{8} = & \frac{1}{8} + \frac{5}{8} = & 1 - \frac{5}{8} = & 6\frac{3}{8} + 3\frac{5}{8} =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{llll}
 17. & 3\frac{5}{8} - 1\frac{3}{8} = & 10 - \frac{7}{8} = & 3\frac{3}{8} - 2\frac{3}{8} = & 7\frac{3}{8} + 2\frac{5}{8} = \\
 & 9\frac{1}{8} + \frac{3}{8} = & 1\frac{5}{8} + 8\frac{1}{8} = & 5 + 4\frac{3}{8} = & 6\frac{1}{8} - 6 = \\
 & 2 - \frac{5}{8} = & 4\frac{7}{8} - 2\frac{5}{8} = & 7 - 4\frac{3}{8} = & 8\frac{7}{8} + 1\frac{1}{8} = \\
 & 8\frac{3}{8} + 1\frac{1}{8} = & 6 + 2\frac{5}{8} = & 4\frac{1}{8} + 4\frac{5}{8} = & 3 - 2\frac{3}{8} = \\
 & 5\frac{1}{8} - 2\frac{1}{8} = & 9\frac{5}{8} - 5\frac{3}{8} = & 2\frac{7}{8} - \frac{5}{8} = & 9\frac{1}{8} + \frac{7}{8} = \\
 & 7\frac{1}{8} + 2\frac{1}{8} = & 1 + 8\frac{7}{8} = & \frac{5}{8} + 7\frac{1}{8} = & 10 - 5\frac{3}{8} =
 \end{array}$$

18. Kampsunisse läks $\frac{3}{8}$ kg lõnga. Mitu kilo lõnga läheb 3; 5; 7 samasugusesse kampsunisse?

19. Särki läks $1\frac{5}{8}$ m riidet. Mitu meetrit riidet läheb 2; 4; 6 samasugusesse särki?

20. 2 tahvlit šokolaadijagati ühetasa 8 lapsele. Missuguse osa tervest tahvlist sai iga laps?

21. Missuguse osa tervest tahvlist saaks iga laps, kui jaotaksime ühetasa 8 lapsele 3; 4; 5; 6; 7 tahvlit šokolaadi?

22. Mitu magusat kooki saaks iga laps, kui jaotaksime ühetasa 8 lapsele 18; 22; 28; 36 magusat kooki?

23. Mitu kilo pähkleid sai igasse kotti, kui 8 kotti jaotati ühetasa 18; 25; 43; 61; 78; 86; 95 kilo pähkleid?

24.	17:8 =	81:8 =	65:8 =	95:8 =
	33:8 =	97:8 =	43:8 =	74:8 =
	49:8 =	53:8 =	94:8 =	60:8 =
	63:8 =	28:8 =	21:8 =	52:8 =
	70:8 =	92:8 =	36:8 =	30:8 =
	25:8 =	69:8 =	45:8 =	47:8 =

25. Mitme sentimeetri pikkune on kaheksandik 24; 32; 16; 48; 72; 56 cm pikkusest paberiribast?

26. Maimul on 40 senti. Ta ostab vihiku ja maksab sellest $\frac{1}{8}$ oma rahast. Arvuta!

27. Mitu senti on kaheksandik 32; 48; 64; 80 sendist?

28. Kui pikk riidetükk tuleb lõigata kaheksaks ühepikkuseks osaks, et kaheksandiku pikkus oleks 4; 6; 8; 5; 7; 10 meetrit?

29. Hilja ostis sullepea ja maksis sellest 12 senti. Mis võime arvutada teades, et sullepea ostmiseks kulus parajasti $\frac{1}{8}$ Hilja rahast?

30. Mitmest sendist on kaheksandik 4; 7; 9; 5; 12 senti?

Kuuteistkümnendik.

1. Lõikan paberist ringi ja jagan selle kaheksandikkudeks. Siis jagan iga kaheksandiku veel pooleks. Mitu osa ma sain ja kuidas nimetatakse iga osa?

2. Missugused osad saame, kui me kuuteistkümnendikud kahekaupa uuesti kokku seame? Missugused osad saame siis, kui kuuteistkümnendikud neljakaupa kokku seame?

3. Mis saame siis, kui seame uuesti kokku 8 kuue-
teistkümnendikku? — Kõik 16 kuuteistkümnendikku?

4. Mitu kuuteistkümnendikku saame, kui lõikame
kuuteistkümnendikkudeks 2; 4; 6 paberist ringi?

5. Pagar lõikas kooke kuuteistkümnendikkudeks
tükkideks. Mitu tükki sai ta 3; 5; 2 koogist?

6. Mitu kuuteistkümnendikku saame, kui jagame
kuuteistkümnendikkudeks $2\frac{1}{2}$; $3\frac{1}{4}$; $7\frac{3}{4}$ lehte paberit?

7. Mitu tahvlit šokolaadi tuleb jagada kuuteist-
kümnendikkudeks, et saada 24; 60; 20; 48; 52; 76;
168 tükikest?

8. Üks kuuteistkümnendik kirjutatakse numbri-
tega nii: $\frac{1}{16}$. Mida näitab 1 joonekese peal? Mida näi-
tab 16 joonekese all?

9. Mitu lehte paberit tuleb jagada 16 lapsele, et
iga laps saaks $\frac{3}{16}$; $\frac{5}{16}$; $\frac{9}{16}$; $\frac{15}{16}$; $\frac{19}{16}$; $\frac{23}{16}$; $\frac{36}{16}$; $\frac{42}{16}$ lehte?
Mida näitavad arvud joonekese peal? Mida näitab 16
joonekese all?

10. Kirjutan numbritega: 2 täit ja 3 kuuteistkümnendikku; 7 täit ja 9 kuuteistkümnendikku; 22 täit ja 5 kuuteistkümnendikku.

11. Missugune osa tervest on 4; 8 ja 12 kuuteist-
kümnendikku ja mis kirjutatakse sellepärast alati $\frac{4}{16}$;
 $\frac{8}{16}$ ja $\frac{12}{16}$ asemel?

12. Missugune osa tervest on 2; 6; 10 ja 14 kuue-
teistkümnendikku ja mis kirjutatakse sellepärast alati
 $\frac{2}{16}$; $\frac{6}{16}$; $\frac{10}{16}$ ja $\frac{14}{16}$ asemel?

13. Kirjutan numbritega: 4 täit ja 8 kuueteistküm-
nendikku; 2 täit ja 4 kuueteistküm-
nendikku; 5 täit ja 2 kuueteistküm-
nendikku; 9 täit ja 6 kuueteistküm-
nendikku; 7 täit ja 8 kuueteistküm-
nendikku; 6 täit ja 10 kuueteistküm-
nendikku; 1 täis ja 12 kuueteistküm-
nendikku; 3 täit ja 14 kuueteistküm-
nendikku.

14. Aino sõi esimesel päeval $\frac{5}{46}$ ja teisel päeval $\frac{3}{46}$
ema kingitud šokolaaditahvlist. Missugune osa šokolaadi-
tahvlist jäi tal siis veel järele?

15. Kallel oli $3\frac{5}{46}$ lehte valget paberit ja $4\frac{7}{46}$ lehte
ruudulist paberit. Mitu lehte oli tal kokku?

16. Mitu lehte ruudulist paberit jäi tal järele, kui ta
tarvitas sellest ära $2\frac{5}{46}$ lehte?

17. Raamatukaupmehel oli nädala alguses $5\frac{7}{46}$ karpi
sulgi. Nädala lõpul oli tal veel järel $3\frac{5}{46}$ karpi. Arvuta!

18. $\frac{1}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{7}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{13}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{11}{46} + \frac{5}{46} =$
 $\frac{3}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{9}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{15}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{13}{46} - \frac{3}{46} =$
 $\frac{3}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{9}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{15}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{7}{46} + \frac{9}{46} =$
 $\frac{5}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{11}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{3}{46} + \frac{5}{46} =$ $\frac{9}{46} - \frac{7}{46} =$
 $\frac{5}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{11}{46} - \frac{1}{46} =$ $\frac{7}{46} - \frac{5}{46} =$ $\frac{5}{46} + \frac{3}{46} =$
 $\frac{7}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{13}{46} + \frac{1}{46} =$ $\frac{15}{46} - \frac{13}{46} =$ $\frac{15}{46} - \frac{9}{46} =$

19. $1 - \frac{3}{46} =$ $6\frac{5}{46} + 2\frac{11}{46} =$ $10 - \frac{15}{46} =$ $1\frac{3}{46} + 8\frac{7}{46} =$
 $1 + \frac{15}{46} =$ $2 - 1\frac{15}{46} =$ $8\frac{7}{46} + 1\frac{3}{46} =$ $8\frac{7}{46} - 5\frac{5}{46} =$
 $5 - \frac{5}{46} =$ $2\frac{7}{46} + 2\frac{5}{46} =$ $7\frac{13}{46} - 7\frac{11}{46} =$ $4\frac{15}{46} + 5\frac{1}{46} =$
 $8 + \frac{11}{46} =$ $4\frac{9}{46} + 7\frac{3}{46} =$ $3\frac{5}{46} + 6\frac{11}{46} =$ $9\frac{9}{46} - 9\frac{7}{46} =$
 $4\frac{1}{46} + \frac{5}{46} =$ $5\frac{5}{46} - 5\frac{3}{46} =$ $7 - 6\frac{15}{46} =$ $5\frac{13}{46} + \frac{3}{46} =$
 $3\frac{3}{46} - 2\frac{3}{46} =$ $9\frac{7}{46} + \frac{9}{46} =$ $6\frac{1}{46} + 3\frac{11}{46} =$ $7\frac{13}{46} - \frac{5}{46} =$

20. Ants jõudis päevas läbi lugeda $\frac{3}{4}$ juturaamatust. Missugune osa juturaamatust jäi tal veel lugeda 3; 4; 5 päeva pärast?

21. Raamatukaupmees müüs nädalas keskmiselt $1\frac{1}{6}$ karpi sulgi. Mitu karpi sulgi müüs ta 5; 8; 12; 16 nädalaga?

22. Ema tõi 4 kg suhkrut. Sellest piisas 16 päevaks. Kui palju suhkrut kulus läbisegi päevas?

23. 2 kg kompvekke jagati ühetasa 16 lapsele. Kui palju sai iga laps?

24. Jagan 16 lapsele 24; 36; 40 kooki.

25.	1 : 16 =	5 : 16 =	60 : 16 =	83 : 16 =
	3 : 16 =	42 : 16 =	65 : 16 =	95 : 16 =
	11 : 16 =	27 : 16 =	21 : 16 =	73 : 16 =
	25 : 16 =	17 : 16 =	7 : 16 =	37 : 16 =
	33 : 16 =	9 : 16 =	51 : 16 =	47 : 16 =
	15 : 16 =	49 : 16 =	72 : 16 =	70 : 16 =

26. Toodi 32 kg petrooleumi. $\frac{1}{8}$ sellest valati lampidesse. Arvuta!

27. Hennul oli 112 senti. Kuueteistkümnendiku oma rahast ta kulutas pliatsi ostmiseks. Mis maksis pliats?

28. 192-leheküljesest raamatust on läbi loetud üks kuueteistkümnendik. Mitu lehekülge on veel lugeda?

29. Nöör lõigati kuueteistkümneks ühepikkuseks tükiks. Mitme meetri pikkune oli see nöör, kui iga tükk sai 4; 7; 12 m pikk?

30. Aino kulutas kaustiku ostmiseks $\frac{1}{8}$ oma rahast. Mitu senti oli Ainol raha, kui kaustik maksis 25 senti?

31. Mitu senti on sul raha, kui $\frac{1}{8}$ sinu rahast on 3; 8; 14; 35 senti?

Kolmandik.

1. Üks kolmandik kirjutatakse numbritena nii: $\frac{1}{3}$. Mida tähendab jooneke kahe numbri vahel? Mida näitab 1 joonekese peal? Mida näitab 3 joonekese all?

2. Mitu kooki peame jagama kolmele lapsele, et iga laps saaks $\frac{1}{3}$; $\frac{2}{3}$; $\frac{3}{3}$; $\frac{4}{3}$; $\frac{5}{3}$; $\frac{7}{3}$; $\frac{8}{3}$; $1\frac{1}{3}$; $1\frac{2}{3}$; $2\frac{1}{3}$ kooki? Mida näitavad arvud joonekese peal? Mida näitab 3 joonekese all?

3. Kirjutan numbritena: 1 kolmandik; 2 kolmandikku; 4 ja 1 kolmandik; 18 ja 2 kolmandikku; 72 ja 1 kolmandik.

4. Peet sai koolist juturaamatu. Esimesel päeval luges ta läbi $\frac{1}{3}$ sellest. Missugune osa jäi veel lugeda?

5. Isal kulus linnajõudmiseks harilikult 2 tundi. Mitu tundi jäi tal veel sõita, kui ta oli juba teel olnud $\frac{1}{3}$ tundi?

6. Ema õmbles ühel päeval $2\frac{1}{3}$ tundi, teisel päeval aga $1\frac{1}{3}$ tundi rohkem. Mitu tundi õmbles ema kahel päeval kokku?

7. 6 m pikkuse laua otsast lõigati maha $1\frac{1}{3}$ m pikkune tükk. Arvuta!

$$\begin{array}{cccc}
 8. \quad \frac{1}{3} + \frac{1}{3} = & 2 + \frac{1}{3} = & 15 + 4\frac{2}{3} = & 20 - 2\frac{1}{3} = \\
 \frac{2}{3} + \frac{1}{3} = & 4\frac{1}{3} - 2\frac{1}{3} = & 13\frac{1}{3} - 3\frac{1}{3} = & 15\frac{2}{3} + 4\frac{1}{3} = \\
 \frac{2}{3} - \frac{1}{3} = & 12\frac{2}{3} + 3\frac{1}{3} = & \frac{2}{3} + 19\frac{1}{3} = & 15\frac{1}{3} - 5\frac{1}{3} = \\
 1 - \frac{1}{3} = & 7\frac{2}{3} - 5\frac{1}{3} = & 18\frac{2}{3} - 18 = & \frac{1}{3} + 9\frac{2}{3} = \\
 1 + \frac{1}{3} = & 10 + 8\frac{2}{3} = & 8 + \frac{2}{3} = & 16\frac{2}{3} - \frac{2}{3} = \\
 1 - \frac{2}{3} = & 16\frac{2}{3} - 6\frac{2}{3} = & 11 - \frac{2}{3} = & 13 + 3\frac{1}{3} =
 \end{array}$$

9. Mitu kilo liha tuleks osta **6; 8; 12; 17** inimesele, et igaüks saaks ümmarguselt $\frac{1}{3}$ kg?

10. Ema tahab muretseda uued akna-eesriided. Mitu meetrit riiet kulub **4** aknale, kui igale aknale läheb ümmarguselt $4\frac{1}{3}$ m?

11. Akna-eesriide meetrist küsiti **75** senti. Arvuta!

Kuuendik.

1. Lõikan paberist ringi ja murran selle kolmandikudeks. Siis jagan iga kolmandiku veel pooleks. Mitu osa ma sain ja kuidas nimetatakse iga osa?

2. Lõikan paberist veel ühe ringi ja jagan selle pooleks. Siis murran kummagi poole veel kolmeks. Mitu osa sain ma nüüd ja kuidas nimetatakse neidki osasid? Mitmel viisil võime saada seega **kuuendikke**?

3. Missugused osad saame, kui kuuendikud kahekaupa uuesti kokku seame? Missugused osad saame siis, kui kuuendikud kolmekaupaga kokku seame?

4. Mis saame siis, kui seame uuesti kokku kõik kuus kuuendikku?

5. Mitu kuuendikku saame **3; 4 $\frac{1}{2}$; 8 $\frac{1}{3}$; 11 $\frac{2}{3}$** paberiringist?

6. Mitu paberiringi peame lõikama kuuendikkudeks, et saada 9; 12; 20; 28 kuuendikku?

7. Üks kuuendik kirjutatakse numbritega nii: $\frac{1}{6}$. Mida näitab 1 joonekese peal? Mida näitab 6 joonekese all?

8. Mitu tosinat sulgi tuleb jagada ühetasa kuuele õpilasele, et igaüks saaks $\frac{1}{6}$; $\frac{2}{6}$; $\frac{3}{6}$; $\frac{4}{6}$; $\frac{5}{6}$; $\frac{6}{6}$; $\frac{8}{6}$; $\frac{1^2}{6}$; $\frac{1^5}{6}$; $\frac{1^8}{6}$; $\frac{2^5}{6}$ tosinat? Mida näitavad arvud joonekese peal? Mida näitab 6 joonekese all?

9. Kirjutan numbritega 2 täit ja 1 kuuendik; 6 täit ja 5 kuuendikku.

10. Missugune osa tervest on 2 kuuendikku ja 4 kuuendikku ja mis kirjutatakse seepärast alati $\frac{2}{6}$ ja $\frac{4}{6}$ asemel?

11. Missugune osa tervest on 3 kuuendikku ja mis kirjutatakse seepärast alati $\frac{3}{6}$ asemel?

12. Kirjutan numbritega: 5 täit ja 2 kuuendikku; 4 täit ja 3 kuuendikku; 7 täit ja 4 kuuendikku.

13. Ostuühingu kapis oli hommikul $\frac{5}{6}$ tosinat pliiatseid. Päeva jooksul müüdi $\frac{1}{6}$ tosinat. Missugune osa tosinast on alles?

14. Ülol kulus ülesannete lahendamiseks $\frac{5}{6}$ tundi ja lugemise harjutamiseks $\frac{1}{6}$ tundi. Mitu tundi tegi Ülo koolitööd?

15. 6 tosinast nõõpidest tarvitati ära $2\frac{1}{6}$ tosinat. Arvuta!

16. Väino on $10\frac{5}{8}$ aastat vana, Heino on $2\frac{1}{8}$ aasta vanem. Kui vana on Heino?

17. $\frac{1}{8} + \frac{1}{8} =$ $1 + \frac{5}{8} =$ $25 - 5\frac{1}{8} =$ $16 - 5\frac{5}{8} =$
 $\frac{5}{8} + \frac{1}{8} =$ $3 - \frac{5}{8} =$ $18\frac{1}{8} + 2\frac{1}{8} =$ $7\frac{1}{8} + 8 =$
 $\frac{5}{8} - \frac{1}{8} =$ $7\frac{1}{8} + \frac{5}{8} =$ $32\frac{1}{8} - 30\frac{1}{8} =$ $35\frac{5}{8} - 35 =$
 $1 + \frac{1}{8} =$ $8\frac{5}{8} - 4\frac{1}{8} =$ $17\frac{5}{8} + 13\frac{1}{8} =$ $12\frac{1}{8} + 12 =$
 $1 - \frac{1}{8} =$ $10\frac{5}{8} + 4\frac{1}{8} =$ $21\frac{5}{8} - 1\frac{1}{8} =$ $28\frac{5}{8} - 8\frac{1}{8} =$
 $1 - \frac{5}{8} =$ $9\frac{5}{8} - 8\frac{5}{8} =$ $20 + 5\frac{1}{8} =$ $6 + 6\frac{5}{8} =$

18. Vahetund on $\frac{1}{4}$ tundi pikk. Kui palju kulub aega 4 vaheetunni peale?

19. Mitu tosinat nööpe läheb 5 särgile, kui igale särgile kulub $\frac{2}{3}$ tosinat?

20. Ema maksis nööpide tosinast 18 senti. Arvuta!

21. Mitu kilo suhkrut kulub perekonnal keskmiselt päevas, kui 6 päevaga kulub 2 kg?

22. Töömees sõi 6 päevaga 5 kg leiba. Mitu kilo kulus tal keskmiselt päevas?

23. Õmblejal kulus 6 põlle õmblemiseks ümmarguselt 8 tundi. Arvuta!

24. $1 : 6 =$ $26 : 6 =$ $76 : 6 =$ $92 : 6 =$
 $5 : 6 =$ $31 : 6 =$ $85 : 6 =$ $47 : 6 =$
 $9 : 6 =$ $45 : 6 =$ $63 : 6 =$ $39 : 6 =$
 $11 : 6 =$ $33 : 6 =$ $75 : 6 =$ $89 : 6 =$
 $15 : 6 =$ $50 : 6 =$ $91 : 6 =$ $28 : 6 =$
 $13 : 6 =$ $62 : 6 =$ $17 : 6 =$ $34 : 6 =$

25. Klassis oli 24 õpilast, $\frac{1}{6}$ neist olid tütarlapsed. Mitu poissi oli klassis?

26. Kanad munesid nädala jooksul 36 muna. $\frac{1}{3}$ neist tarvitas ema ise ära. Ülejäänud munad ta viis turule ja sai 10 senti paarist. Arvuta!

27. Klassi raamatukogus oli 138 raamatut. $\frac{1}{6}$ neist oli Jukul juba läbi loetud. Mitu raamatut oli veel lugemata?

28. Peeter kulutas $\frac{1}{4}$ oma rahast vihiku ostmiseks. Mitu senti tal oli, kui vihik maksis 6 senti?

29. Mitu senti maksab tosin pliiatseid, kui $\frac{1}{3}$ tosinat maksab 12 senti?

30. Klassis puudus 5 õpilast. See oli $\frac{1}{5}$ klassi õpilaste arvust. Mitu õpilast oli klassis?

Kaheteistkümnendik.

1. Lõikan paberist ringi ja jagan selle pooleks. Siis murran kummagi poole kolmeks ja nii saadud iga kuuendiku veel kord pooleks. Mitu osa ma sain ja kuidas neid nimetatakse?

2. Lõikan paberist veel ühe ringi ja jagan selle kolmandikkudeks. Siis murran iga kolmandiku pooleks ja nii saadud kuuendiku veel kord pooleks. Mitu osa sain ma nüüd ja kuidas nimetatakse neid?

3. Lõikan paberist veel kolmanda ringi ja jagan selle neljandikkudeks. Siis murran iga neljandiku veel kolmeks. Kuidas nimetatakse neidki osasid? Mitmel viisil võime seega saada kaheteistkümnendikke?

4. Missugused osad saame, kui seame kaheteistkümnendikud uuesti kokku kahekaupa? — kolmekaupaga? — neljakaupa? — kuuekaupa?

5. Mis saame siis, kui seame uuesti kokku kõik 12 kaheteistkümneendikku?

6. Mitu kaheteistkümneendikku (kuud) on 2; 3; 7 aastast?

7. Mitu kaheteistkümneendikku on $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{4}$; $2\frac{1}{8}$; $4\frac{3}{4}$; $5\frac{1}{8}$; $7\frac{3}{8}$ tosinast?

8. Mitu tosinat nööpe tuleb osta, et saada 6; 8; 12; 24; 32; 45; 69; 92 nööpi?

9. Mitu tosinat pliiatseid tuleb osta, et saada 3; 4; 9; 10; 18; 36; 48; 52 pliiatsit?

10. Üks kaheteistkümneendik kirjutatakse numbritega nii: $\frac{1}{12}$. Mida näitab 1 joone peal ja mida näitab 12 joone all?

11. Mitu tosinat pliiatseid tuleb jagada ühetasa 12 õpilasele, et igaüks saaks $\frac{5}{12}$; $\frac{7}{12}$; $\frac{11}{12}$; $1\frac{1}{2}$; $1\frac{5}{12}$; $1\frac{8}{12}$; $2\frac{1}{4}$; $2\frac{9}{12}$; $2\frac{11}{12}$; $3\frac{1}{12}$ tosinast? Mida näitavad arvud joonekeste peal? Mida näitab 12 joonekeste all?

12. Kirjutan numbritega: 2 täit ja 5 kaheteistkümneendikku; 16 täit ja 7 kaheteistkümneendikku; 31 täit ja 11 kaheteistkümneendikku.

13. Missugune osa tervest on 2 kaheteistkümneendikku ja 10 kaheteistkümneendikku ja mis kirjutatakse seepärast alati $\frac{2}{12}$ ja $\frac{10}{12}$ asemel?

14. Missugune osa tervest on 3; 6; 9 kaheteistkümneendikku ja mis kirjutatakse seepärast alati $\frac{3}{12}$; $\frac{6}{12}$ ja $\frac{9}{12}$ asemel?

15. Missugune osa tervest on 4 kaheteistkümnen-
dikku ja 8 kaheteistkümnen-
dikku ja mis kirjutatakse
seepärast alati $\frac{4}{12}$ ja $\frac{8}{12}$ asemel?

16. Kirjutan numbritega aastaina: 3 aastat 6 kuud;
4 aastat 8 kuud; 2 aastat 9 kuud; 1 aasta 2 kuud;
5 aastat 4 kuud; 10 aastat 5 kuud; 12 aastat 10 kuud.

17. Ema õmbleb särkidele nõöpe ette. Isa särgile
ta õmbleb 7 nõöpi, Väino särgile 5 nõöpi. Mitu tosinat
nõöpe kulus kummalegi särgile? Mitu tosinat nõöpe
kulus kokku?

18. $\frac{7}{12}$ tosinast nõöpidest tarvitati ära $\frac{5}{12}$ tosinat.
Arvuta!

19. Helmi on $8\frac{5}{12}$ aastat vana, Karl aga on $2\frac{5}{12}$
aastat vanem. Kui vana on Karl?

20. Vend on 11 aastat 7 kuud vana, õde aga 7 aastat
5 kuud. Kirjuta kummagi vanus aastais! Mitu aastat
on vend õest vanem?

21. $\frac{1}{12} + \frac{1}{12} = \frac{11}{12} - \frac{1}{12} = 2 + \frac{5}{12} = 10 - 9\frac{1}{12} =$
 $\frac{5}{12} + \frac{1}{12} = 1 - \frac{1}{12} = 3\frac{11}{12} - \frac{5}{12} = 7\frac{7}{12} + 2\frac{5}{12} =$
 $\frac{5}{12} - \frac{1}{12} = \frac{5}{12} + \frac{7}{12} = 1\frac{5}{12} + 3\frac{1}{12} = 12\frac{7}{12} - 2\frac{5}{12} =$
 $\frac{7}{12} + \frac{1}{12} = \frac{7}{12} - \frac{5}{12} = 8\frac{11}{12} - 7\frac{7}{12} = 5\frac{5}{12} + 8 =$
 $\frac{7}{12} - \frac{1}{12} = \frac{1}{12} + \frac{7}{12} = 6\frac{5}{12} + 3\frac{5}{12} = 8\frac{11}{12} - 8\frac{7}{12} =$
 $\frac{11}{12} + \frac{1}{12} = \frac{11}{12} - \frac{7}{12} = 4\frac{7}{12} - 2\frac{1}{12} = 15\frac{5}{12} + 14\frac{7}{12} =$

22. Mitu õuna saab iga laps, kui 6 õuna jagada
12 lapsele?

23. Kui palju võid kulub päevas, kui 12 päevaga kulub 9 kg?

24. Kui pikk saab iga nõõritükk, kui lõigata 27 m pikkune nõõr 12 ühepikkuseks tükiks?

25. Töömees kaevab kahe nädalaga 32 m kraavi. Mitu meetrit kaevab ta päevas?

26.	3 : 12 =	37 : 12 =	66 : 12 =	58 : 12 =
	23 : 12 =	51 : 12 =	26 : 12 =	69 : 12 =
	13 : 12 =	43 : 12 =	54 : 12 =	21 : 12 =
	35 : 12 =	85 : 12 =	38 : 12 =	87 : 12 =
	49 : 12 =	77 : 12 =	95 : 12 =	99 : 12 =
	19 : 12 =	63 : 12 =	74 : 12 =	100 : 12 =

27. Õpilane ostis poest raamatu ja sullepea. Raamat maksis 180 senti. Sullepea hind on $\frac{1}{2}$ raamatu hinnast. Õpilane andis kaupmehele 2 krooni. Mitu senti sai ta tagasi?

28. 240 lehekülje paksusest raamatust on läbi loetud $\frac{1}{2}$. Arvuta!

29. 36 m pikkusest kangast müüdi ära $\frac{1}{2}$. Mitu meetrit jäi järele?

30. Nädala jooksul müüdi ostuühingust $\frac{1}{2}$ nädala alguses toodud vihikuist. Mitu vihikut oli nädala lõpul järel, kui müüdnud oli 24 vihikut?

31. Ants kulutas vihiku ostmiseks $\frac{1}{2}$ oma rahast. Mitu senti jäi tal järele, kui vihik maksis 6 senti?

32. Reinul oli loetud $\frac{1}{2}$ juturaamatust. Mitu lehekülge jäi veel lugeda, kui loetud oli 14 lehekülge?

33. Leian

908-st $\frac{1}{4}$	858-st $\frac{1}{6}$	636-st $\frac{1}{12}$	738-st $\frac{1}{3}$
864-st $\frac{1}{12}$	800-st $\frac{1}{6}$	452-st $\frac{1}{2}$	816-st $\frac{1}{12}$
842-st $\frac{1}{2}$	1000-st $\frac{1}{8}$	936-st $\frac{1}{8}$	576-st $\frac{1}{6}$
711-st $\frac{1}{3}$	795-st $\frac{1}{3}$	894-st $\frac{1}{6}$	750-st $\frac{1}{6}$

34. Leian arvud, mille

$\frac{1}{4}$ on 235	$\frac{1}{8}$ on 119	$\frac{1}{12}$ on 46	$\frac{1}{6}$ on 152
$\frac{1}{12}$ „ 79	$\frac{1}{6}$ „ 57	$\frac{1}{6}$ „ 134	$\frac{1}{12}$ „ 83
$\frac{1}{6}$ „ 153	$\frac{1}{3}$ „ 307	$\frac{1}{4}$ „ 229	$\frac{1}{4}$ „ 219
$\frac{1}{2}$ „ 500	$\frac{1}{8}$ „ 95	$\frac{1}{6}$ „ 45	$\frac{1}{8}$ „ 58

Murdude suuruste võrdlemine.

1. Ülol oli 2 krooni. $\frac{1}{2}$ oma rahast kulutas ta raamatu ostmiseks ja $\frac{1}{4}$ kaustiku ostmiseks. Kumb neist oli kallim ja mitme sendi võrra?

2. Kilo kompvekke maksis 80 senti. Eedi ostis $\frac{1}{2}$ kg, Leo aga $\frac{1}{4}$ kg. Kumb maksis rohkem ja mitme sendi võrra?

3. Isa tõi poest 48 lehte kirjutuspaberit. $\frac{1}{4}$ sellest paberist ta andis Heinole, $\frac{1}{8}$ aga Maimule. Kumb laps sai rohkem paberit ja mitu lehte?

4. Väinol oli poodi minnes 80 senti. Ta ostis endale joonlaua ja pliiatsi. Joonlaua ostmiseks kulus $\frac{1}{4}$ ja pliiatsi ostmiseks $\frac{1}{8}$ kõigest rahast. Kummast ta maksis rohkem ja mitu senti?

5. Juturaamat oli 192 lehekülge paks. Rein luges sellest läbi esimesel päeval $\frac{1}{8}$ ja teisel päeval $\frac{1}{16}$. Kummal päeval luges ta rohkem ja mitu lehekülge?

6. Perenaine viis turule 6 kg võid ja sai 120 senti kilost. $\frac{1}{8}$ eest saadud rahast ostis ta suhkrut ja $\frac{1}{16}$ eest soola. Kummast maksis ta rohkem ja mitu senti?

7. Tuleta meelde, mitu 8-dikku on pooles ja mitu 8-dikku on veerandis, ja kirjuta vihikusse suuruse järgi ritta järgmised murrud, alates kõige väiksemast: $\frac{1}{2}$; $\frac{3}{8}$; $\frac{5}{8}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{7}{8}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{1}{8}$.

8. Tuleta meelde, mitu 16-dikku on pooles, veerandis ja kaheksandikus, ja kirjuta vihikusse suuruse järgi ritta järgmised murrud, alates kõige suuremast: $\frac{1}{4}$; $\frac{5}{16}$; $\frac{7}{8}$; $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{16}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{5}{8}$; $\frac{1}{16}$; $\frac{3}{8}$; $\frac{1}{16}$.

9. Karbis oli 54 pliiatsikummit. Esimese nädala jooksul müüdi neist ära $\frac{1}{2}$, teise nädala jooksul $\frac{1}{3}$. Kumma nädala jooksul müüdi rohkem ja mitu kummit?

10. Teatris on 528 istekohta. Esimesel kohal on $\frac{1}{3}$, teisel kohal $\frac{1}{4}$ kõigist istekohtadest. Kummal kohal on istekohti rohkem ja mitu nimelt?

11. Mitu minutit on $\frac{1}{3}$ ja mitu minutit $\frac{1}{6}$ tunnis? Kumb arv on suurem ja mitme minuti võrra?

12. Isa on 42 aastat vana. Ühe poja aastad on $\frac{1}{3}$, teise poja aastad $\frac{1}{6}$ isa aastaist. Kumb poeg on vanem ja mitu aastat?

13. Munamüüja korvis oli 84 muna. Üks ostja võttis $\frac{1}{2}$, teine $\frac{1}{6}$ kõigist munadest. Kumb võttis rohkem ja mitu muna?

14. Kaupmees ostis 120 kg herneid. Ühte kasti ta mahutas $\frac{1}{4}$ neist, teise $\frac{1}{8}$. Ülejäänud jättis kotti. Arvuta!

15. Ostuühingu kapis oli 360 lehte paberit. $\frac{1}{6}$ sellest oli joontega paber ja $\frac{1}{4}$ ruutudega. Kumba paberit oli rohkem ja mitu lehte?

16. Kooli raamatukogus oli 672 raamatut. Neist oli saksakeelseid $\frac{1}{8}$ ja ingliskeelseid $\frac{1}{4}$, kõik teised olid eestikeelsed. Kumbi võõrkeelseid raamatuid oli rohkem ja mitu raamatut?

17. Tuleta meelde, mitu 6-dikku on pooles ja mitu 6-dikku on kolmandikus, ja kirjuta vihikusse suuruse järgi ritta järgmised murrud, alates kõige väiksemast: $\frac{1}{2}; \frac{5}{8}; \frac{1}{3}; \frac{1}{6}; \frac{2}{3}$.

18. Tuleta meelde, mitu 12-dikku on pooles, kolmandikus, neljandikus ja kuuendikus ja kirjuta suuruse järgi ritta järgmised murrud, alates kõige suuremast: $\frac{1}{3}; \frac{5}{8}; \frac{2}{4}; \frac{1}{2}; \frac{5}{12}; \frac{1}{6}; \frac{2}{3}; \frac{7}{12}; \frac{1}{4}; 1\frac{1}{2}$.

19. Kirjuta vihikusse suuruse järgi ritta järgmised murrud, alates kõige väiksemast: $\frac{1}{16}; \frac{1}{2}; \frac{1}{3}; \frac{1}{12}; \frac{1}{4}; \frac{1}{8}; \frac{1}{6}$.

5. Kroonide ja sentide, meetrite ja sentimeetrite kirjutamine koma abil.

Meie ostuühing.

1. Meie ostuühingus toimetati koolitarvete loendamist. Kirjutuspaberit oli 212 senti eest. Õpetaja käskis selle summa tahvlile kirjutada nii: 2,12 krooni, ja seletas, et seda loetakse: „Kaks koma kaksteistkümmend krooni.“ Mitu krooni ja mitu senti see on?

2. Vihikuid oli 128, à 6 senti. Mitme sendi eest oli vihikuid ja kuidas kirjutame selle arvu koma abil kroonides? Mitu krooni ja mitu senti see on?

3. Sulgi oli 105 sendi eest. Selle arvu käskis õpetaja kirjutada nii: **1,05 kr.**, ja seletas, et seda loetakse: „Üks koma null viis krooni.“ Mitu krooni ja mitu senti see on? Milleks kirjutatakse 0 koma järele?

4. Sulepäid oli 26, à 8 senti. Mitu senti maksavad need sulepead ja kuidas kirjutame selle arvu kroonides? Mitu krooni ja mitu senti see on?

5. Kaustikuid oli 18, à 40 senti. Mitme sendi eest oli kaustikuid ja kuidas kirjutame selle arvu kroonides?

6. Pliiatsikummid oli kõigest 8 sendi eest, ja õpetaja käskis selle arvu kirjutada nii: **0,08 kr.** Ta seletas, et seda loetakse: „Null koma null kaheksa krooni.“ Mitu krooni ja mitu senti see on? Milleks kirjutatakse nullid 8 ette?

7. Pliiatseid oli 8, à 6 senti. Mitme sendi eest oli pliiatseid ja kuidas kirjutame selle arvu kroonides?

8.	15 kr. 28 senti = 15,28 kr.	68 kr. 50 senti =
	7 „ 13 „ =	19 „ =
	26 „ 54 „ =	20 „ 14 „ =
	39 „ 40 „ =	80 „ =
	6 „ 5 „ =	5 „ 4 „ =
	43 „ 9 „ =	8 „ =

9.	93 kr. 7 senti =	24 kr. 32 senti =
	8 „ 60 „ =	4 „ 6 „ =
	52 „ 45 „ =	42 „ =
	3 „ 4 „ =	98 „ 70 „ =
	3 „ =	18 „ =
	70 „ 6 „ =	8 „ 2 „ =

Kui pikad oleme.

1. Mõõdeti õpilaste pikkust. Sillaotsa Juku oli 123 cm pikk. Õpetaja käskis selle arvu tahvlile kirjutada nii: **1,23 m** ja seletas, et seda loetakse: „**Üks koma kaks-kümmend kolm meetrit.**“ Mitu meetrit ja mitu sentimeetrit see on?

2. Keegi teine poiss oli 130 cm pikk. Kuidas kirjutame selle arvu meetrites? Mitu meetrit ja mitu sentimeetrit on see?

3. Üks väike esimese klassi tütarlaps oli kõigest 109 cm pikk. Kirjutan ka selle arvu meetrites.

4. Kirjutan meetrites 48 cm; 80 cm; 7 cm; 5 cm.

5.	16 m 45 cm = 16,45 m	63 m 20 cm =
	9 „ 18 „ =	8 „ 14 „ =
	26 „ 30 „ =	49 „ 3 „ =
	5 „ 27 „ =	70 „ =
	80 „ 4 „ =	50 „ 6 „ =
	56 „ =	8 „ =

6.	12 m 78 cm =	98 m 90 cm =
	9 „ =	4 „ 3 „ =
	4 „ 60 „ =	54 „ =
	19 „ 2 „ =	20 „ 7 „ =
	75 „ =	6 „ 3 „ =
	5 „ =	15 „ =

6. Koma abil kirjutatud arvude liitmine ja lahutamine.

Meie ostuühing.

1. Läänud nädalal müüdi ostuühingust kaupa: esmaspäeval 1,65; teisipäeval 1,80; kolmapäeval 0,44; neljapäeval 2,07; reedel 1,13 ja laupäeval 0,28 krooni eest. Mitme krooni eest müüdi kaupa nädala jooksul?

2. Missugusel päeval oli läbimüük kõige suurem, missugusel kõige väiksem? Leian nende arvude vahe.

3. Võrdlen samal viisil esmaspäevast ja kolmapäevast läbimüüki.

4. Ostuühingu juhataja tõi ühest poest 3,48 krooni eest kaupa, teisest poest 4,34 krooni eest. Tal oli kaasas 9,50 krooni. Kui palju raha jäi tal ostudest järele?

5. Arvutan kroonides, kui palju on mul käesoleval õppeaastal kulunud kooliraamatute ostmiseks.

$$\begin{array}{l}
 6. \quad 16,29 + 39,17 = \quad 52,41 - 19,64 = \quad 60,07 + 17,43 = \\
 92,02 - 40,83 = \quad 8,08 + 72,90 = \quad 0,58 - 0,09 = \\
 2,18 + 9,06 = \quad 21,60 - 16,48 = \quad 87,36 + 41,93 = \\
 17,01 - 15,91 = \quad 74,40 + 50,08 = \quad 8,45 - 5,76 = \\
 0,56 + 2,84 = \quad 0,84 - 0,29 = \quad 0,09 + 0,98 = \\
 24,09 - 18,74 = \quad 56,20 + 0,02 = \quad 83,56 - 76,97 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 7. \quad 45,12 + 0,09 = \quad 54,12 + 18,68 = \quad 18,07 + 30,70 = \\
 0,30 - 0,17 = \quad 48,09 - 39,70 = \quad 57,62 - 43,29 = \\
 28,19 + 72,08 = \quad 5,05 + 67,08 = \quad 4,30 + 84,25 = \\
 90,07 - 65,32 = \quad 82,40 - 0,17 = \quad 36,05 - 29,78 = \\
 0,53 + 67,94 = \quad 0,01 + 0,63 = \quad 0,04 + 90,70 = \\
 19,70 - 6,58 = \quad 60,02 - 58,67 = \quad 5,33 - 4,98 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 8. \quad 17,25 \qquad 150,23 \qquad 41,01 \qquad 58,36 \\
 36,28 \qquad 32,40 \qquad 0,36 \qquad 287,49 \\
 2,07 \qquad 18,00 \qquad 28,17 \qquad 0,95 \\
 + 0,74 \qquad + 3,04 \qquad + 204,08 \qquad + 29,67 \\
 23,10 \qquad 112,18 \qquad 428,00 \qquad 9,06 \\
 20,17 \qquad 64,28 \qquad 42,20 \qquad 314,58 \\
 \hline
 \end{array}$$

Meie ostuühing.

1. Mitu krooni tuleb maksta alljärgneva arve järgi?

Arve

Merinõmme algkooli ostuühingule

Arv	Kauba nimetus	Hind	Summa
6	kaustikut.	33	
50	ruutudega vihikut . . .	4½	
16	joonpaberit	6¼	
2	tosinat pliiatseid. . . .	75	
18	pliiatsikummit.	5½	
	Kokku:		

2. Merinõmme ostuühingu kassas oli **9,85** krooni. Sellest maksti arve. Kui palju raha jäi kassasse?

3. Arves nimetatud kaupadest võeti müües: kaustikust **35** senti, vihikust **5** senti, joonpaberist **7** senti, pliiatsist **7** senti ja pliiatsikummist **6** senti. Mis võime siin arvutada?

4.	$23,45 + 30,51 =$	$345,03 + 212,70 =$
	$0,92 - 0,73 =$	$3,08 - 0,54 =$
	$8 + 6,14 =$	$127,60 + 0,82 =$
	$675 - 99,28 =$	$663 - 458,74 =$
	$0,26 + 71,05 =$	$74,15 + 296 =$
	$4 - 2,47 =$	$25 - 17,34 =$

5.	$528,02 + 125,36 =$	$223,47 + 179,02 =$		
	$0,21 - 0,19 =$	$821 - 192,75 =$		
	$9 + 70,25 =$	$0,13 + 78 =$		
	$234 - 95,27 =$	$552,67 - 184,52 =$		
	$0,52 + 174 =$	$5 + 16,19 =$		
	$96 - 85,64 =$	$734 - 317,40 =$		
6.	$132 + 725,63 =$	$482,15 - 52,07 =$		
	$635 - 264,08 =$	$4 + 0,38 =$		
	$0,54 + 397,68 =$	$562,31 - 249,71 =$		
	$998 - 463,14 =$	$34 + 175,37 =$		
	$442,90 + 76,06 =$	$51 - 42,39 =$		
	$0,12 - 0,08 =$	$336,05 + 251,26 =$		
7.	$20,40$	$50,20$	$0,15$	$275,68$
	$15,08$	$12,04$	$30,43$	$83,19$
	$+ 0,87$	$+ 246,06$	$+ 354,08$	$+ 0,97$
	$18,50$	$29,80$	$118,00$	$316,25$
	$7,00$	$0,68$	$23,55$	$56,72$
	$163,05$	$137,00$	$46,70$	$119,00$

Kui pikad oleme.

1. Kui pikk on mu naaber meetrites? Kui pikk olen ma ise? Kumb on pikem ja kui palju?

2. Kui pikk on kõige pikem õpilane klassis ja kui pikk kõige lühem? Leian nende pikkuste vahe.

3. Kui kõrgel on mu pealagi põrandast, kui ma seisan **0,48** meetri kõrgusel pingil; **0,75** meetri kõrgusel laual; **2,18** meetri kõrgusel trepil?

4. Võtame meesterahva keskmiseks pikkuseks 1,70 meetrit ja naisterahva pikkuseks 1,60 meetrit. Kui palju jääb mul veel kasvada selle pikkuseni?

5. Lasen oma naabril käed laiali sirutada ja mõõdan meetrites tema käte ulatuse ühe käe sõrmeotstest teiseni. Mõõdan samal viisil veel kolme kaasõpilase käe ulatuse. Kui pika ahela saaksin, kui asetaksin kõik neli kaasõpilast üksteise kõrvale ritta, nii et nende sõrmeotsad parajasti vastamisi ulatuksid?

6.	$39,46 + 25,17 =$	$13,20 + 81,02 =$
	$547,30 - 462,70 =$	$20,41 - 17,59 =$
	$92,02 + 0,62 =$	$143,50 + 63,40 =$
	$0,04 - 0,02 =$	$0,54 - 0,27 =$
	$180 + 92,70 =$	$0,68 + 46,39 =$
	$936,50 - 675,90 =$	$183,40 - 65,50 =$
7.	$53,81 + 0,97 =$	$271,05 + 32,20 =$
	$463,80 - 259,40 =$	$0,37 - 0,09 =$
	$0,14 + 24,15 =$	$33,40 + 65 =$
	$52,02 - 41,19 =$	$91,06 - 85,63 =$
	$64,03 + 82,01 =$	$12,27 + 76,54 =$
	$325,60 - 178,50 =$	$180,60 - 93,76 =$
8.	$45,08 + 59,09 =$	$56,16 + 47,06 =$
	$0,96 - 0,87 =$	$217,80 - 64,70 =$
	$116,70 + 115,93 =$	$0,98 + 36 =$
	$60,32 - 47,45 =$	$10,36 - 0,08 =$
	$0,49 + 21 =$	$26,07 + 72,19 =$
	$276,90 - 58,27 =$	$11,01 - 9,09 =$

7. Risttahukas ja ristkülik. Täisnurk.

Risttahukas.

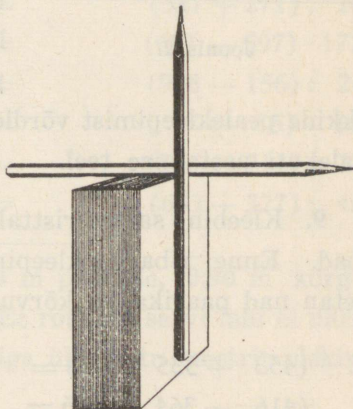
1. Mitu seinu on meie klassiruumil? Mis piirab teda ülevalt? — alt?

2. Võrdlen meie klassiruumi kastiga, telliskiviga, tikutoosiga, tahutud pakuotsaga, ahjukapiga. Mis on neil kõigil ühist?

3. Klassitoa seinu, lage, põrandat; kasti põhja, kaant, otsi ja külgi nimetatakse kõiki tahutud pakuotsa järgi ühise nimetusega **tahkudeks**. Mitu tahku on telliskivil? — tikutoosil? — ahjukapil?

4. Kaht vastastikku asetsevat tahku nimetatakse **vastastahkudeks**, neid aga, mis servadel kokku puutuvad, **lähistahkudeks**. Kuidas nimetatakse kasti põhja vastastahku? Mitu lähistahku on klassitoa põrandal?

5. Kui asetada näiteks kasti kahele lähistahule kaks pliatsit, nii nagu on näidatud 1. joo-

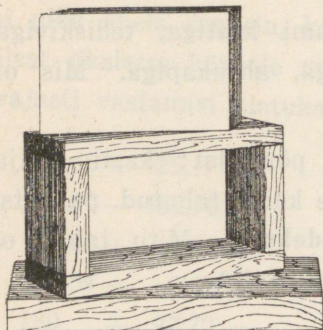

Joonis 1.

nisel, siis moodustavad need pliatsid koos **risti**. Sellepärast öeldakse kasti lähistahkudest, et nad asetsevad

vastastikku ristseisus. Kuidas asetsevad vastastikku klassi seinad ja lagi? — klassikapi kaks lähistahku?

6. Kõiki sääraseid asju, mille lähistahud asetsevad vastastikku ristseisus nagu kast, tahatud pakuots, klassituba, telliskivi jne., nimetatakse **risttahukateks**.

Joonis 2.

7. Valmistan 2. joonisel näha oleva lauatickestest vormi abil savist risttahuka või valan ta papist vormi abil kipsist.

8. Kleebin selle risttahuka paberiga üle. Selleks lõikan iga tahu jaoks paraja paberitüki. Enne paberitükkide

pealekleepimist võrdlen neid isekeskis paarikaupa pealekuti asetamise teel.

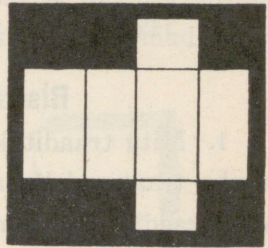
9. Kleebin sama risttahuka servadele läikpaberist ribad. Enne ribade kleepimist vastavatele servadele asetan nad paarikaupa kõrvuti ja võrdlen nende pikkust.

10.	$(453 + 535) : 38 =$	$(1000 - 14) : 34 =$
	$(416 - 364) \cdot 15 =$	$(179 + 148) \cdot 3 =$
	$(654 - 651) \cdot 274 =$	$(804 - 75) : 27 =$
	$(365 + 339) : 22 =$	$(365 + 534) : 31 =$
	$(45\frac{1}{8} - 25\frac{1}{8}) \cdot 35 =$	$(41\frac{5}{16} + 37\frac{11}{16}) \cdot 9 =$
	$(207 + 429) : 53 =$	$(991 - 175) : 24 =$

11. Lõikan ruudulisest paberist ja kleebin kartongile, nii nagu näidatud 3. joonisel, parajas suuruses paberitükid risttahuka tahkudele, mille kõrgus 9 cm, pikkus 5 cm ja laius 4 cm. Kui pikk ja kui lai paberileht peab mul selleks olema?

12. Jaan tahtis teha 60 cm pikkuse, 40 cm laiuse ja 30 cm sügavuse kasti. Mitu meetrit kulus tal selleks lauda, kui tal olid 10 cm laiused lauad?

13. Mitu meetrit sama laiuid laudu kulub 80 cm pikkuse, 50 cm laiuse ja 40 cm sügavuse kasti jaoks?

Joonis 3.

14. $(600 - 315) : 11 =$ $(541 + 271) : 28 =$
 $(56 + 191) \cdot 3 =$ $(601 - 597) \cdot 172 =$
 $(940 - 215) : 63 =$ $(918 - 156) : 24 =$
 $(105 - 63) \cdot 19 =$ $(17 + 15) \cdot 18 =$
 $(3\frac{7}{2} + 14\frac{5}{2}) \cdot 43 =$ $(856 - 213) : 32 =$
 $(925 - 217) : 18 =$ $(663 + 327) : 45 =$

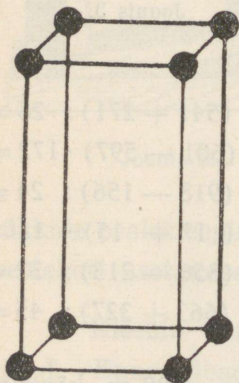
15. Isal oli laudas 1,20 m pikkune, 0,90 m kõrgune ja 0,70 m laiune jahukast. Et rotid ta servi läbi ei näriks, otsustas isa lüüa need plekiga üle. Mitu meetrit plekiriba kulus tal selleks?

16. Isal oli 1,40 m pikkune tahvel plekki. Mitu riba pidi ta sealt lõikama, kui ta tahtis katta kasti kõik servad jätkamata ribadega. Mitme meetri pikkused tükid jäid järele ribadete otstest?

$$\begin{array}{ll}
 17. & (1\,000 - 105) : 38 = \quad (17\frac{1}{3} + 6\frac{2}{3}) \cdot 29 = \\
 & (3\frac{5}{8} + \frac{1}{6}) \cdot 242 = \quad (718 - 157) : 43 = \\
 & (853 - 214) : 22 = \quad (2\frac{1}{6} + 3\frac{5}{6}) \cdot 98 = \\
 & (97 - 65) \cdot 26 = \quad (1\,000 - 400) : 15 = \\
 & (700 + 98) : 266 = \quad (102 - 68) \cdot 26 = \\
 & (549 + 278) : 36 = \quad (924 - 76) : 57 =
 \end{array}$$

Risttahuka traatmudel.

1. Mitu traaditükki kulub 4. joonisel kujutatud risttahuka traatmudeli valmistamiseks? Mitmekaupa peavad need traaditükid olema ühepikkused?

Joonis 4.

2. Mitu meetrit traati kulub selleks, kui mudel peab saama 12 cm kõrge, 8 cm pikk ja 6 cm lai?

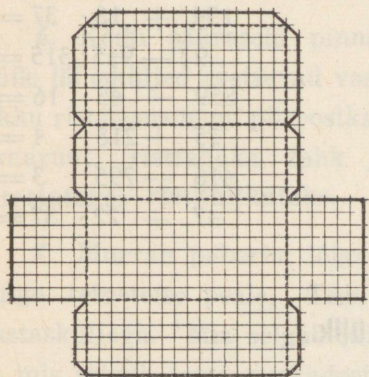
3. Traadi otsad ühendatakse korgist kuulikestega. Mitu kuulikest kulub 5; 7; 26; 38 säärase traatmudeli valmistamiseks?

4. Täppe, kus risttahuka servad kolmekaupa kokku puutuvad, nimetatakse risttahuka **tippudeks**. Mitu tippu on risttahukal?

$$\begin{array}{ll}
 5. & 560 + 864 : 36 = \quad 239 + 42 \cdot 12 = \\
 & 321 - 672 : 4 = \quad 990 - 986 : 2 = \\
 & 13 + 33 \cdot 22 = \quad 46 + 39 \cdot 13 = \\
 & 4\frac{7}{8} + 980 : 35 = \quad 13 - 8 : 6 = \\
 & 701 - 29 \cdot 23 = \quad 517 + 38 \cdot 11 = \\
 & 1\,000 - 54 \cdot 15 = \quad 841 - 60 \cdot 12 =
 \end{array}$$

Risttahuka paberist mudel.

1. Joonestan ruudulisele paberilehele 5. joonisel kujutatud risttahuka pinnalaotuse, lõikan selle kääridega välja ja kleebin temast 6. joonisel kujutatud risttahuka mudeli.

Joonis 5.

Joonis 6.

2. Kui pikk ja kui lai paberileht peaks meil olema 9 cm kõrguse, 5 cm pikkuse ja 4 cm laiuse risttahuka mudeli valmistamiseks?

3. Kui pikk ja kui lai paberileht peaks meil olema 12 cm kõrguse, 8 cm pikkuse ja $6\frac{1}{2}$ cm laiuse risttahuka mudeli valmistamiseks?

4. Kui pikk ja kui lai peaks olema paberileht, et temasse võiks mässida 23 cm pikkuse, $16\frac{1}{2}$ cm laiuse ja 20 cm kõrguse raamatupaki?

5. Kui pikk peaks olema nöör meetrites selle paki sidumiseks?

6. Kui pikk ja kui lai peaks olema riidetükk, et temasse võiks õmmelda 25 cm pikkuse, $14\frac{1}{2}$ cm laiuse ja $10\frac{1}{2}$ cm kõrguse kastikese?

7. $94 + 44 \cdot 17 =$

$450 - 15 \cdot 26 =$

$63 + 984 : 41 =$

$702 - 45 \cdot 13 =$

$85 + 26 \cdot 24 =$

$471 - 840 : 5 =$

$154 + 18 \cdot 37 =$

$9\frac{3}{4} - 945 : 315 =$

$859 - 45 \cdot 16 =$

$25 + 218 \cdot 4 =$

$416 - 795 : 3 =$

$47 + 22 \cdot 37 =$

Ristkülik.

1. Joonestan ruudulisele paberile mingi risttahuka tahu ja lõikan selle kääridega välja. Mitu külge ja mitu nurka on saadud paberitükil?

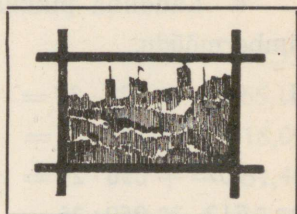
2. Mitu külge ja mitu nurka on piltpostkaardil, aknaruudul, klassitahvil? Mille kuju on kõigil nimetatud asjadel?

3. Piltpostkaardi, aknaruudu jne. kaht vastastikku asetsevat külge nimetatakse **vastaskülgedeks**, neid aga, mis otsipidi kokku puutuvad, **lähiskülgedeks**.

4. Kleebin piltpostkaardi kartongile ja valmistan talle läikpaberist säärase raami, kui on näha 7. joonisel. Mis tekib piltpostkaardi igasse nurka, kui pikendame ta külgi?

5. Piltpostkaardi lähiskülgedest öeldakse seepärast, et nad asetsevad vastastikku ristseisus. Kuidas asetsevad vastastikku aknaruudu, klassitahvli, vihikulehe lähisküljed?

6. Kõiki sääraseid pinnaosi, mille lähisküljed asetsevad vastastikku ristseisus nagu piltpostkaart, aknaruut, risttahuka tahk jne., nimetatakse **ristkülikuteks**.

Joonis 7.

7. Murran paberist lõigatud ristküliku kaks vastaskülge teineteise peale. Teen sedasama ka kahe teise vastasküljega. Mis selgub nii ristküliku vastaskülgedest ja mis selgub tema nurkadest?

8.	$27 \cdot 32 - 569 =$	$14 \cdot 68 - 719 =$
	$993 : 3 + 458 =$	$756 : 252 + 13\frac{5}{2} =$
	$43 \cdot 22 - 716 =$	$36 \cdot 24 - 685 =$
	$468 : 117 + 5\frac{3}{8} =$	$313 \cdot 2 + 194 =$
	$39 \cdot 23 - 607 =$	$615 : 205 - 1\frac{1}{2} =$
	$2 \cdot 196 + 395 =$	$585 : 3 + 467 =$

Übermõõt.

1. Mõõdan mõõtpaelaga laua, ukse, akna, klassitahvli ja veel teistegi ristkülikute kahe lähiskülje pikkused ja arvutan übermõõdud.

2. Ristkülikukujulise välja pikkus on 148 m, laius 115 m. Kui pikk on übermõõt?

3. Maja on $12\frac{1}{2}$ m pikk ja 9 m lai. Mis võime arvutada?

4. Laudlina pikkus on 1,38 m, laius 0,87 m. Leian ümbermõõdu.

5.	$992 - 28 \cdot 35 =$	$68 + 2 \cdot 348 =$
	$18\frac{1}{2} + 11 : 2 =$	$965 - 27 \cdot 34 =$
	$107 + 30 \cdot 29 =$	$459 + 961 : 31 =$
	$712 - 950 : 25 =$	$21\frac{3}{4} - 13 : 4 =$
	$611 + 770 : 2 =$	$801 - 29 \cdot 26 =$
	$814 - 22 \cdot 25 =$	$55 + 36 \cdot 12 =$

Saali kaunistamas.

1. Kooli aastapäeva puhul kaunistati saal vanikutega. Seintele tõmmati ümber saali pohlavartest vanik. Mitu meetrit pidi olema see vanik pikk, kui saali pikkus oli 6 m ja laius 5 m?

2. Akende ja uste ümber pandi karukoldadest vanikud, nii et otsad ulatusid põrandani. Mitu meetrit vanikut läks igale aknale, kui akna laius oli 1,40 m ja akna ülemise ääre kõrgus põrandalt 2,60 m?

3. Mitu meetrit vanikut läks saali kolmele aknale kokku?

4. Mitu meetrit vanikut läks saali suurele uksele, kui selle kõrgus oli 2,40 m ja laius 1,50 m?

5. Väiksema ukse kõrgus oli 2,10 m ja laius 1,20 m. Arvuta!

6. Mitu meetrit kulus üldse karukoldadest vanikut?

7. Mitu senti läks saali kaunistamine maksma, kui pohlavartest vaniku meetrist maksti 5 senti ja karukoldadest vaniku meetrist 6 senti?

8. $540,50 - 426,30 =$

$72,05 + 89,67 =$

$193,60 - 112,40 =$

$28,76 + 45,38 =$

$0,57 - 0,12 =$

$34,43 + 67,25 =$

$16,65 + 49,35 =$

$237,20 - 165,10 =$

$0,17 + 18,09 =$

$540 - 364,40 =$

$19,25 + 13,38 =$

$96,02 - 78,67 =$

Täisnurk.

1. Murran paberilehe kokku ja katsun joonlaua abil järele, missugune on murrujoon.

2. Murran selle kokkumurtud paberilehe veel kord kokku ja nimelt nii, et teine murrujoon moodustaks esimesega risti ja et esimese mõlemad pooled läheksid ühte. Võrdlen mõlema murrujoone vahele tekkinud nurka ristküliku nurgaga.

3. Kõiki sääraseid nurki kui on ristkülikul ja kui on seegi, mis praegu saime paberilehe kokkumurdmise teel, nimetatakse **täisnurkadeks**.

4. Valmistan endale 2. ülesandes kirjeldatud viisil **nurklaua** (joon. 8) ja joonestan selle abil ruatudeta paberile täisnurga.

Joonis 8.

5. Joonestan joonlaua ja nurklaua abil ruatudeta paberile ristküliku: 1) mille pikkus oleks 12 cm, laius

8 cm; 2) pikkus 10 cm, laius 6 cm; 3) pikkus 9 cm, laius 7 cm. Arvutan nende ümbermõõdud.

$$6. \quad 246 + 987 : 3 =$$

$$505 - 31 \cdot 12 =$$

$$718 + 936 : 36 =$$

$$327 - 736 : 4 =$$

$$49 + 43 \cdot 15 =$$

$$16\frac{1}{3} - 10 : 3 =$$

$$964 - 27 \cdot 29 =$$

$$5\frac{3}{4} + 777 : 259 =$$

$$400 - 24 \cdot 11 =$$

$$348 + 33 \cdot 17 =$$

$$203 - 990 : 45 =$$

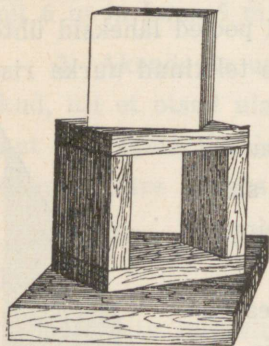
$$762 + 858 : 6 =$$

8. Kuup ja ruut.

Kuup.

1. Risttahukat, mille pikkus, laius ja kõrgus on isekeskis võrdsed, nimetatakse **kuubiks**. Valmistan endale

9. joonisel näha oleva lauatuuki-kestest vormi abil savist kuubi, või valan ta papist vormi abil kipsist.

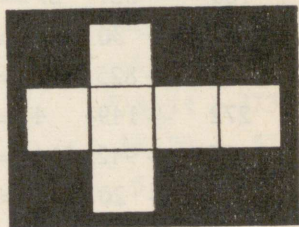
Joonis 9.

2. Kleebin selle kuubi paberiga üle. Selleks lõikan iga tahu jaoks paraja paberitüki. Enne nende kleepimist vastavatele tahkudele asetan nad üksteise peale ja võrdlen neid isekeskis.

3. Kleebin sama kuubi servadele läikpaberist ribad. Enne nende kleepimist vastavaile servadele asetan nad üksteise kõrvale ja võrdlen nende pikkusi.

4.	$1\ 000 - 23 \cdot 35 =$	$600 - 924 : 44 =$
	$699 + 932 : 4 =$	$507 + 30 \cdot 15 =$
	$11 \frac{3}{4} - 17 : 16 =$	$702 - 752 : 4 =$
	$205 + 11 \cdot 57 =$	$68 + 27 \cdot 29 =$
	$804 - 744 : 3 =$	$932 - 30 \cdot 19 =$
	$95 + 25 \cdot 26 =$	$135 + 576 : 24 =$

5. Lõikan ruudulisest paberist ja kleebin kartongile, nii nagu näidatud 10. joonisel, parajas suuruses paberitükid kuubi tahkudele, mille serva pikkus on 5 cm. Mitu paberitükki tuleb selleks lõigata? Kui pikk ja kui lai peab olema iga paberitükk?

6. Mitu meetrit laudu kuulub 50 cm pikkuse servaga kasti valmistamiseks, kui laudade laius on 10 cm?

Joonis 10.

7. Mitme meetri pikkune riba peaks olema plekki, et sellega võiks üle lüüa kõik eelmises ülesandes nimetatud kasti servad?

8.	$13 \cdot 76 - 679 =$	$608 : 4 + 762 =$
	$886 : 443 + 3 \frac{7}{2} =$	$39 \cdot 22 - 517 =$
	$25 \cdot 31 - 235 =$	$572 : 11 + 106 =$
	$980 : 35 + 96 =$	$867 : 3 - 83 =$
	$27 \cdot 37 - 693 =$	$29 \cdot 26 + 246 =$
	$914 : 457 + 7 \frac{1}{6} =$	$957 : 33 - 27 \frac{1}{2} =$

Kuubi traatmudel.

1. Mitu traaditükki kulub kuubi traatmudeli valmistamiseks? Missugused peavad olema need traaditükid kõik isekeskis?

2. Mitu meetrit traati läheb nimetatud mudeli jaoks, kui ta serv peab saama $8\frac{1}{2}$ cm pikk?

3. Mitu korgist kuulikest traadi otsade ühendamiseks läheb 4; 8; 17; 29 säärase traatmudeli jaoks?

4. Kuidas nimetatakse täppe, kus kuubi servad kolmekaupa kokku puutuvad? Mitu niisugust täppi on kuubil?

5. $100 - 621 : 27 =$

$245 + 30 \cdot 17 =$

$496 - 825 : 33 =$

$272 + 149 \cdot 4 =$

$15\frac{7}{12} + 942 : 314 =$

$640 + 20 \cdot 18 =$

$1\ 000 - 41 \cdot 16 =$

$375 + 44 \cdot 10 =$

$112 - 690 : 30 =$

$25 + 46 \cdot 17 =$

$920 - 3 \cdot 236 =$

$9\frac{1}{2} + 7 : 2 =$

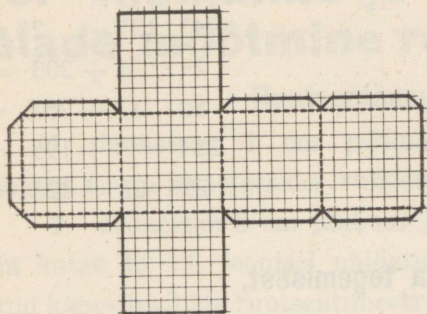
Kuubi paberist mudel.

1. Joonestan ruudulisele paberilehele 11. joonisel kujutatud kuubi pinnalaotuse, lõikan selle kääridega välja ja kleebin temast 12. joonisel kujutatud kuubi mudeli.

2. Kui pikk ja kui lai paberileht peaks meil olema 5 cm pikkuse servaga kuubi mudeli valmistamiseks?

3. Kui pikk ja kui lai paberileht peaks meil olema 7 cm pikkuse servaga kuubi mudeli valmistamiseks?

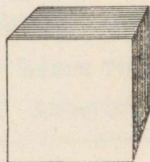
4. Kui pikk ja kui lai peaks olema paberileht, et temasse võiks mässida $25\frac{1}{2}$ cm pikkuse servaga kuubi kujulise paki?

Joonis 11.

$$\begin{aligned}
 6. \quad & 442 \cdot 2 - 292 = \\
 & 175 \cdot 5 + 87 = \\
 & 880 : 55 - 11 \frac{3}{8} = \\
 & 670 : 2 + 435 = \\
 & 26 \cdot 27 - 354 = \\
 & 851 : 23 + 663 =
 \end{aligned}$$

5. Kuj pikk peaks olema n or meetrites selle paki sidumiseks?

Joonis 12.

$$\begin{aligned}
 & 16 \cdot 69 - 268 = \\
 & 896 : 7 + 498 = \\
 & 45 \cdot 21 - 107 = \\
 & 518 : 14 + 273 = \\
 & 22 \cdot 28 - 57 = \\
 & 5 : 2 + 8 \frac{1}{2} =
 \end{aligned}$$

Ruut.

1. Joonestan paberile mingi kuubi tahu ja lõikan selle k aridega välja. Mille kuju on kuubi tahul?

2. Murran üksteise peale praegul igatud ristküliku kaks l hisk lge. Mis selgub neist? Missugused on seega isekeskis selle ristküliku kõik neli külge.

3. Ristk likut, mille kõik neli külge on ühepikkused, nimetatakse **ruuduks**. Joonestan ruutudeta paberile joonlauda ja nurklauda abil ruudu, 1) mille külg on 5 cm; 2) mille külg on 8 cm; 3) mille külg on 12 cm. Arvutan nende  berm ddud.

4.	$29 \cdot 11 + 435 =$	$26 \cdot 30 + 152 =$
	$928 : 2 - 259 =$	$945 : 135 - 2\frac{2}{3} =$
	$4 \cdot 226 + 85 =$	$24 \cdot 32 + 203 =$
	$27 \cdot 24 - 119 =$	$82 \cdot 12 - 757 =$
	$986 : 34 - 17\frac{1}{3} =$	$254 \cdot 3 + 195 =$
	$25 \cdot 35 - 408 =$	$25 \cdot 28 - 423 =$

Tara tegemisest.

1. Onul on linnas ruudukujuline ehituskruunt, mille külje pikkus on 30 m. Ta tahab sellele teha tara ümber. Iga 5 m peale paneb ta ühe posti. Mitu posti tal kulub?

2. Ta ostab postideks tarviliku arvu 4 m pikkusi palke. Mis arvutame sellest?

3. Postide vahele lüüakse latid. Mitu latti peab onu ostma?

4. Lattide külge tulevad 5 cm laiused varvad. Mitu varba tuleb iga kahe posti vahele, kui varbade vahed jätta ühelaiused varbadega?

5. Varbade jaoks ostab onu tarviliku hulga 3 m pikkusi servatud latte. Mis arvutame neist?

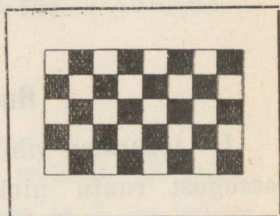
6.	$27 \cdot 35 - 519 =$	$39 \cdot 24 - 758 =$
	$940 : 4 + 627 =$	$996 : 2 + 316 =$
	$3 \cdot 225 - 404 =$	$39 \cdot 21 - 174 =$
	$943 : 41 + 7\frac{1}{8} =$	$882 : 6 + 532 =$
	$22 \cdot 43 - 556 =$	$22 \cdot 34 - 615 =$
	$57 \cdot 15 + 75 =$	$950 : 25 + 714 =$

9. Ristküliku ja ruudu pindalade mõõtmine ruutkatte abil.

Ruutsentimeeter.

1. Joonestan 1 cm pikkuse küljega ruudu. See-sugust ruutu nimetatakse **ruutsentimeetriks**.

2. Joonestan 8 cm pikkuse ja 5 cm laiuse ristküliku ja katan ta 13. joonisel näidatud viisil paberist lõigatud kahevärviliste ruutsentimeetritega. Mitu säärast ruutsentimeetrit mahub joonestatud ristküliku pikema külje äärde ühte ritta? Mitu niisugust rida mahub kogu ristkülikule? Kui suur on seega ristküliku pindala?

Joonis 13.

3. Joonestan 5 cm pikkuse küljega ruudu ja katan ta samal viisil paberist lõigatud ruutsentimeetritega. Mitu ruutsentimeetrit mahtus siin igasse ritta? Mitu rida mahtus kogu ruudule? Kui suur on ruudu pindala?

4. Ristkülik, mille pikkus 16 cm, ja laius 12 cm, kaeti paberist ruutsentimeetritega. Mitu ruutsentimeetrit mahtus sellele ristkülikule? Kui suur oli selle ristküliku pindala?

5. Kui suur on ristküliku pindala, mille 1) pikkus on 18 cm, laius 15 cm? 2) — pikkus on 25 cm, laius 23 cm? 3) — pikkus on 36 cm, laius 24 cm?

6. Ruut, mille külg oli 15 cm pikk, kaeti paberist ruutsentimeetritega. Mitu ruutsentimeetrit mahtus sellele ruudule? Kui suur oli ruudu pindala?

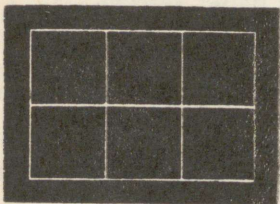
7. Mitu ruutsentimeetrit on ruudu pindala, kui ta külje pikkus on 18 cm? — 24 cm? — 28 cm?

7.	$67 \cdot 15 - 846 =$	$37 \cdot 27 - 659 =$
	$227 \cdot 3 + 295 =$	$754 : 58 + 5\frac{3}{8} =$
	$23 \cdot 25 - 198 =$	$28 \cdot 34 - 548 =$
	$630 : 21 + 726 =$	$11 : 8 + 6\frac{1}{8} =$
	$43 \cdot 20 - 593 =$	$4 \cdot 212 - 563 =$
	$810 : 162 + 16\frac{3}{4} =$	$989 : 23 + 17 =$

Ruutdetsimeeter.

1. Joonestan vihikusse 1 dm pikkuse küljega ruudu, Seesugust ruutu nimetatakse **ruutdetsimeeter**. Mitu ruutsentimeetrit on selle ruudu pindala?

2. Joonestan klassitahvlile 3 dm pikkuse ja 2 dm laiuse ristküliku. Siis võtan 14. joonisel kujutatud ruut-

Joonis 14.

detsimeetri suuruse lauatüki ja katsun selle abil, mitu ruutsentimeetri jälge mahub joonestatud ristküliku pikema külje äärde ühte ritta ja mitu säärast rida mahub kogu ristkülikule. Mitu ruutdetsimeetrit on selle ristküliku pindala?

3. Mitu ruutdetsimeetrit on ristküliku pindala, kui ta

1) pikkus on 7 dm, laius 5 dm? 2) — pikkus on 9 dm, laius 8 dm? 3) — pikkus on 15 dm, laius 12 dm?

4. Mitu ruudetsimeetrit on ruudu pindala, kui ta külje pikkus on 7 dm? — 8 dm? — 9 dm?

5.	$137 - 95,23 =$	$236,50 - 149,67 =$
	$0,75 + 124,08 =$	$43,06 + 75,84 =$
	$259,40 - 215,60 =$	$0,92 - 0,35 =$
	$38,15 + 87,05 =$	$156 - 38,45 =$
	$100,03 - 64 =$	$2,80 - 0,79 =$
	$82,95 + 16,47 =$	$294,36 + 46,81 =$

Peegliklaasist.

1. Ruudetsimeeter peegliklaasi maksab 75 senti. Kui palju läheb maksma 3 dm pikkune ja 2 dm laiune tükk peegliklaasi?

2. Mis läheb maksma peegel, kui klaasi pikkus on 6 dm, laius 4 dm ja kui raam maksab 4,50 krooni?

3. 7 dm pikkuse ja 4 dm laiuse klaasiga peegli eest võeti 25 krooni. Kui palju maksis raam?

4. Laudsepp nõudis kapi eest 70 krooni. Kui palju läheb maksma see kapp siis, kui kapi ukseesse panna 9 dm pikkune ja 5 dm laiune peegel?

5.	$440 : 40 + 39 =$	$31 \cdot 18 + 406 =$
	$17 \cdot 58 - 764 =$	$663 : 51 - 16\frac{1}{2} =$
	$3 \cdot 296 + 116 =$	$22 \cdot 25 + 346 =$
	$738 : 41 - 17\frac{1}{2} =$	$984 : 41 - 17\frac{3}{8} =$
	$55 \cdot 18 + 46 =$	$19 \cdot 49 - 856 =$
	$992 : 62 + 649 =$	$35 \cdot 16 + 309 =$

Ruutmeeter.

1. Joonestan klassitahvlile 1 m pikkuse küljega ruudu. Seesugust ruutu nimetatakse **ruutmeetriks**. Mitu ruutdetsimeetrit on selle ruudu pindala?

2. Joonestan klassi põrandale või õue 3 m pikkuse ja 2 m laiuse ristküliku. Mitu ruutmeetrit mahub seesuguse ristküliku pikema külje äärde ühte ritta? Mitu niisugust rida mahub kogu ristkülikule? Kui suur on selle ristküliku pindala?

3. Mitu ruutmeetrit on ristküliku pindala, kui ta
1) pikkus on 8 m, laius 5 m? 2) — pikkus on 18 m, laius 16 m? 3) — pikkus on 24 m, laius 20 m? 4) — pikkus on 32 m, laius 25 m?

4. Mitu ruutmeetrit on ruudu pindala, kui ta külje pikkus on 9 m? — 12 m? — 16 m? — 19 m? — 24 m? — 25 m? — 28 m? — 30 m?

5.	$28 \cdot 23 = 398$	$=$	$154 \cdot 6 = 814$	$=$
	$3 \cdot 256 + 186$	$=$	$924 : 33 + 672$	$=$
	$7 : 6 = \frac{1}{6}$	$=$	$48 \cdot 20 = 567$	$=$
	$966 : 138 + 5\frac{3}{8}$	$=$	$16 : 8 + 14\frac{3}{4}$	$=$
	$12 \cdot 83 = 754$	$=$	$28 \cdot 32 = 479$	$=$
	$792 : 2 + 518$	$=$	$828 : 36 + 86$	$=$

Mänguplatsi sillutamisest.

1. Sillutati kruusaga ristkülikukujulist mänguplatsi, mille pikkus 32 m, laius 30 m. Mitu ruutmeetrit on platsi pindala?

2. Iga kuue ruutmeetri peale pandi koorem kruusa. Mis võime siin arvutada?

3. Koorma toomise eest maksti $1\frac{1}{2}$ krooni. Mis läks maksma kogu selle kruusa vedu?

4. Lahenda veel kord eelmised ülesanded, oletades, et platsi pikkus on 30 m ja laius 24 m.

5.	$56 \cdot 16 - 354 =$	$33 \cdot 13 + 467 =$
	$948 : 2 + 397 =$	$675 : 25 - 19\frac{5}{12} =$
	$28 \cdot 31 - 589 =$	$44 \cdot 22 - 773 =$
	$778 : 389 + 17\frac{3}{8} =$	$708 : 4 + 654 =$
	$3 \cdot 283 - 542 =$	$235 \cdot 3 - 509 =$
	$810 : 27 + 770 =$	$36 \cdot 23 + 94 =$

10. Risttahuka ja kuubi ruumalade mõõtmine kuuptäite abil.

Kuupdetsimeeter, liiter.

1. Kuupi, mille serva pikkus on 1 dm ehk 10 cm, nimetatakse **kuupdetsimeetriks**. Nõu, millesse mahub paarajasti 1 kuupdetsimeeter piima, vett, marju jne., nimetatakse **liitriks**.

2. Kasti põhja, mille pikkus 3 dm ja laius 2 dm, tahtakse katta kuupdetsimeetritega. Mitu ruutdetsimeetrit on selle kasti põhja pindala? Mitu kuupdetsimeetrit mahub igale ruutdetsimeetrile? Mitu kuupdetsimeetrit mahub selle kasti põhjale?

3. Mitme detsimeetri kõrguselt täidab eelmises ülesandes nimetatud kasti üks kuupdetsimeetrite kiht selle

kasti põhjal? Mitu niisugust kuupdetsimeetrite kihti mahub sesse kasti, kui kasti kõrgus on 4 dm? Mitu kuupdetsimeetrit ehk liitrit on selle kasti ruumala?

4. Mitu kuupdetsimeetrit ehk liitrit on kasti ruumala, kui ta 1) pikkus on 8 dm, laius 5 dm ja kõrgus 4 dm? 2) — pikkus on 6 dm, laius 5 dm ja kõrgus 3 dm? 3) — pikkus on 9 dm, laius 7 dm ja kõrgus 6 dm?

5. Mitu kuupdetsimeetrit ehk liitrit on kuubikujulise kasti ruumala, kui ta serva pikkus on 3 dm? — 5 dm? — 8 dm?

$$\begin{array}{l}
 6. \quad 2 \cdot (364 + 111) = \quad 16 \cdot (24 \frac{1}{3} + 12 \frac{2}{3}) = \\
 780 : (15 \frac{5}{6} + 4 \frac{1}{6}) = \quad 765 : (174 + 81) = \\
 8 \cdot (936 - 819) = \quad 13 \cdot (605 - 541) = \\
 567 : (924 - 897) = \quad 2 \cdot (161 + 301) = \\
 179 \cdot (21 \frac{3}{6} - 17 \frac{3}{6}) = \quad 954 : (49 \frac{1}{2} + 6 \frac{1}{2}) = \\
 6 \cdot (876 - 730) = \quad 4 \cdot (792 - 584) =
 \end{array}$$

Meie päevasest piimasaagist.

1. Meil on kodus 12 lehma lüpsmas. Lõunases lüpsis saime eile igalt lehmalt keskmiselt 5 liitrit piima. Mis võime sellest arvutada?

2. Saadud piimast anti kahele vasikale kummalegi 3 liitrit ja perele jäeti 3 liitrit. Kõik ülejäänud piim viidi piimakeldrisse jahtuma. Seal on piima jahutamiseks risttahukakujulised 8 dm kõrgused, 4 dm pikkused ja 2 dm laiused plekkvannid. Mitu liitrit jäi vann vajaka?

3. Õhtuses lüpsis saime igalt lehmalt keskmiselt 1 liitri vähem kui lõunases. Mitu liitrit piima saime õhtuses lüpsis?

4. Sellest anti vasikaile 6 liitrit, kõik muu aga viidi jällegi keldrisse. Mis arvatame siin?

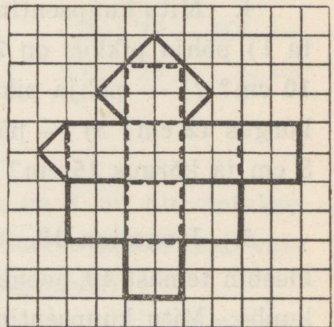
5. Täna hommikusest lüpsist saime sama palju kui õhtusest. Sellest anti vasikatele ja jäeti perele kokku 15 liitrit, kõik muu aga viidi koos eilelõunase ja õhtuse lüpsiga meiereisse. Arvuta!

6.	54,32	47,85	73,57	62,15
	172,51	9,14	7,28	526,33
	+ 8,96	+ 74,68	+ 52,19	+ 18,25
	396,12	212,72	115,36	345,78
	83,00	59,27	248,62	3,17
	6,42	185,00	5,80	68,91

Kuupsentimeeter.

1. Kuupi, mille serva pikkus 1 cm, nimetatakse **kuupsentimeetriks**. Joonestan ruudulisele paberile mõned 15. joonisel kujutatud kuupsentimeetrite pinnalaotused, lõikan nad kääridega välja ja kleebin kokku kuupsentimeetriteks.

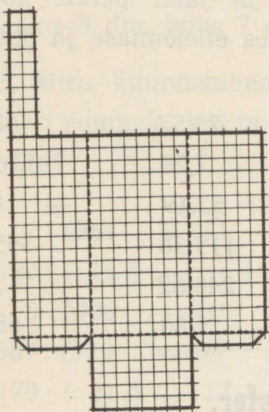
2. Joonestan ruudulisele paberile 16. joonisel kujutatud pinnalaotuse ja kleebin temast 17. joonisel kujutatud kahe lahtise tahuga risttahuka. Mitu

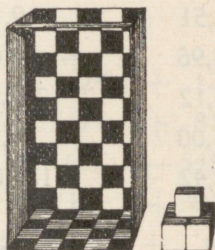
Joonis 15.

kuupsentimeetrit mahub selle risttahuka põhjale ühte kihti, kui põhja pikkus on 5 cm ja laius 4 cm?

3. Mitme sentimeetri kõrguselt täidab selle risttahuka üks kuupsentimeetrite kiht tema põhjal? Mitu säärast kuupsentimeetrite kihti mahub sellesse risttahukasse, kui ta kõrgus on 9 cm? Mitu kuupsentimeetrit on selle risttahuka ruumala?

Joonis 16.

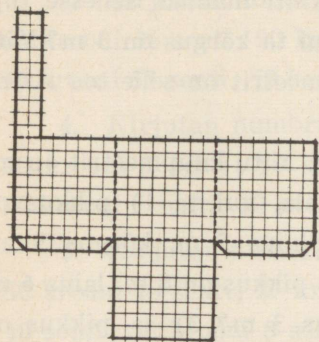

Joonis 17.

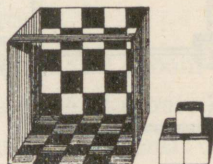
4. Mitu kuupsentimeetrit on risttahuka ruumala, kui ta 1) põhja pikkus on 7 cm, põhja laius 5 cm ja kõrgus 10 cm? 2) — põhja pikkus on 9 cm, põhja laius 6 cm ja kõrgus 12 cm? 3) — põhja pikkus on 10 cm, põhja laius 8 cm ja kõrgus 15 cm?

5. Joonestan 18. joonisel kujutatud pinnalaotuse ja kleebin temast 19. joonisel kujutatud kahe lahtise tahuga kuubi. Mitu kuupsentimeetrit mahub selle kuubi põhjale ühte kihti, kui kuubi serva pikkus on 5 cm?

6. Mitme sentimeetri kõrguselt täidab selle kuubi üks kuupsentimeetrite kiht tema põhjal? Mitu säärast kuupsentimeetrite kihti mahub sellesse kuupi? Kui suur on kuubi ruumala?

Joonis 18.

Joonis 19.

7. Mitu kuupsentimeetrit on kuubi ruumala, kui ta serva pikkus on 6 cm? — 8 cm? — 4 cm? — 10 cm?

$$8. \quad 23 \cdot 32 + 175 =$$

$$840 : 21 - 29 \frac{7}{16} =$$

$$37 \cdot 17 + 268 =$$

$$2 \cdot 439 - 569 =$$

$$32 \cdot 29 + 54 =$$

$$858 : 6 - 68 =$$

$$86 \cdot 11 - 907 =$$

$$506 : 23 + 491 =$$

$$78 \cdot 12 - 277 =$$

$$5 \cdot 135 + 48 =$$

$$25 \cdot 37 - 463 =$$

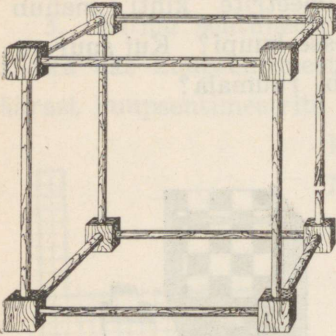
$$532 : 28 + 7 \frac{1}{2} =$$

Kuupmeeter.

1. Kuupi, mille serva pikkus on 1 m, nimetatakse kuupmeetriks. Mitmest meetripikkusest kepiast saab valmistada 20. joonisel kujutatud kuupmeetri?

2. Mitu kuupmeetrit mahuks ühte kihti toa põrandale, mille pikkus on 5 m, laius 4 m?

3. Mitme meetri kõrguselt täidaks selle toa üks kuupmeetrite kiht ta põrandal? Mitu säärast kuupmeetrite kihti mahuks sellesse tuppa, kui ta kõrgus on 3 m? Mitu kuupmeetrit on selle toa ruumala?

Joonis 20.

4. Mitu kuupmeetrit on toa ruumala, kui ta 1) pikkus on 6 m, laius 5 m, kõrgus 3 m? 2) — pikkus on 8 m, laius 6 m, kõrgus 3 m? 3) — pikkus on 9 m, laius 7 m, kõrgus 4 m?

5. Mitu kuupdetsimeetrit ehk liitrit mahub ühte kuupmeetrisse? Mitu kuupsentimeetrit mahub ühte liitrisse?

$$\begin{aligned}
 6. \quad & 425 : 25 + 639 = \\
 & 239 \cdot 3 - 258 = \\
 & 26 \cdot 31 + 94 = \\
 & 988 : 38 - 18 = \\
 & 890 : 2 + 319 = \\
 & 35 \cdot 25 - 746 =
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 & 39 \cdot 25 - 697 = \\
 & 784 : 56 + 778 = \\
 & 36 \cdot 26 - 918 = \\
 & 243 \cdot 3 + 56 = \\
 & 17 \cdot 25 + 527 = \\
 & 992 : 62 - 8\frac{1}{2} =
 \end{aligned}$$

11. Tuhandest suuremad arvud.

Kroonid ja sendid.

1. Mitu senti on 10 krooni? Kirjutatan numbritega sentides: 20; 60; 30; 50; 80; 40 krooni.

2. Kirjutatan numbritega sentides: 43 krooni 25 senti;

72 krooni 63 senti; 95 krooni 48 senti; 68 krooni 36 senti;
24 krooni 59 senti; 57 krooni 92 senti.

3. Kirjutatud numbritega sentides: 30 krooni 74 senti;
60 krooni 36 senti; 90 krooni 48 senti; 70 krooni 62 senti;
40 krooni 53 senti; 50 krooni 27 senti.

4. Kirjutatud numbritega sentides: 60 krooni 3 senti;
20 krooni 9 senti; 50 krooni 2 senti; 40 krooni 8 senti;
70 krooni 5 senti; 30 krooni 4 senti.

5. Kirjutatud numbritega sentides: 92 krooni 45 senti;
80 krooni 28 senti; 27 krooni 3 senti; 62 krooni; 79 krooni
40 senti; 50 krooni 8 senti; 30 krooni 50 senti; 10 krooni
1 sent.

6. Mitmeks 10-krooniseks saaks vahetada 4 586; 9 675;
8 084; 5 603; 7 025; 6 010; 3 008 senti ja mitu senti jääks
peenemat raha igast summast üle?

7. Mitmeks 1-krooniseks saaks vahetada 2 507; 3 075;
9 500; 4 180; 8 639; 5 070; 7 568 senti ja mitu senti jääks
igast summast peenemat raha üle?

8. Mitmeks 10-sendiseks saaks vahetada 6 072; 4 590;
9 706; 1 489; 5 020; 7 453; 2 801; 8 005; 3 659 senti ja mitu
1-sendist jääks igast summast üle?

Meeter ja millimeeter.

$$1 \text{ m} = 10 \text{ dm} = 100 \text{ cm} = 1000 \text{ mm}$$

1. Kirjutatud millimeetrites: 5 m 68 cm 7 mm; 8 m
6 cm 4 mm; 3 m 20 cm; 6 m 1 cm 8 mm; 4 m 60 cm; 7 m
35 cm 9 mm.

2. Kirjutan meetrites, sentimeetrites ja millimeetrites: 7 605 mm; 4 087 mm; 3 106 mm; 8 026 mm; 5 370 mm; 9 002 mm; 2 438 mm; 7 103 mm; 1 056 mm; 5 607 mm; 9 834 mm; 6 009 mm.

Kuupmeeter ja kuupdetsimeeter ehk liiter.

1 kuupmeeter = 1000 kuupdetsimeetrit.

1. Kirjutan liitrites: 5 kuupmeetrit 273 liitrit; 7 kuupmeetrit 39 liitrit; 4 kuupmeetrit 506 liitrit; 6 kuupmeetrit 4 liitrit; 9 kuupmeetrit 200 liitrit; 3 kuupmeetrit 708 liitrit.

2. Kirjutan kuupmeetrites ja liitrites: 4 067 liitrit; 5 701 liitrit; 7 200 liitrit; 3 094 liitrit; 6 350 liitrit; 2 907 liitrit.

Liiter ja kuupsentimeeter.

1 liiter = 1000 kuupsentimeetrit.

1. Kirjutan kuupsentimeetrites: 6 liitrit 243 kuupsentimeetrit; 7 liitrit 305 kuupsentimeetrit; 3 liitrit 42 kuupsentimeetrit; 5 liitrit 9 kuupsentimeetrit; 8 liitrit 401 kuupsentimeetrit; 2 liitrit 30 kuupsentimeetrit.

2. Kirjutan liitrites ja kuupsentimeetrites: 5 043 kuupsentimeetrit; 7 902 kuupsentimeetrit; 2 003 kuupsentimeetrit; 6 451 kuupsentimeetrit; 5 068 kuupsentimeetrit; 9 009 kuupsentimeetrit.

Kilogramm ja gramm.

1. Katsun järele, mitu kilogrammi kaalub 1 liiter vett.
2. Katsun järele, mitu grammi kaalub 1 kuupsenti-meeter vett.
3. Mitu grammi on seega 1 kilogrammis?
 1. Kirjutan grammides: 6 kg 495 g; 3 kg 7 g; 5 kg 1 g; 4 kg 706 g; 7 kg 29 g; 2 kg 104 g; 8 kg 502 g; 1 kg 63 g; 9 kg 7 g; 5 kg 614 g; 3 kg 79 g; 6 kg 400 g.
 2. Kirjutan kilogrammides ja grammides: 6 754 g; 4 038 g; 3 205 g; 1 008 g; 5 670 g; 9 104 g; 2 635 g; 8 003 g; 1 269 g; 7 045 g; 3 365 g; 9 200 g.

Üle kümne tuhande.

1. Harutan mõõtpaela 10 m pikkuselt lahti, tõmban pingule ja võrdlen seda 1 millimeetriga. Mitu millimeetrit on 10 meetris?
2. Laon samba 10 kuupdetsimeetrist ja võrdlen seda 1 kuupsentimeetriga. Mitu kuupsentimeetrit on 10 kuupdetsimeetris?
3. Kaalun kotti 10 kilogrammi liiva ja võrdlen selle raskust 1 grammiga. Mitu grammi on 10 kilogrammis?
4. Mitu senti on 100 krooni ehk 10 kümnekroonist?
5. Kirjutan millimeetrites: 45 m 28 cm; 10 m 6 cm; 18 m 30 cm; 92 m 7 cm; 36 m 45 cm; 51 m 7 cm; 37 m 86 cm; 20 m 5 cm; 64 m 40 cm; 19 m 78 cm; 84 m 3 cm; 70 m 16 cm.

6. Kirjutan kuupsentimeetrites: 16 liitrit 287 kuupsentimeetrit; 35 liitrit 108 kuupsentimeetrit; 97 liitrit 4 kuupsentimeetrit; 26 liitrit 15 kuupsentimeetrit; 43 liitrit 64 kuupsentimeetrit; 58 liitrit 300 kuupsentimeetrit.

7. Kirjutan grammides: 29 kg 416 g; 32 kg 27 g; 19 kg 305 g; 47 kg 1 g; 69 kg 38 g; 73 kg 100 g; 52 kg 234 g; 10 kg 907 g; 87 kg 5 g; 61 kg 815 g; 94 kg 36 g; 17 kg 500 g.

8. Kirjutan sentides: 154 krooni 82 senti; 246 krooni 9 senti; 463 krooni 50 senti; 927 krooni 3 senti; 638 krooni 45 senti; 751 krooni 31 senti; 346 krooni 19 senti; 508 krooni 4 senti; 810 krooni 65 senti; 417 krooni 8 senti; 692 krooni 40 senti; 283 krooni 2 senti.

9. Kirjutan meetrites ja sentimeetrites: 20 670 mm; 46 030 mm; 70 060 mm; 51 080 mm; 80 360 mm; 32 597 mm; 60 435 mm; 92 004 mm; 16 925 mm; 42 069 mm; 76 500 mm; 30 862 mm.

10. Kirjutan liitrites ja kuupsentimeetrites: 18 073 kuupsentimeetrit; 20 504 kuupsentimeetrit; 47 608 kuupsentimeetrit; 10 051 kuupsentimeetrit; 96 035 kuupsentimeetrit; 38 106 kuupsentimeetrit.

11. Kirjutan kilogrammides ja grammides: 45 675 g; 17 001 g; 39 260 g; 72 057 g; 90 008 g; 25 043 g; 50 632 g; 29 408 g; 60 039 g; 12 075 g; 84 397 g; 57 001 g.

12. Kirjutan kroonides ja sentides: 18 754 senti; 40 625 senti; 72 009 senti; 36 946 senti; 90 001 senti; 61 043 senti; 24 360 senti; 24 360 senti; 60 456 senti; 17 924 senti; 80 003 senti; 76 542 senti; 45 000 senti.

12. Liitmise ja lahutamise jätkamine ja kordamine.

Meiereis.

1. Annikvere meiereisse toodi pühapäeval 3 456 kg piima, esmaspäeval aga 324 kg vähem. Mitu kilo toodi meiereisse pühapäeval ja esmaspäeval kokku?

2. Teisipäeval toodi 287 kg vähem kui esmaspäeval. Mitu kilo toodi teisipäeval?

3. Kolmapäeval tõusis piimahulk ootamatult pühapäevasestki 297 kg suuremaks. Mis arvutame?

4. Neljapäeval ja reedel toodi kokku sama palju kui teisipäeval ja kolmapäeval, laupäeval aga 598 kg rohkem kui teisipäeval. Mitu kilo piima toodi Annikvere meiereisse nädala jooksul?

5.	$827 + 1\,251 =$	$4\,375 + 3\,926 =$
	$3\,458 - 246 =$	$3\,713 - 2\,659 =$
	$5\,123 + 4\,275 =$	$676 + 5\,824 =$
	$1\,724 - 312 =$	$2\,592 - 927 =$
	$2\,652 + 4\,224 =$	$5\,936 + 4\,845 =$
	$4\,275 - 2\,163 =$	$8\,342 - 6\,734 =$
6.	$7\,634 + 2\,453 =$	$1\,469 + 3\,594 =$
	$1\,639 - 278 =$	$45\,786 - 8\,369 =$
	$11\,462 + 5\,326 =$	$6\,154 + 4\,980 =$
	$1\,642 - 287 =$	$17\,235 - 6\,258 =$
	$16\,543 + 2\,465 =$	$8\,428 + 5\,996 =$
	$8\,250 - 745 =$	$4\,365 - 987 =$

7.	$6\ 375 + 3\ 221 =$	$18\ 653 + 25\ 386 =$
	$12\ 632 - 594 =$	$1\ 742 - 925 =$
	$9\ 645 + 7\ 003 =$	$634 + 5\ 827 =$
	$2\ 862 - 1\ 579 =$	$23\ 005 - 4\ 708 =$
	$24\ 326 + 7\ 647 =$	$2\ 256 + 69 =$
	$1\ 930 - 651 =$	$4\ 321 - 1\ 835 =$

Munaautost.

1. Munaauto käis kolm korda nädalas meie külas. Mineval teisipäeval sai ta **2 074** muna, neljapäeval aga **296** muna vähem. Mitu muna sai ta neljapäeval?

2. Läinud laupäeval oli munasaak **302** muna võrra suurem kui neljapäeval. Mitu muna kogus munaauto meie külast läinud nädalal?

3. Sel teisipäeval sai ta **2 508** muna, neljapäeval aga jällegi **460** muna vähem. Mis arvutame siin?

4. Tänane korjandus oli neljapäevasest veelgi **210** muna võrra vähem. Mitu muna kogus munaauto meie külast kahel viimasel nädalal kokku?

5.	$7\ 096 + 5\ 200 =$	$1\ 107 + 5\ 601 =$
	$8\ 005 - 5\ 746 =$	$5\ 800 - 3\ 275 =$
	$73\ 040 + 2\ 035 =$	$6\ 700 + 5\ 026 =$
	$4\ 600 - 1\ 928 =$	$10\ 000 - 4\ 938 =$
	$34\ 560 + 7\ 205 =$	$34\ 706 + 583 =$
	$9\ 000 - 6\ 184 =$	$70\ 018 - 8\ 987 =$

6.	1 370 + 4 005 =	4 706 + 11 058 =
	90 586 — 45 908 =	6 508 — 5 398 =
	4 074 + 6 719 =	3 907 + 6 804 =
	68 000 — 29 437 =	40 026 — 7 962 =
	31 276 + 5 604 =	8 360 + 21 050 =
	50 304 — 38 808 =	4 000 — 2 956 =
7.	5 001 + 6 939 =	56 208 + 3 897 =
	3 000 — 2 786 =	9 204 — 5 096 =
	7 304 + 10 098 =	3 946 + 4 564 =
	21 039 — 14 904 =	4 300 — 1 206 =
	6 506 + 37 =	8 000 + 17 859 =
	3 040 — 1 881 =	7 430 — 5 787 =

Perekonna sissetulekud ja väljaminekud.

1. Ülo isa teenis kuus 134,75 krooni, ema teenis 18,50 krooni vähem. Kui suur oli perekonna igakuine sissetulek?

2. Sellest summast kulus neil korteri üüriks ja valgustuseks keskmiselt 38,57 krooni, kütteks läbistikku 10,84 krooni kuus. Mis võime arvutada?

3. Söögiks kulutasid nad läbistikku 94,72 krooni kuus. Mis arvutame siin?

4. Riieteks ja jalanõudeks kulus neil 42,56 krooni. Arvuta!

5. Mitmesuguseid muid kulusid oli keskmiselt 46,31 krooni. Kui palju võisid nad igas kuus järele jätta?

6. Koostan ülesandeid mõne teise perekonna sissetulekutest ja väljaminekutest.

7.	795,37 + 392,68 =	581,52 + 964,25 =	
	1 126,11 — 538,75 =	1 369,28 — 273,56 =	
	944,45 + 875,62 =	873,75 + 159,93 =	
	4 125,13 — 957,84 =	2 946,15 — 1 283,87 =	
	597,41 + 1 305,95 =	3 125,72 + 475,48 =	
	1 892,83 — 769,42 =	1 731,25 — 893,48 =	
8.	542,36 + 537,29 =	3 217,60	29,58
	1 327,55 — 962,77 =	51,04	143,60
	3 238,31 + 976,54 =	863,48	2 358,04
	2 853,27 — 1 993,38 =	+ 1 119,25	+ 716,83
	245,33 + 965,78 =	768,05	97,70
	1 123,12 — 524,65 =	92,87	140,35

Piimaühingust.

1. Piimaühing saatis kolm korda nädalas võid Tallinna. Märtsi alguses läks kaks saadetist. Esimesest saadi **678,05** krooni, teisest **92,80** krooni vähem. Kui palju saadi mõlemast saadetest kokku?

2. Järgmisel nädalal saadi esimesest saadetest **540,68** krooni, teisest **608,13** krooni ja kolmandast **591,02** krooni. Kui palju saadi sel nädalal rohkem kui märtsi algusnädalal?

3. Kolmandal nädalal saadi esimesest saadetest **703,40** kr., teisest **650,28** kr. ja kolmandast **698,20** kr. Leia, kui palju saadi kokku kolmandal nädalal!

4. Neljandal nädalal saadi **18,97** kr. vähem kui kolmandal, viiendal aga **105,40** krooni vähem kui neljandal

nädalal. Kui palju sai piimaühing või müügist märtsikuus?

5. Sellest summast jäeti ühingu kulude katmiseks ja võlgade tasumiseks **1260,74** kr. Kõik muu maksti piima-
toojaile piima eest välja. Kui palju maksti märtsikuul
piima eest?

6.	267,05 + 987 =		683,06 + 265,80 =
	598 — 265,78 =		3 436,02 — 316,55 =
	2 607,04 + 186 =		98 + 425,07 =
	123,02 — 54,53 =		743 — 568,38 =
	1 425 + 375,03 =		5 327,08 + 615 =
	837 — 164,35 =		641 — 216,79 =
7.	98,03 + 74,60 =	3 620,40	90,84
	30,29 — 18,09 =	179,65	2 410,60
	0,46 + 29,15 =	42,97	53,41
	2 529,17 — 185,32 =	+ 350,18	+ 800,96
	673 + 244,25 =	6 240,55	147,12
	25,36 — 13,48 =	84,16	1 900,30

Meie ostuühing.

1. 28. veebruaril oli meie ostuühingul müügihinna järgi kaupa:

64 vihikut	à 6 senti
128 lehte kirjutuspaberit	à 1½ „
38 lehte ruudulist kirjutuspaberit	à 1½ „
11 kaustikut	à 55 „
85 sulge	à 1 „
18 pliiatsit	à 6 „

7 pliiatsikummit	à 4 senti
1 tindikummi	à 5 „
14 joonistusplokki	à 15 „
13 lehte kuivatuspaberit	à 1 „
48 lehte ümberpanemispaberit	à 1 „
4 sullepead	à 8 „

Mitme krooni eest oli iga kaupa eraldi? Mitme krooni eest oli ostuühingul kokku kaupa?

2. 1. veebruaril oli meie ostuühingul müügihinna järgi kaupa **15,98** kr. eest, veebruarikuu jooksul on kaupa juurde ostetud:

arve nr. 1. järgi	2,15 kr. eest,	müügihind	2,60 kr.
„ „ 2. „	4,90 „ „	„	5,48 „
„ „ 3. „	0,64 „ „	„	0,72 „
„ „ 4. „	3,62 „ „	„	4,12 „

Mitme krooni eest kuu lõpul kaupa oli, seda nägime eelmise ülesande lahendamisel. Mitme krooni eest on seega veebruarikuu jooksul kaupa müüdnud?

3. 1. veebruaril oli meie ostuühingu kassas raha **14,67** krooni. Kui palju on kuu jooksul juurde tulnud ja millest? Kui palju on kuu jooksul välja läinud ja mille eest? Kui palju peaks meie ostuühingu kassas seega 28. veebruaril raha olema, kui pole olnud mingisuguseid muid kulusid ega tulusid peale kauba ostu ja müügi?

4. Raha lugemisel selgus, et seda oli **14,65** kr. Kui palju oli raha kassas rohkem või vähem, kui seda oleks pidanud olema? Kuidas oli ostuühingu juhataja hoidnud tema hooleks usaldatud varandust?

5.	587	15 938	59	670
	2 768	69	13 763	25 946
	+ 825	+ 4 583	+ 837	+ 38
	79	6 876	925	2 967
	27 625	48 342	3 814	309
	9 912	765	24 006	6 754
6.	970,60	954,12	877,32	725,43
	376,00	81,74	589,00	1 483,00
	+ 4 007,25	+ 589,00	+ 730,59	+ 87,40
	750,09	236,50	25,00	1 239,02
	34,00	507,08	379,36	16,98
	1 561,48	4 378,00	706,20	384,51
7.	165,75	2 140,70	649,05	1 825,14
	58,40	67,25	375,22	37,16
	+ 1 935,00	+ 26,68	+ 3 089,37	+ 495,00
	43,61	49,02	728,65	0,25
	736,56	595,17	45,17	684,06
	367,42	2 813,00	0,94	19,50

13. Korrutamise ja jagamise jätkamine ja kordamine.

Rõivaste kaupluses.

1. Rõivaste kaupluses müüdi nädala jooksul 6 kallimat meesterahva ülikonda, 9 700 senti ülikond. Kui palju teenis ettevõtja neist ülikondadest, kui riie ja muu mater-

jal iga ülikonna jaoks läks maksma keskmiselt **5 968** senti ja töö **1 650** senti?

2. Odavamaid meesterahva ülikondi müüdi sama aja jooksul **8** ja võeti ülikonnast **7 200** senti. Kui palju teenis ettevõtja odavamaist ülikondadest, kui riie ja muu materjal iga odavama ülikonna jaoks läks maksma **3 857** senti ja töö **1 400** senti?

3. Kui palju jääb ettevõtjale sama nädala jooksul müüdud 3-st meesterahva talvepalitust, **9 500** senti tükk, kui riie ja muu materjal iga palitu jaoks läks maksma **6 128** senti ja töö **1 750** senti?

4. Kui palju teenis ettevõtja 5-st odavamast meesterahva palitust, kui riie ja muu materjal iga palitu jaoks läks maksma **4 176** senti, töö **1 250** senti ja kui ta müües võttis palitust **7 200** senti?

5. $2 \cdot 3\,654 =$ $4 \cdot 5\,269 =$ $6 \cdot 3\,285 =$ $3 \cdot 7\,523 =$
 $7 \cdot 4\,921 =$ $9 \cdot 8\,237 =$ $5 \cdot 4\,352 =$ $9 \cdot 1\,345 =$
 $5 \cdot 6\,894 =$ $2 \cdot 4\,658 =$ $7 \cdot 3\,176 =$ $2 \cdot 6\,946 =$
 $8 \cdot 2\,685 =$ $6 \cdot 6\,924 =$ $4 \cdot 9\,374 =$ $6 \cdot 8\,473 =$
 $3 \cdot 7\,983 =$ $5 \cdot 7\,325 =$ $8 \cdot 2\,746 =$ $3 \cdot 3\,647 =$
 $6 \cdot 8\,452 =$ $3 \cdot 9\,536 =$ $2 \cdot 7\,539 =$ $5 \cdot 2\,843 =$
6. $7 \cdot 4\,067 =$ $4 \cdot 2\,907 =$ $5 \cdot 6\,217 =$ $7 \cdot 2\,349 =$
 $2 \cdot 9\,284 =$ $8 \cdot 6\,320 =$ $9 \cdot 3\,904 =$ $2 \cdot 6\,705 =$
 $5 \cdot 4\,653 =$ $3 \cdot 5\,948 =$ $2 \cdot 6\,259 =$ $9 \cdot 2\,004 =$
 $9 \cdot 3\,982 =$ $7 \cdot 8\,273 =$ $6 \cdot 4\,871 =$ $6 \cdot 3\,596 =$
 $3 \cdot 7\,389 =$ $2 \cdot 9\,006 =$ $7 \cdot 9\,096 =$ $3 \cdot 7\,380 =$
 $6 \cdot 5\,723 =$ $8 \cdot 3\,025 =$ $4 \cdot 5\,738 =$ $4 \cdot 5\,087 =$

7.	$3 \cdot 8\,097 =$	$2 \cdot 4\,367 =$	$7 \cdot 2\,328 =$	$5 \cdot 8\,371 =$
	$8 \cdot 2\,546 =$	$6 \cdot 8\,592 =$	$3 \cdot 6\,785 =$	$2 \cdot 6\,075 =$
	$5 \cdot 3\,295 =$	$9 \cdot 6\,186 =$	$8 \cdot 4\,293 =$	$7 \cdot 4\,593 =$
	$4 \cdot 7\,436 =$	$4 \cdot 9\,018 =$	$4 \cdot 9\,879 =$	$9 \cdot 1\,926 =$
	$9 \cdot 2\,683 =$	$5 \cdot 1\,573 =$	$6 \cdot 8\,168 =$	$4 \cdot 4\,538 =$
	$7 \cdot 7\,404 =$	$3 \cdot 3\,842 =$	$2 \cdot 7\,549 =$	$9 \cdot 3\,078 =$

8. Leian arvud, mille:

$\frac{1}{4}$ on 8 488	$\frac{1}{2}$ on 5 637	$\frac{1}{6}$ on 1 964
$\frac{1}{8}$ „ 9 633	$\frac{1}{4}$ „ 2 156	$\frac{1}{2}$ „ 7 280
$\frac{1}{6}$ „ 2 982	$\frac{1}{8}$ „ 4 923	$\frac{1}{8}$ „ 6 359
$\frac{1}{2}$ „ 4 563	$\frac{1}{6}$ „ 1 858	$\frac{1}{4}$ „ 4 827
$\frac{1}{8}$ „ 3 615	$\frac{1}{8}$ „ 7 567	$\frac{1}{3}$ „ 8 863

Kaupluste läbimüügist.

1. Lahesalu Tarvitajateühingu kaupluses müüdi aprilli esimesel nädalal kaupa: esmaspäeval 4 857 senti eest, teisipäeval 5 864 senti eest, kolmapäeval 3 971 senti eest, neljapäeval 4 206 senti eest, reedel 6 245 senti eest ja laupäeval 6 519 senti eest. Leia keskmine läbimüük päevas!

2. Järgmine nädal oli pühadenädal. Seetõttu müüdi: esmaspäeval 6 873 senti eest, teisipäeval 8 107 senti eest, kolmapäeval 9 760 senti eest, neljapäeval 4 962 senti eest ja laupäeval 5 348 senti eest. Suur-reedel oli kauplus kinni. Leia keskmine läbimüük päevas pühadenädalal!

3. Naaberkülas asuvas harukaupluses oli läbimüük aprilli esimesel nädalal 21 504 senti. Mitme senti eest müüdi keskmiselt päevas?

4. Mitu senti oli keskmine päevane läbimüük harukaupluses pühadenädalal, kui seal müüdi sel nädalal 8 645 senti eest vähem kui peakaupluses?

$$65\,943 : 3 = 21\,981$$

$$\begin{array}{r} \underline{5} \\ 29 \\ \underline{24} \\ 3 \end{array}$$

$$49\,237 : 4 = 12\,309$$

$$\begin{array}{r} \underline{9} \\ 12 \\ \underline{37} \\ 1 \end{array}$$

5.	$36\,852 : 2 =$	$27\,168 : 4 =$	$3\,685 : 5 =$
	$8\,964 : 6 =$	$9\,889 : 9 =$	$18\,392 : 8 =$
	$53\,689 : 7 =$	$34\,260 : 5 =$	$5\,463 : 3 =$
	$27\,145 : 5 =$	$8\,116 : 2 =$	$63\,265 : 7 =$
	$23\,848 : 8 =$	$56\,237 : 7 =$	$37\,982 : 6 =$
	$9\,963 : 3 =$	$2\,854 : 3 =$	$1\,628 : 4 =$
6.	$5\,040 : 2 =$	$6\,326 : 7 =$	$4\,396 : 3 =$
	$32\,356 : 4 =$	$94\,953 : 9 =$	$2\,765 : 5 =$
	$7\,830 : 6 =$	$8\,106 : 2 =$	$19\,388 : 8 =$
	$54\,928 : 8 =$	$35\,272 : 4 =$	$35\,436 : 6 =$
	$63\,712 : 3 =$	$9\,740 : 6 =$	$1\,084 : 2 =$
	$8\,490 : 5 =$	$62\,472 : 8 =$	$56\,251 : 7 =$
7.	$6\,255 : 3 =$	$19\,293 : 3 =$	$67\,392 : 9 =$
	$19\,502 : 7 =$	$31\,085 : 5 =$	$4\,824 : 4 =$
	$27\,490 : 5 =$	$28\,637 : 7 =$	$25\,635 : 5 =$
	$66\,924 : 9 =$	$54\,207 : 9 =$	$10\,467 : 3 =$
	$49\,404 : 6 =$	$16\,832 : 4 =$	$16\,945 : 7 =$
	$32\,596 : 2 =$	$42\,354 : 6 =$	$38\,274 : 6 =$

8. Leian:

31 412-st $\frac{1}{4}$	15 024-st $\frac{1}{8}$	47 364-st $\frac{1}{6}$
20 706-st $\frac{1}{6}$	78 620-st $\frac{1}{2}$	16 881-st $\frac{1}{8}$
76 328-st $\frac{1}{8}$	43 704-st $\frac{1}{8}$	38 512-st $\frac{1}{4}$

Järelmaksust.

1. Isa ostis viljaniidumasina, mille hind oli **35 000** senti. **15 500** senti maksis ta kohe ära, ülejäänud summa aga pidi ta maksma kuude kaupa, **3 250** senti kuus. Mitme kuuga sai ta masina tasa?

2. Naaber-peremees ostis samuti järelmaksuga heinaniidumasina, mille hind oli **28 000** senti. Tema maksis kohe ära ainult **6 200** senti, kuna ta muu osa tasumiseks kohustus maksma iga kuu 1. päeval **2 725** senti. Mis arvutame siin?

3. Minu vend ostis **13 500**-sendise jalgratta, makstes kohe ära **2 875** senti ja kohustudes ülejäänud summa tasumiseks maksma **2 125** senti kuus. Mitme kuuga sai võlg makstud?

$$8\,384 : 2\,096 = 4$$

$$\underline{8\,384}$$

$$9\,853 : 3\,215 = 3$$

$$\underline{9\,645}$$

$$208$$

4. 15 250 : 7 625 =	38 268 : 9 567 =	33 468 : 8 367 =
65 529 : 7 281 =	18 923 : 3 045 =	26 517 : 4 275 =
23 982 : 3 426 =	43 506 : 4 834 =	14 856 : 4 952 =
19 450 : 3 243 =	12 698 : 6 349 =	35 188 : 5 698 =
61 208 : 7 651 =	67 282 : 8 563 =	19 502 : 2 786 =
14 493 : 4 832 =	23 160 : 4 632 =	38 205 : 7 094 =

$$\begin{array}{lll}
 5. & 51\,480 : 6\,435 = & 49\,638 : 8\,273 = & 10\,812 : 5\,406 = \\
 & 18\,650 : 9\,325 = & 15\,276 : 5\,160 = & 29\,472 : 9\,824 = \\
 & 66\,924 : 7\,436 = & 48\,013 : 6\,859 = & 56\,816 : 7\,102 = \\
 & 11\,416 : 2\,854 = & 14\,740 : 3\,685 = & 64\,792 : 9\,256 = \\
 & 27\,596 : 3\,064 = & 31\,085 : 6\,217 = & 49\,500 : 8\,235 = \\
 & 25\,963 : 3\,485 = & 56\,207 : 9\,236 = & 13\,715 : 2\,743 =
 \end{array}$$

Pesuriiet ostmas.

1. Ema oli poes pesuriiet ostmas, sest tal seisis ees suurem pesuõmblus. Lastele särgiriidet küsis ta 36 m. Kaupmees näitas kahesugust riidet. Kallima meetrist nõudis ta 46 senti, odavamata meetrist 43 senti. Arvuta!

2. Siis küsis ema meestele aluspükste riidet. Ka seda oli kahesugust: 48 senti ja 52 senti meeter. Ema võttis 28 m. Mis arvutame siin?

3. Voodilinade jaoks ostis ema 24 m pleekimata riidet. Kaupmees küsis 98 senti meetrist. Kui palju maksis ema voodilinade riidest?

4. Padjakatete jaoks ostis ema 24 m pleegitud riidet ja maksis 78 senti meetrist. Arvuta!

5. Mitme krooni eest ostis ema üldse pesuriidet?

$$\begin{array}{r}
 67 \cdot 39 \\
 \hline
 2\,340 \\
 273 \\
 \hline
 2\,613
 \end{array}$$

6.	$28 \cdot 95 =$	$85 \cdot 62 =$	$67 \cdot 95 =$	$42 \cdot 58 =$
	$59 \cdot 72 =$	$43 \cdot 68 =$	$45 \cdot 29 =$	$37 \cdot 61 =$
	$46 \cdot 54 =$	$84 \cdot 99 =$	$91 \cdot 54 =$	$78 \cdot 36 =$
	$38 \cdot 72 =$	$73 \cdot 78 =$	$63 \cdot 87 =$	$54 \cdot 65 =$
	$77 \cdot 63 =$	$16 \cdot 82 =$	$39 \cdot 45 =$	$26 \cdot 48 =$
	$61 \cdot 75 =$	$58 \cdot 65 =$	$47 \cdot 75 =$	$39 \cdot 52 =$

7.	$87 \cdot 55 =$	$54 \cdot 67 =$	$72 \cdot 26 =$	$65 \cdot 71 =$
	$94 \cdot 76 =$	$36 \cdot 85 =$	$34 \cdot 96 =$	$87 \cdot 92 =$
	$23 \cdot 44 =$	$23 \cdot 84 =$	$88 \cdot 87 =$	$52 \cdot 83 =$
	$77 \cdot 68 =$	$68 \cdot 74 =$	$43 \cdot 98 =$	$67 \cdot 66 =$
	$68 \cdot 93 =$	$57 \cdot 78 =$	$93 \cdot 25 =$	$78 \cdot 35 =$
	$53 \cdot 46 =$	$64 \cdot 79 =$	$46 \cdot 86 =$	$49 \cdot 97 =$

8.	$46 \cdot 79 =$	$55 \cdot 82 =$	$64 \cdot 58 =$	$76 \cdot 89 =$
	$37 \cdot 82 =$	$78 \cdot 56 =$	$26 \cdot 74 =$	$65 \cdot 48 =$
	$52 \cdot 49 =$	$64 \cdot 79 =$	$79 \cdot 34 =$	$87 \cdot 33 =$
	$41 \cdot 74 =$	$51 \cdot 94 =$	$87 \cdot 69 =$	$94 \cdot 75 =$
	$96 \cdot 25 =$	$49 \cdot 86 =$	$53 \cdot 86 =$	$52 \cdot 86 =$
	$79 \cdot 68 =$	$68 \cdot 35 =$	$81 \cdot 97 =$	$39 \cdot 75 =$

9. Leian arvud, mille $\frac{1}{42}$ on 96; 45; 78; 63.

10. Leian arvud, mille $\frac{1}{48}$ on 56; 93; 74; 87.

Pesuriiet müümas.

1. Kaupmees tõi linnast mitmesugust pesuriiet ja oli ametis selle hindamisega. Hindamist toimetas ta nii, et pani sisseostuhinnale ümmarguselt $\frac{1}{8}$ sellest juurde. Oda-

vamat pleekimata särgiriiet oli ta toonud **58** m, makstes sellest **2 320** senti. Kui kalliks määras ta selle riide meetri müügihinna?

2. Kallimat pleekimata särgiriiet oli ta toonud **48** m, makstes selle eest **2 016** senti. Mis arvutame siin?

3. Kui kalliks hindas ta müües meeste aluspüksi riide meetri, kui ta ise maksis **24** m pikkusest kangast **1 032** senti?

4. Pleegitatud pesuriiet oli ta toonud **56** m, makstes selle eest **3 584** senti. Leia selle riide meetri müügihind.

5. Voodilina riiet oli tal ostetud **52** m, kokku **4 992** senti eest. Mis arvutame siin?

6. Mitme krooni eest oli kaupmees seekord riiet ostnud ja mitu krooni lootis ta müües kogu sellest riidest saada?

$$7488 : 78 = 96$$

$$\begin{array}{r} 702 \\ \hline \end{array}$$

$$468$$

$$\underline{\underline{468}}$$

$$5538 : 85 = 65$$

$$\begin{array}{r} 510 \\ \hline \end{array}$$

$$438$$

$$\underline{\underline{425}}$$

$$13$$

7. $8\ 633 : 95 =$ $2\ 871 : 99 =$ $7\ 569 : 87 =$ $5\ 286 : 63 =$
 $6\ 241 : 79 =$ $4\ 275 : 45 =$ $6\ 460 : 85 =$ $2\ 736 : 57 =$
 $8\ 392 : 94 =$ $5\ 864 : 63 =$ $2\ 948 : 84 =$ $3\ 718 : 45 =$
 $4\ 288 : 71 =$ $4\ 234 : 98 =$ $7\ 128 : 72 =$ $5\ 631 : 63 =$
 $5\ 644 : 83 =$ $6\ 138 : 66 =$ $9\ 504 : 96 =$ $2\ 418 : 93 =$
 $2\ 709 : 65 =$ $7\ 374 : 79 =$ $2\ 793 : 35 =$ $4\ 619 : 58 =$

$$\begin{array}{l}
 8. \quad 2\,592:72 = 3\,690:82 = 5\,550:74 = 5\,676:86 = \\
 7\,296:96 = 9\,024:94 = 7\,488:96 = 6\,256:92 = \\
 6\,593:75 = 7\,980:95 = 6\,474:69 = 4\,800:64 = \\
 6\,561:81 = 2\,658:35 = 3\,276:84 = 5\,327:67 = \\
 7\,315:95 = 8\,613:87 = 6\,664:98 = 3\,293:89 = \\
 7\,659:82 = 3\,420:76 = 6\,945:77 = 5\,325:75 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 9. \quad 6\,305:65 = 6\,641:91 = 2\,418:62 = 2\,576:56 = \\
 5\,626:58 = 8\,536:87 = 1\,950:78 = 7\,533:93 = \\
 7\,458:82 = 4\,810:74 = 3\,764:53 = 5\,892:66 = \\
 2\,772:77 = 6\,935:95 = 2\,392:38 = 2\,350:94 = \\
 3\,392:64 = 7\,842:83 = 6\,111:97 = 4\,385:68 = \\
 5\,716:63 = 6\,138:69 = 4\,276:54 = 7\,164:81 =
 \end{array}$$

10. Leian $\frac{1}{12}$ arvudest 1 152; 900; 456; 1 008.

11. Leian $\frac{1}{16}$ arvudest 1 568; 1 392; 1 152; 1 536.

Viljahindadest.

1. Talumees viis linna 36 puuda *) rukkijahu. Sellest müüs ta 14 puuda hinnaga 195 senti puud ja ülejäänud osa 185 senti puud. Kui palju sai talumees jahukoormast?

2. Koormas on 18 puuda kaeru ja 35 puuda otri. Mis võime arvutada, kui teame, et odrad maksavad 175 senti ja kaerad 145 senti puud?

3. Enne lõikust olid viljahinnad kallimad. Siis nõuti rukkijahust 215 senti, otradest 185 senti ja kaertest

*) 1 puud = 16 kg.

175 senti puudast. Kui palju oleks siis talumees saanud 48 puudast rukistest, 54 puudast kaertest ja 72 puudast otradest?

4. Voorimees ostis aasta jooksul hobusele 64 puuda kaeru. Kui palju tal üldse kaerte peale kulus, kui võtame puuda hinnaks keskmiselt 163 senti?

5. Talumehe nisusaak oli 58 puuda. Leia selle hind, kui puud maksab 375 senti!

6. Lahenda kõik eelmised ülesanded veel kord praeguste hindadega!

$$48 \cdot 288$$

$$\underline{11\ 520}$$

$$2\ 304$$

$$\underline{13\ 824}$$

7.	49 · 473 =	52 · 683 =	28 · 964 =	34 · 196 =
	95 · 528 =	46 · 672 =	61 · 396 =	84 · 254 =
	87 · 723 =	97 · 425 =	44 · 975 =	63 · 542 =
	53 · 562 =	33 · 761 =	35 · 868 =	46 · 859 =
	26 · 845 =	64 · 497 =	51 · 364 =	27 · 319 =
	83 · 239 =	89 · 746 =	84 · 935 =	58 · 237 =
8.	96 · 329 =	46 · 579 =	66 · 295 =	54 · 587 =
	43 · 674 =	39 · 483 =	34 · 781 =	66 · 955 =
	37 · 585 =	53 · 286 =	57 · 765 =	74 · 843 =
	65 · 657 =	42 · 573 =	29 · 908 =	83 · 236 =
	23 · 752 =	25 · 453 =	73 · 242 =	55 · 967 =
	72 · 446 =	64 · 851 =	26 · 493 =	22 · 398 =

$$\begin{array}{cccc}
 9. & 73 \cdot 635 = & 62 \cdot 453 = & 81 \cdot 934 = & 78 \cdot 944 = \\
 & 68 \cdot 793 = & 76 \cdot 448 = & 96 \cdot 822 = & 86 \cdot 433 = \\
 & 45 \cdot 375 = & 37 \cdot 306 = & 48 \cdot 876 = & 47 \cdot 308 = \\
 & 93 \cdot 126 = & 58 \cdot 984 = & 23 \cdot 695 = & 92 \cdot 752 = \\
 & 36 \cdot 904 = & 95 \cdot 723 = & 79 \cdot 949 = & 37 \cdot 498 = \\
 & 75 \cdot 637 = & 84 \cdot 537 = & 93 \cdot 926 = & 97 \cdot 568 =
 \end{array}$$

10. Leian arvud, mille $\frac{1}{2}$ on 683; 725; 816; 942.

11. Leian arvud, mille $\frac{1}{6}$ on 987; 864; 695; 758.

Töötasust.

1. Leo isa teenis lauatehases kuu jooksul 5 175 senti. Mitu senti teenis ta päevas, kui sel kuul oli 23 tööpäeva?

2. Leo vanem vend töötas sealsamas lauatehases. Tema sai eelmisel kuul 26 tööpäeva eest kokku 4 810 senti. Kui suur oli tema päevapalk?

3. Leo onu oli müüri-sepp. Tema teenis eelmisel kuul tükitööga 9 984 senti. Mis arvutame siin?

4. Kui palju teenis puusepp tükitööga keskmiselt päevas, kui ta 24 päevaga teenis 7 608 senti?

$$23384 : 37 = 632$$

$$\begin{array}{r} 222 \\ \hline \end{array}$$

$$118$$

$$111$$

$$\hline 74$$

$$74$$

$$59638 : 96 = 621$$

$$\begin{array}{r} 576 \\ \hline \end{array}$$

$$203$$

$$192$$

$$\hline 118$$

$$96$$

$$\hline 22$$

5.	31 428 : 36 =	25 674 : 33 =	52 187 : 63 =
	24 765 : 65 =	72 675 : 75 =	14 932 : 28 =
	47 080 : 55 =	39 842 : 69 =	24 138 : 27 =
	68 293 : 97 =	39 996 : 44 =	38 251 : 54 =
	28 103 : 89 =	27 692 : 43 =	41 094 : 45 =
	3 822 : 13 =	15 232 : 32 =	43 624 : 76 =
6.	18 724 : 52 =	42 121 : 73 =	21 796 : 45 =
	17 430 : 85 =	14 760 : 48 =	39 957 : 57 =
	15 330 : 42 =	17 340 : 68 =	7 840 : 15 =
	79 631 : 97 =	32 765 : 53 =	19 414 : 34 =
	35 568 : 76 =	8 085 : 21 =	25 670 : 81 =
	41 731 : 86 =	20 995 : 85 =	56 324 : 75 =
7.	38 164 : 58 =	15 996 : 31 =	46 375 : 49 =
	16 725 : 77 =	63 284 : 45 =	87 235 : 92 =
	41 568 : 96 =	28 626 : 78 =	38 913 : 51 =
	34 768 : 82 =	7 486 : 19 =	16 346 : 22 =
	5 146 : 17 =	29 260 : 95 =	43 946 : 73 =
	27 354 : 29 =	56 289 : 87 =	5 924 : 28 =

8. Leian $\frac{1}{12}$ arvudest 9 840; 7 668; 10 164; 9 108.

9. Leian $\frac{1}{16}$ arvudest 12 240; 13 424; 15 776; 14 832.

10. Mitme päevaga teenib potisepp 4 845 senti, kui ta saab päevas 285 senti?

11. Kui kaua peab mullatööline töötama 6 475 senti teenimiseks, kui ta päevapalk on kõigest 175 senti?

12. Kraavikaevaja kaevas 336 m kraavi ja sai 27 senti meetrist. Ta teenis selle tööga keskmiselt 216 senti päevas. Mitu päeva kulus tal kraavi kaevamiseks?

$$53018 : 541 = 98$$

$$\underline{4869}$$

$$4328$$

$$\underline{4328}$$

$$67854 : 725 = 93$$

$$\underline{6525}$$

$$2604$$

$$\underline{2175}$$

$$429$$

13.	25 764 : 678 =	17 025 : 681 =	38 192 : 537 =
	46 909 : 769 =	33 726 : 438 =	16 464 : 294 =
	57 234 : 825 =	16 344 : 534 =	29 287 : 431 =
	13 196 : 488 =	26 566 : 359 =	27 354 : 582 =
	40 392 : 459 =	12 125 : 125 =	37 119 : 742 =
	36 414 : 578 =	63 310 : 974 =	75 293 : 815 =
14.	26 976 : 562 =	32 970 : 942 =	26 432 : 944 =
	35 845 : 595 =	57 362 : 925 =	75 270 : 965 =
	21 436 : 284 =	17 080 : 276 =	14 014 : 637 =
	33 165 : 335 =	53 492 : 622 =	28 656 : 398 =
	24 064 : 512 =	18 815 : 265 =	19 396 : 746 =
	8 036 : 287 =	63 608 : 673 =	43 788 : 492 =
15.	12 151 : 537 =	74 823 : 781 =	28 322 : 299 =
	58 380 : 695 =	8 126 : 239 =	63 275 : 769 =
	42 316 : 498 =	26 751 : 723 =	51 634 : 841 =
	36 426 : 934 =	14 526 : 274 =	27 563 : 647 =
	39 123 : 483 =	55 480 : 584 =	37 812 : 822 =
	67 219 : 756 =	29 632 : 926 =	21 902 : 466 =

14. Pikkuste mõõtmine.

Kaksiksamm.

1. Mõõtsime pikkusi kaksiksammudega. Kui astusime esimese sammu vasaku jalaga, siis loendasime ainult parema jala samme ja ümberpöördukt. Koolimaja juurest suure männini sain **80** kaksiksammu. Minu kaksiksamm on keskmiselt $1\frac{1}{2}$ m. Mis võime arvutada?

2. Suure männi juurest jõe sillani sain **90** kaksiksammu. Mis arvutame siin?

3. Sillast metsani sain **150** kaksiksammu. Mitu meetrit see on?

4. Mitu meetrit on koolimajast metsani?

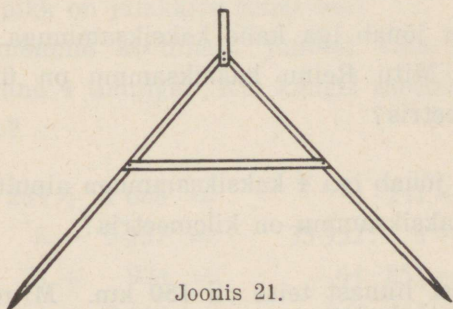
5. Minu naabri kaksiksamm on pisut lühem. Ta jõuab **4** kaksiksammuga kõigest **5** m edasi. Mitu kaksiksammu sai naaber koolimajast männini, männist sillani ja sillast metsani?

6. Mitu kaksiksammu sai mu naaber koolimajast metsani?

7. $16 \cdot 62 + 8\,025 =$	$33\,968 : 8 - 3\,062 =$
$942 : 3 - 69 =$	$896 : 4 + 789 =$
$4 \cdot 163 + 39\,273 =$	$4 \cdot 204 - 518 =$
$624 : 156 - 2\frac{5}{8} =$	$35\,612 : 8\,903 + 16\frac{1}{4} =$
$27 \cdot 22 + 73\,658 =$	$15 \cdot 65 - 817 =$
$908 : 2 - 295 =$	$861 : 3 + 29\,576 =$

Meetripuu.

1. 21. joonisel kujutatud meetripuu haarade otsad asetsevad teineteisest 2 m kaugusel. Isa mõõtis säärase meetripuuga heinamaale kaevatud kraavide pikkusi. Kõige suurema kraavi pikkusesse mahtus meetripuu 98 korda. Selle kraavi kaevamisest maksis isa 38 senti meetrist. Kui palju läks see kraav maksma?

Joonis 21.

2. See oli peakraav ja sisse suubus kolm väiksemat. Esimese pikkusesse neist väiksemaist mahtus meetripuu 57 korda, teise pikkusesse $68\frac{1}{2}$ korda ja kolmanda pikkusesse 46 korda. Nende kraavide kaevamisest maksis isa 24 senti meetrist. Mis võime neist arvutada?

3. Kui palju läks heinamaa kraavitamine isal maksma?

4. Kui isa lõpetas, hakkasime ise mõõtma. Meie ristkülikukujulise viljapuuai pikkus oli 18 mõõtpuutäit ja laius 16 mõõtpuutäit. Mitu ruutmeetrit on meie viljapuuai pindala?

$$\begin{array}{rcl}
 5. & 25 \cdot 39 + 1\,683 = & 58 \cdot 13 + 1\,406 = \\
 & 6\,804 : 9 - 397 = & 47\,364 : 6 - 5\,094 = \\
 & 19 \cdot 30 + 17\,625 = & 17 \cdot 18 + 398 = \\
 & 42\,287 : 6\,041 - 4\frac{1}{6} = & 68\,742 : 7\,638 - 6\frac{5}{2} = \\
 & 3 \cdot 5\,692 + 8\,256 = & 84 \cdot 935 + 8\,157 = \\
 & 25 \cdot 493 - 689 = & 3 \cdot 5\,627 - 14\,038 =
 \end{array}$$

Kilomeeter.

1. Rein jõuab iga kahe kaksiksammuga keskmiselt 3 m edasi. Mitu Reinu kaksiksammu on ümmarguselt ühes kilomeetris?

2. Leo jõuab iga 4 kaksiksammuga ainult 5 m edasi. Mitu Leo kaksiksammu on kilomeetris?

3. Ühest linnast teise oli 150 km. Mitme tunni ja mitme minutiga sõitis aeroplaan selle maa ära, kui ta tunnis jõudis edasi 120 km?

4. Ühest linnast teise oli 270 km. Aeroplaan sõitis selle maa ära $1\frac{1}{2}$ tunniga. Mitu kilomeetrit jõudis ta edasi minutis? — tunnis?

$$\begin{array}{rcl}
 5. & 62\,748 : 8\,964 + 3\frac{5}{8} = & 43 \cdot 22 + 3\,564 = \\
 & 65 \cdot 15 - 719 = & 42\,112 : 5\,264 - 7\frac{2}{3} = \\
 & 15\,024 : 3 - 4\,987 = & 38 \cdot 25 + 46\,329 = \\
 & 2 \cdot 473 + 18\,545 = & 1\,000 : 250 - 2\frac{1}{3} = \\
 & 31\,412 : 4 - 1\,096 = & 19 \cdot 28 + 8\,605 = \\
 & 906 : 302 + 27\frac{1}{2} = & 682 : 2 - 197 =
 \end{array}$$

Kuidas saab taskukella abil mõõta käidud tee pikkust.

1. Kui kilomeetri käimiseks kulub keskmiselt 12 minutit, missuguse osa kilomeetrist jõuab siis ära käia 3; 6; 9 minutiga?

2. Kui pika maa jõuab ära käia 18; 24; 45; 66 minutiga?

3. Kustil kulus igal hommikul kooliminemiseks 30 minutit. Kui kaugel elas Kusti koolimajast?

4. Kui pikk on jalkäija tunni tee?

5. Merinõmme koolimaja juurest võib jõuda jala lähemasse linna 4 tunniga. Kui kaugel asetseb see koolimaja linnast?

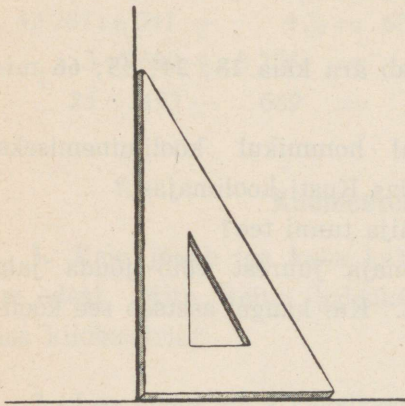
6.	$32 \cdot 289 + 1\ 068 =$	$4 \cdot 241 + 25\ 436 =$
	$30\ 850 : 5 - 5\ 237 =$	$33\ 952 : 4 - 6\ 907 =$
	$46 \cdot 21 + 924 =$	$64 \cdot 851 - 34\ 069 =$
	$25\ 728 : 4 - 2\ 109 =$	$948 : 316 + 5\frac{3}{4} =$
	$485 \cdot 2 + 17\ 356 =$	$23 \cdot 27 - 128 =$
	$31\ 412 : 7\ 853 - 1\frac{1}{2} =$	$5 \cdot 198 + 16\ 394 =$

15. Rist- ja rööpseis. Püst- ja rõhtsuund.

Ristjoon ja tema tõmbamine.

1. Tõmban vihikusse sirglõigu ja joonestan temale nurklauda abil 22. joonisel kujutatud viisil täisnurga. Siis pikendan täisnurga joonestamisel tõmmatud sirglõiku ka teisele poole alultõmmatud sirglõiku. Mitu nurka ma nii sain? Missugused on kõik need nurgad?

2. Kui kaks sirglõiku nii **lõikuvad** (teineteisest läbi lähevad), et seejuures tekib neli täisnurka, siis öeldakse

Joonis 22.

neist, et nad asetsevad **risti** ja et üks on teise **ristjoon**. Moodustan kaks ristjoont paberilehe murdmise teel (lk. 81, ülesanded 1 ja 2).

3. Mitte ainult siis ei nimetata kaht sirglõiku ristjoonteks, kui nad lõikuvad, vaid ka siis, kui üks lihtsalt toetub otsaga teisele, või kui ühe ots ainult

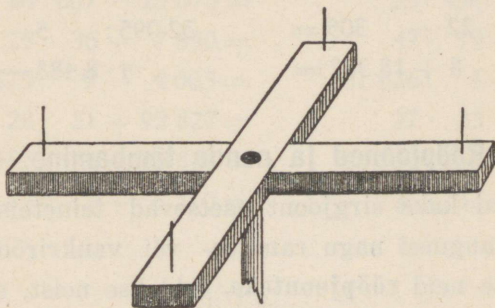
puutub kokku teise otsaga. Peaasi on, et seejuures tekivad nurgad oleksid täisnurgad. Kus näeme endi ümbruses ristjooni?

4. Joonestan vihikusse sirglõigu ja tõmban talle nurklaua abil kolm ristjoont, mis asetseksid kõik üksteisest 2 cm kaugusel.

5.	$18 \cdot 962 - 9\,408 =$	$780 \cdot 87 - 43\,256 =$
	$61 \cdot 14 + 13\,006 =$	$24 \cdot 25 + 892 =$
	$75 \cdot 297 - 20\,065 =$	$61\,257 : 7 - 6\,384 =$
	$33\,600 : 5 + 28\,996 =$	$445 \cdot 61 + 39\,648 =$
	$839 \cdot 36 - 15\,443 =$	$29\,370 : 6 - 987 =$
	$27 \cdot 23 + 629 =$	$26 \cdot 37 + 10\,254 =$

Nurkrist.

1. Ristjoonte tõmbamiseks ja täisnurkade ehitamiseks väljal tarvitatakse 23. joonisel kujutatud riista, mida

Joonis 23.

nimetatakse **nurkristiks**. Tutvun selle riistaga ja õpin teda tarvitama.

2. Ehitan väljale nurkristi ja mõõtpaela abil ja tähistan **sihitikkudega** ristküliku, mille 1) pikkus oleks 20 m, laius 16 m; 2) pikkus 40 m, laius 35 m; 3) pikkus 80 m, laius 60 m. Arvutan nende ristkülikute pindalad.

3. Ehitan väljale nurkristi ja mõõtpaela abil ruudu, mille külje pikkus oleks 25 m; 36 m; 50 m. Arvutan nende ruutude pindalad.

4. Mitu krooni läheb maksma ristkülikukujuline ehituskruunt, mille pikkus 48 m, laius 32 m, kui ruutmeestrist nõutakse 2 krooni?

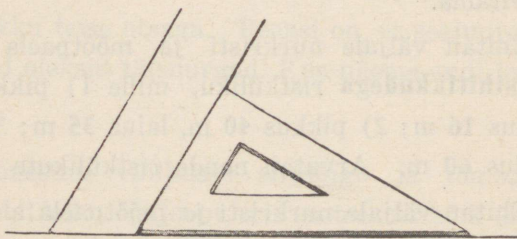
5. Mitu krooni läheb maksma ruudukujuline ehituskruunt, mille külje pikkus 52 m, kui ruutmeestrist nõutakse $1\frac{1}{2}$ krooni?

6.	$639 \cdot 69 - 38\,725 =$	$66 \cdot 562 - 35\,836 =$
	$20 \cdot 47 + 15\,276 =$	$2 \cdot 4\,963 + 45\,237 =$
	$62\,748 : 7 - 4\,598 =$	$33\,335 : 565 - 49 =$
	$27 \cdot 598 + 78\,264 =$	$359 \cdot 14 + 15\,974 =$
	$32 \cdot 22 - 305 =$	$32\,095 : 5 - 3\,298 =$
	$33\,968 : 8 + 18\,367 =$	$4 \cdot 8\,488 - 19\,665 =$

Rööpjooned ja nende tõmbamine.

1. Kui kaks sirgjoont asetsevad teineteisest igalt poolt ühekaugusel nagu raudtee- või vankrirööpad, siis nimetatakse neid **rööpjoonteks**, öeldakse neist, et nad on **rööbikud**. Kus näeme endi ümbruses rööpjooni?

2. Joonestan sirglõigu ja tõmban talle kaks teineteisest 4 cm kaugusel asetsevat ristjoont. Mis võime öelda

Joonis 24.

neist ristjoontest? Mis võime öelda ristküliku ja ruudu vastaskülgedest?

3. Joonestan vihikusse kaks teineteisest 5 cm kaugusel asetsevat rööpjoont.

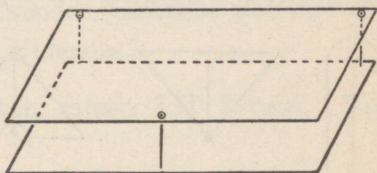
4. Joonestan vihikusse kaks rööpjoont 24. joonisel näidatud nurklaua nihutamise võtte abil.

5. Tõmban vihikusse kolm rööpjoont, mis asetseksid kõik üksteisest 2 cm kaugusel.

6.	$86 \cdot 607 - 29\,075 =$	$23 \cdot 456 - 564 =$
	$25 \cdot 36 + 7\,890 =$	$47 \cdot 19 + 2\,859 =$
	$54\,675 : 9 - 4\,003 =$	$31\,626 : 3 - 2\,726 =$
	$28 \cdot 31 + 92\,827 =$	$27 \cdot 33 + 9\,234 =$
	$563 \cdot 74 - 35\,886 =$	$13\,780 : 265 - 46\frac{1}{2} =$
	$84 \cdot 11 + 6\,510 =$	$26 \cdot 33 + 6\,250 =$

Rööbikud tasapinnad.

1. Kui kaks tasapinda asetsevad teineteisest igalt poolt ühekaugusel, siis öeldakse neist samuti kui rööpjoontestki, et nad on **rööbikud**. Mis võime öelda laest ja põrandast? — kahest vastasseinast? Kus näeme endi ümbruses veel rööbikuid tasapindu?

Joonis 25.

2. Kujutan kahe papi-tüki ja kolme ühepikkuse niiditüki abil 25. joonisel näidatud viisil kaht rööbikut tasapinda.

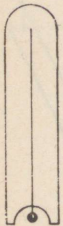
3. Jõua selgusele, kas õpilase laua kallakpind on rööbik põrandaga või laega! Mis toimuks, kui me teda pikendaksime kahele poole?

$$\begin{array}{rcl}
 4. & 41\ 111 : & 49 + 17\ 234 = & 38 \cdot 23 + 753 = \\
 & 7 \cdot 6\ 041 - & 19\ 548 = & 25\ 375 : 7 - 2\ 989 = \\
 & 28 \cdot 23 + & 10\ 637 = & 83 \cdot 405 + 65\ 497 = \\
 68\ 040 : & 9 - & 1\ 985 = & 40 \cdot 19 - 234 = \\
 & 30 \cdot 28 + & 436 = & 31\ 104 : 384 + 925 = \\
 394 \cdot & 54 - & 11\ 749 = & 4 \cdot 5\ 845 - 20\ 236 =
 \end{array}$$

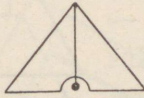
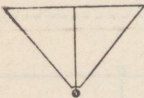
Püst- ehk loodsuund ja rõhtsuund.

1. Seon nööri otsa kivikese ja lasen ta, nööri teisest otsast kinni hoides, vabalt rippuda. Seesuguses asendis öeldakse nööri, et ta asetseb **püst-** ehk **loodsuunas**. Kus näeme endi ümbruses asju või jooni, mis asetsevad samas suunas?

2. Et asetada asju püstsuunda, selleks tarvitatakse 26. joonisel kujutatud riista, mida nimetatakse **loeks**.

Joonis 26.

Joonis 27.

Valmistan ka endale õhukesest papist säärase riista ja õpin teda tarvitama.

3. Tasase vee-pinnaga ühtelangevat suunda nimetatakse **rõhtsuunaks**.

Kus näeme endi ümbruses asju, asjade pindu või jooni, mis asetsevad rõhtsuunas?

4. Rõhtsuuna kindlaksmääramiseks tarvitatakse 27. joonisel kujutatud riistu. Kaht ülemist neist nimeta-

takse vaaterpassideks, alumist aga vesiloeks. Valmistan ka endale säärased riistad ja õpin neid tarvitama.

$$\begin{array}{rcl}
 5. & 10\,556: & 29 + 6\,873 = & 5 \cdot 7\,534 - 28\,692 = \\
 & & 3 \cdot 9\,639 - 25\,220 = & 24 \cdot 39 + 6\,234 = \\
 & & 22 \cdot 45 + 497 = & 2 \cdot 3\,025 - 4\,073 = \\
 33\,150: & 425 - & 49 = & 52\,353: 63 + 548 = \\
 & 24 \cdot & 38 + 2\,107 = & 3 \cdot 9\,645 - 17\,876 = \\
 11\,648: & 16 - & 395 = & 59 \cdot 12 + 235 =
 \end{array}$$

16. Kordamine.

Uus ülikond.

1. Vanemad tahavad lasta teha sulle uue ülikonna. Ema läheb riidekauplusse ja ostab, mis selleks vaja. Riie läheb maksma **17,46** krooni; vooder, taskuriie jne. **8,78** kr. Kui palju raha kulus emal riidepoes?

2. Õmblemise eest võtab rätsep **7,50** krooni. Kui kalliks läheb ülikond?

3. Isa uus ülikond läks maksma **71,35** krooni. Kui palju on isa ülikond sinu omast kallim?

4. Isa ülikonna õmblemisest võttis rätsep **12,50** krooni. Kui palju maksis riie?

5. Ka uued saapad ostetakse sulle. Need maksavad **8,75** krooni. Kui palju kulutasid vanemad sinu ülikonna ja saabaste peale kokku?

6.	492	— 37,75 =	420,54	+ 776,39 =
	374,50	+ 86,09 =	519,06	— 80,84 =
	50	— 28,70 =	1 147,30	+ 295,02 =
	263,60	+ 97,40 =	548	— 374,65 =
	20	— 15,38 =	850,72	+ 486,93 =
	718,40	+ 73,64 =	36,25	— 19,54 =

Meie ostuühing.

1. 1. aprillil oli meie ostuühingul müügihinna järgi kaupa:

82	vihikut	à	6	sent
3	kaustikut	à	55	„
72	lehte valget kirjutuspaberit	à	1½	„
46	lehte ruutudega paberit	à	1½	„
18	lehte kuivatuspaberit	à	1	„
145	lehte ümberpanemispaberit	à	1	„
128	sulge	à	1	„
23	pliiatsit	à	8	„
49	pliiatsikummit	à	7	„
21	joonistusplokki	à	15	„
170	vesivärvi	à	3	„
14	pintslit	à	12	„

Mitme krooni eest oli iga kaupa eraldi?

Mitme krooni eest oli veebruari lõpul üldse kaupa?

2. 1. märtsil oli meie ostuühingul müügihinna järgi kaupa 17,67 krooni eest. Märtsikuu jooksul on kaupa juurde ostetud kolmel korral:

arve nr. 1. järgi	6,75	kr. eest,	müügihind	8,15	kr.
„ „ 2. „	9,44	„ „ „	„	10,67	„
„ „ 3. „	3,05	„ „ „	„	3,48	„

Mitme krooni eest on märtsikuu jooksul kaupa müüdüd?

3. 1. märtsil oli meie ostuühingu kassas 16,58 kr. raha. Kui palju peaks meie ostuühingu kassas raha olema 1. aprillil, kui pole olnud mingisuguseid muid kulusid ega tulusid peale kauba ostu ja müügi?

4. Raha loendamisel selgus, et oli 11,06 kr. Mis arvutame sellest?

5.	43,75	21,87	52,27
	275,40	76,25	3,08
	9,00	384,50	4,60
+	5,00	+ 409,00	+ 0,75
	12,49	7,85	294,00
	71,16	0,98	19,03
<hr/>			
6.	687,07	27,52	364,09
	56,62	439,00	17,50
	584,30	0,48	82,06
+	0,68	+ 672,60	+ 715,74
	12,04	125,07	0,15
	9,50	18,28	95,00
<hr/>			

Kaubaostust.

1. Arve

Lahesalu Tarvitajateühingule.

Arv	Kauba nimetus	Hind	Summa
47	m kollast pesuriiet . .	43 senti	
43	„ valget pesuriiet. . .	56 „	
21	„ põlleriit	78 „	
25	„ kirjut sitsriiet . . .	73 „	
15	sitsrätikut	50 „	
	Kokku		

Arvuta!

2. Arve

Lahesalu Tarvitajateühingule.

Arv	Kauba nimetus	Hind	Summa
20	kg rosinaid	175 senti	
18	pakki kohvi	45 „	
50	pakki teed	35 „	
15	kg kakaod	175 „	
	Kokku		

Arvuta!

3.

Arve

Lahesalu Tarvitajateühingule.

Arv	Kauba nimetus	Hind	Summa
300	kg suhkrut	47 senti	
250	kg pehmet jahu	47 "	
250	kg sõredat jahu	48 "	
100	kg riisi	72 "	
150	kg mannat	53 "	
50	kg kamajahu	35 "	
	Kokku		

Arvuta!

4. Mitu krooni tuleb maksta kokku kolme eelmise arve järgi?

5. Leian:

4 826-st $\frac{1}{2}$	4 908-st $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$	5 264-st $\frac{1}{8}$
9 639-st $\frac{1}{3}$	7 432-st $\frac{1}{4}$	7 563-st $\frac{1}{3}$
4 240-st $\frac{1}{8}$	3 520-st $\frac{1}{1\frac{1}{6}}$	9 282-st $\frac{1}{6}$
3 546-st $\frac{1}{6}$	5 625-st $\frac{1}{3}$	7 848-st $\frac{1}{1\frac{1}{2}}$
4 884-st $\frac{1}{4}$	9 648-st $\frac{1}{2}$	3 008-st $\frac{1}{1\frac{1}{6}}$
9 744-st $\frac{1}{1\frac{1}{6}}$	5 724-st $\frac{1}{6}$	5 683-st $\frac{1}{4}$

Ajast.

1. Rong väljus Tallinnast kell 8⁵⁰ ja saabus Tartu 4 tunni ja 18 minutiga. Mis kella ajal ta saabus?

2. Päike tõusis 11. mail kell 3^{56} . Mis kella ajal ta loojus, kui päeva pikkus oli 16 tundi 27 minutit?

3. Aurik saabus sihtsadamasse kell 15^{42} . Mis kella ajal väljus ta lähtesadamast, kui ta oli teel 7 tundi 55 minutit?

4. Aeroplaan maabus kell 21^{17} . Mis kella ajal ta startis, kui ta oli õhus 4 tundi 37 minutit?

5. Päike tõusis 1. juunil kell 3^{18} ja loojus kell 21^{04} . Mitu tundi ja mitu minutit oli päev pikk?

6. Rong väljus Narvast kell 22^{15} ja saabus Rakveresse kell 1^{30} . Mitu tundi ja mitu minutit oli ta teel?

7. Rein on sündinud 14. märtsil ja on praegu 9-aastane. Mis aastal on ta sündinud?

8. Aino on sündinud 23. juulil ja on praegu 7-aastane. Mis aastal on sündinud Aino?

9. Leian arvu, mille

$\frac{1}{4}$ on	465	$\frac{1}{6}$ on	5 237	$\frac{1}{2}$ on	4 589
$\frac{1}{8}$ „	2 766	$\frac{1}{2}$ „	16 485	$\frac{1}{8}$ „	2 367
$\frac{1}{12}$ „	1 594	$\frac{1}{12}$ „	7 823	$\frac{1}{16}$ „	4 495
$\frac{1}{2}$ „	8 976	$\frac{1}{6}$ „	4 951	$\frac{1}{3}$ „	20 781
$\frac{1}{16}$ „	5 239	$\frac{1}{3}$ „	9 682	$\frac{1}{4}$ „	16 435
$\frac{1}{3}$ „	14 265	$\frac{1}{4}$ „	18 625	$\frac{1}{6}$ „	8 963

Ajaleht.

1. „Päevalehe“ üksiknumber maksab 6 senti. Kui palju kulub selle lehe lugejal numbriviisi ostes kuus? aastas? $\frac{1}{4}$ aastas? $\frac{1}{2}$ aastas?

2. Tellimishind on 3 kuu eest 325 senti ja iga järgmise kuu eest 105 senti. Isa tellib selle ajalehe 6 kuuks. Kui palju tuleb tal maksta?

3. Kui kallid on tellimishind 8 kuu eest? — 10. kuu eest?

4. Mitu krooni hoiame kokku, kui tellime kõnealuse ajalehe aastaks, selle asemel et osta teda numbriviisi?

5. Lahendan eelmised ülesanded mingi teise ajalehe kohta. Hinnad leian vastava ajalehe esiküljel.

6. Kuidas ja kui palju võetakse maksu kuulutuste eest. Leian mingi suurema kuulutuse hinna kuulutuste küljel, lehe esiküljel ja teksti keskel.

7. Arvutan, kui palju on ajaleht teeninud terve lehekülje kuulutustest.

$$\begin{array}{rcl}
 8. & 2 \cdot 4826 + 15649 = & 48300 : 92 + 16709 = \\
 & 28012 : 47 + 23056 = & 8993 \cdot 4 - 19068 = \\
 & 8 \cdot 9541 - 38705 = & 22 \cdot 27 + 11492 = \\
 & 23 \cdot 24 + 16257 = & 5627 \cdot 3 - 9406 = \\
 & 15024 : 3 - 2642 = & 79560 : 85 + 12635 = \\
 & 20 \cdot 36 + 17590 = & 26 \cdot 29 + 37058 =
 \end{array}$$

Kus võiksime kokku hoida?

1. Pudeli viina maksab 135 senti. Mitu krooni kulutab viinatarvitaja viina peale aastas, kui ta ostab seda iga nädal ühe pudeli?

2. Mitu krooni koguks viinatarvitaja 10 aastaga, kui ta selle summa iga aasta alles hoiaks?

3. Mitu 200-kroonist hobust võiks ta osta selle rahaga ja mitu krooni jääks tal veel üle?

4. Mitu head lehma võiks ta osta sama rahaga ja mitu krooni jääks tal veel üle, kui hea lehm maksab 75 krooni?

5. Pudel õlut maksab 35 senti. Mitu krooni kulutab õlletarvitaja aastas õlle peale, kui ta ostab seda nädalas keskmiselt 4 pudelit?

6. Mitu krooni koguks õlletarvitaja 10 aastaga, kui ta selle summa iga aasta alles hoiaks?

7. Mis võiks ta selle raha eest osta?

8.	$7 \cdot 3\,520 - 15\,263 =$	$6 \cdot 2\,982 - 9\,532 =$
	$25 \cdot 34 + 48\,529 =$	$37\,882 : 403 + 15\,927 =$
	$39\,565 : 965 + 78\,603 =$	$38 \cdot 24 + 5\,668 =$
	$26 \cdot 28 - 568 =$	$9 \cdot 7\,638 - 54\,736 =$
	$47\,364 : 6 - 4\,625 =$	$30 \cdot 25 + 62\,345 =$
	$24 \cdot 33 + 91\,254 =$	$37\,125 : 55 - 249 =$

9. Tagasihoidlik suitsetaja saab paki paberossidega, milles 25 paberossi, 2 päeva läbi. Mitu krooni kulub tal paberosside peale aastas, kui ta suitsetab odavamaid paberosse, mille karp maksab 15 senti?

10. Mitu krooni kulub tal siis, kui ta suitsetab karbi päevas?

11. Mitu krooni kulutab ta nii ühel kui teisel korral
10 aastaga?

12. Mis võiks ta selle rahaga endale osta?

13.

$3\ 451 \cdot 6 - 16\ 725 =$	$27 \cdot 36 + 78\ 235 =$
$25 \cdot 32 + 9\ 673 =$	$35 \cdot 567 - 16\ 323 =$
$34\ 452 : 44 + 46\ 706 =$	$42\ 112 : 8 + 13\ 746 =$
$6 \cdot 9\ 282 - 39\ 004 =$	$22 \cdot 34 - 69 =$
$23 \cdot 31 + 590 =$	$10\ 260 : 38 + 27\ 008 =$
$43\ 704 : 8 - 2\ 607 =$	$23 \cdot 42 - 765 =$

SISU.

	Lk.
1. Arvud 100—1000	3
2. Liitmine ja lahutamine tuhande piiris	6
3. Korrutamine ja jagamine tuhande piiris	16
4. Murrud	45
5. Kroonide ja sentide, meetrite ja sentimeetrite kirjuta- tamine koma abil	65
6. Koma abil kirjutatud arvude liitmine ja lahutamine . .	68
7. Risttahukas ja ristkülik. Täisnurk	73
8. Kuup ja ruut	82
9. Ristküliku ja ruudu pindalade mõõtmine ruutkatte abil .	87
10. Risttahuka ja kuubi ruumalade mõõtmine kuuptäite abil .	91
11. Tuhandest suuremad arvud	96
12. Liitmise ja lahutamise jätkamine ja kordamine	101
13. Korrutamise ja jagamise jätkamine ja kordamine . . .	107
14. Pikkuste mõõtmine	120
15. Rist- ja rööpseis. Püst- ja rõhtsuund	123
16. Kordamine	129

A-8399

IV

Hind 1 kroon.